

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייים

ע"פ 6922/16

לפני: כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט ג' קרא
כבוד השופט י' אלרון

המערער: שמעון קופר (קופרשמיד)

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על הכרעת דינו וגזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז ב-תפ"ח 47934-11-12 מיום 28.6.2016, ומיום 24.7.2016 שניתנו על ידי השופטים: מ' פינקלשטיין, ל' ברודי, ו-ר' אמיר

תאריך הישיבה: א' בשבט התשפ"ב (03.01.2022)

בשם המערער: עו"ד אורי דייגי; עו"ד עמית דויטשר

בשם המשיבה: עו"ד יאיר חמודות; עו"ד עודד ציון

פסק-דין

השופט י' אלרון:

המערער הורשע ברציחתן של שתיים מנשותיו, אורית קופר ז"ל וג'ני מור-חיים ז"ל. אקדים ואומר, כי אני סבור שיש לזכותו מחמת הספק מההרשעה בגין רציחתה של אורית ולהותיר את הרשעתו ברציחתה של ג'ני על כנה.

כפי שיובהר בהרחבה, הרשעת המערער נסמכה על ראיות נסיבתיות, ואולם בעוד המארג הראיתי, הנסיבתי, בעניין רציחת ג'ני מהווה מסד איתן כנדרש במשפט הפלילי אשר אינו מותר ספק סביר בדבר אשמתו, הרי לא כך הם פני הדברים בעניין הראיות הנסיבתיות לעניין מותה של אורית – אשר הן דלות ואינן מספקות, זאת ייתכן בשל חלוקף הזמן הרב, היעדר חומר חקירתי מזמן אמת אשר מרביתו בוער, עדויות שנגבו בחלוקף שנים רבות ועוד, כפי שיפורט לצורך פסק דין זה.

1. ערעור על הכרעת דינו וגזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז (השופטים מ' פינקלשטיין, ל' ברודי, ו-ר' אמיר) ב-תפ"ח 11-12-47934 מיום 28.6.2016, ומיום 24.7.2016, בהתאמה.

2. המערער, יליד 1961, הורשע ברצח אשתו הראשונה, אורית קופר ז"ל, ילידת 1962 (להלן: אורית) ביום 18.1.1994; וברצח אשתו השלישית, ג'ני מור-חיים ז"ל, ילידת 1962 (להלן: ג'ני) ביום 21.8.2009. בתחילה, הוגש נגד המערער כתב אישום ביום 26.11.2012, בגין רצח אשתו ג'ני בלבד, ובהמשך, בטרם מתן תשובתו לאישום, תוקן כתב האישום והתווסף אישום המייחס לו את רצח אשתו אורית.

בגין עבירות אלו, הוטלו על המערער שני מאסרי עולם מצטברים וכן תשלום פיצויים בסכום כולל של 516,000 ש"ח למשפחות המנוחות.

עובדות כתב האישום המתוקן

האישום הראשון – בעניינה של אורית קופר ז"ל

3. על פי הנטען באישום זה, המערער ואורית נישאו בשנת 1983 והתגוררו בדירה, בבעלות משותפת, בשכונת "נווה עופר" בתל אביב. בשנים 1986 ו-1989 נולדו ילדיהם בני ועדי, במהלך שנות נישואיהם ועד מותה היתה אורית אישה בריאה.

4. במהלך שנת 1992, בעודו נשוי לאורית, המערער הכיר את שרונה בן אור (להלן: שרונה), דרך עיתון היכרויות בשם "עלוני קשר". עם היכרותם, טען המערער בפניה באופן שקרי, כי הוא גרוש, עובד בשירות הביטחון הכללי, וכי הוא נדרש להיעדר מן הבית לעיתים קרובות מכוח תפקידו. למעשה המערער ניהל מערכות יחסים מקבילות עם אורית ועם שרונה, התנהל בין ביתו בתל-אביב לבין ביתה של שרונה בנתניה, כאשר הסביר לשתייהן ככזב את היעדרויותיו בדרישות תפקידו בשירות הביטחון.

5. בשלב מסוים, כאשר התעורר חשדה של שרונה שהמערער נשוי לאורית, התגלע עימות בין השניים. המערער טען בפני שרונה כי הוא מבקש להתגרש מאורית, אשר סובלת מדיכאון, מטופלת בכדורים פסיכיאטריים, מזניחה את ילדיהם המשותפים, מאיימת להתאבד, ומסרבת לתת לו גט.

6. עובר ליום 30.11.1993, כחודש וחצי לפני מות אורית, תכננו שרונה והמערער לעבור לבית מרווח יותר, יחד עם שני בניו של המערער וילדיה של שרונה מנישואיה הקודמים. לשם כך, רכשו הורי שרונה עבור המערער ובתם בית בישוב פרדסיה (להלן: הבית בפרדסיה). המערער התחייב בפני אביה של שרונה להעביר לו במועד מאוחר יותר סכום של 40,000 דולר, תמורת חלקו בבית, ובתמורה – ירשום האב 20% מהזכויות בבית על שם המערער.

7. ביום 17.1.1994, יום לפני מות אורית, טען המערער באופן שקרי בפני שרונה, כי עליו לישון באותו לילה בביתו על מנת להשגיח על הילדים. מששרונה הסתייגה בפניו שהוא עתיד לישון בבית אחד עם פרודתו, השיב לה המערער כי הוא יישן בסלון ואורית תישן בחדר השינה.

8. עוד נכתב באישום זה, כי במהלך הלילה שבין ה-17.1.1994 ל-18.1.1994 או בבוקרו של ה-18.1.1994, בעת שהיו בביתם, המערער המית את אורית בדרך שלא הותירה סימן בגופה.

לאחר מכן, ובאותו בוקר, המערער פיזר לצידה של אורית כדורים וחפיסות ריקות של תרופות על מנת לטשטש את נסיבות מותה. בהמשך לכך, המערער התקשר אל אביה של אורית והזעיקו אל הבית. לאחר שהאב הגיע, הזעיק המערער אמבולנס.

9. לאחר מותה של אורית, ביקש אביה כי גופת בתו תנותח כדי לברר את סיבת המוות. המערער סירב תחילה לאפשר את הנתיחה, אולם בהמשך התרצה והסכים. בנתיחה שבוצעה בגופת אורית נמצאה "בצקת מוח, בצקת ריאות ואיסכמיה ישנה ברקמת המוח". בבדיקה הטוקסיקולוגית לא נמצא חומר שיכול היה לגרום למותה של אורית, ונוכח מכלול הממצאים קבע הפתולוג כי סיבת המוות בלתי ברורה.

10. בתום ימי השבעה, המערער וילדיו עברו לגור עם שרונה בביתה שבנתניה.

11. בחודש מרץ 1994, לאחר מכירת הבית בתל-אביב, העביר המערער לידי אביה של שרונה 40,000 דולר (אשר היוו חלק מן התמורה ממכירת הבית), בהתאם להתחייבותו אליו, וזאת עבור חלקו בבית בפרדסיה.

12. למערער יוחסה בכתב האישום המתוקן עבירה של רצח בכוונה תחילה, לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז – 1977 (להלן: חוק העונשין).

האישום השני – בעניינה של ג'ני מור חיים ז"ל

13. בשנת 1999, המערער פגש בג'ני מור חיים, גרושה ואם לשתי בנות, אשר התגוררו עמה בביתה בקיבוץ אייל.

14. על פי הנטען בכתב האישום המתוקן, המערער טען באופן שקרי בפני ג'ני, משפחתה וחבריה כי הוא איש כוחות הביטחון, אשר במהלך שירותו הצבאי נפל בשבי הסורי. עוד סיפר כי אשתו הראשונה אורית, נפטרה ממחלת הסרטן, וכי שרונה, אשתו השניה, היתה למעשה המטפלת של ילדיו מטעם משרד הביטחון, וכי הוא אולץ על ידי מקום עבודתו להינשא לה. זמן קצר לאחר היכרותם, במהלך שנת 1999, המערער ושני ילדיו עברו להתגורר בביתה של ג'ני בקיבוץ.

15. בתחילת שנת 2000, המערער הגיש מועמדות לחברות בקיבוץ אייל. במסגרת בדיקת מועמדותו, התגלה כי הנתונים אותם מסר בקורות חייו הם שקריים, הן בנוגע לעברו הצבאי והן בנוגע להישגיו האקדמיים. משכך, הוחלט להסיר את מועמדותו. עוד תואר כי בשנת 2001, המערער וג'ני הרחיבו את ביתם בקיבוץ בהשקעתו הכספית של המערער.

16. בשנת 2006, בעודו במערכת יחסים זוגית עם ג'ני, המערער פנה לשדכנית כדי להכיר לו בת זוג. בהמשך, באותה השנה, המערער הכיר באמצעות השדכנית את ד"ר מריה זקוטסקי (להלן: מריה), גרושה ואם ל-ג', יליד 1989. מריה שימשה באותה עת כרופאה מרדימה בבית החולים "מאיר" בכפר סבא (להלן: בית החולים).

17. עם היכרותם, המערער סיפר למריה באופן שיקרי, כי הוא גרוש ומתגורר עם גרושתו ג'ני כשותפים לדירה בקיבוץ, כי הוא עובד בשירות הביטחון הכללי, וכי הוא נדרש מתוקף תפקידו להיעדר מן הבית לעיתים קרובות. תואר כי מאז היכרותם, המערער ומריה ניהלו מערכת יחסים זוגית מלאה.

18. החל משנת 2007, המערער החל לנקוט בפעולות משפטיות שונות על מנת להבטיח את זכויותיו בבית בקיבוץ, במקרה בו ג'ני תלך לעולמה, וזאת חרף היותה באמצע שנות ה-40 לחייה ובהיותה במצב בריאותי תקין.

כך, במהלך חודש אוגוסט 2007, המערער נסע יחד עם ג'ני ובתה שרית לקפריסין ושם נישא לג'ני, כשבאותה עת קיים מערכת יחסית זוגית עם מריה; בנוסף, ביום 13.8.2007, המערער החתים את ג'ני, באמצעות עורך-דין, על "התחייבות בלתי חוזרת" להשיב לו את סכום השקעתו בהרחבת הבית בקיבוץ בצירוף ריבית והצמדה; בו ביום המערער וג'ני חתמו על צוואות הדדיות – במסגרתן ג'ני הורשה את כל רכושה לאחר מותה למערער (להלן: הצוואה); ביום 24.12.2008, המערער החתים את ג'ני על "מסמך חליף", שמשמעותו העברת זכויותיה במניות הקיבוץ לידי, לאחר מותה. כך אף בשני מסמכי חליף נוספים, מיום 13.6.2009 ומיום 15.7.2009; ביום 29.6.2009, המערער בירר באמצעות חוות-דעת משפטית, את זכויותיו הרכושיות בקיבוץ במקרה בו ג'ני תעזוב את הקיבוץ, או תלך לעולמה.

19. עוד מתואר בכתב האישום המתוקן כי, במהלך חודש מרץ 2008, הוריה של ג'ני רכשו דירה ביפו. במעמד החתימה על הסכם הרכישה, המערער הציע להוריה, אשר לא ידעו על קיומה של הצוואה, כי הדירה תירשם על שם ג'ני בלבד, וזאת בטענה כי בדרך זו יוכלו להימנע מתשלום מס. בעקבות דברי המערער, ההורים רשמו את דירתם על שם ג'ני.

20. בתקופה שבין השנים 2008-2009, במספר רב של הזדמנויות, המערער פנה לבני משפחתה הקרובים של ג'ני ולחבריה בקיבוץ, והציג בפניהם מצג שווא לפיו מצבה הבריאותי רעוע ביותר והיא סובלת מהפסקות נשימה בשנתה. בנוסף, סיפר באופן שקרי כי נאלץ לעזוב את עבודתו כנהג מונית על מנת שיוכל להשגיח עליה בלילות. עוד נהג לקחת את ג'ני באופן תכוף לבדיקות רפואיות, אשר לא העלו דבר.

בד בבד, המערער הציג מצג שווא בנוגע למצבה הנפשי של ג'ני, כאשר סיפר למשפחתה ולמכריה כי היא סובלת מדיכאון, ושאלף ניסתה מספר פעמים לשים קץ לחייה. נוכח התנהגותו של המערער ודבריו לג'ני ולסובביה, באשר למצבה הרפואי הלקוי, ג'ני החלה להביע חשש ודאגה לבריאותה. יחד עם זאת, הוסיפה לעסוק בפעילות ספורטיבית עד לשבוע האחרון לחייה.

21. עובר לחודש אוגוסט 2009, המערער פנה למריה והציג בפניה מצג שווא, לפיו הוטל עליו לבצע "משימה סודית", במסגרתה ייצא לחו"ל כדי לרצוח אדם בשליחות כוחות הביטחון (להלן: המשימה הסודית). על מנת לבצע את הרצח, המערער ביקש לברר עם מריה, האם יש חומר קטלני שממית מבלי להותיר סימן בגופה, ושאינו מתגלה

בבדיקה טוקסיקולוגית. המערער תיאר בפני מריה כי האדם שעליו להמית הוא כבן 50 וסובל מעודף משקל – תיאור העולה בקנה אחד עם מאפייניה של ג'ני.

22. מריה התייעצה עם ד"ר פאולינה קליימן, רופאה מרדימה בבית החולים (להלן: פאולינה), בנוגע לשאלה שהמערער הפנה אליה. לאחר שיחה זו, מריה נתנה למערער שם של חומר העונה לצרכיו, ואף הסבירה לו את יתרונותיו. בהמשך לכך, מריה נטלה מבית החולים שבו עבדה, כמות קטלנית של החומר ומסרה אותו לידי המערער, ביחד עם מזרק מתאים, והסבירה לו את אופן השימוש בהם.

23. זאת ועוד, תואר כי המערער הבטיח למריה, כי החל מיום 1.8.2009, יעברו להתגורר יחד בקיבוץ, וזאת למרות שג'ני עוד התגוררה בבית. בהתאם לכך, מריה הבטיחה לחברתה סבטלנה קטומלי (להלן: סבטלנה), כי היא ומשפחתה אשר אמורים היו להגיע מרוסיה לישראל, יוכלו להיכנס במקומה אל דירתה השכורה בכפר-סבא כבר ביום 1.8.2009.

בתחילת אוגוסט 2009, ובעוד ג'ני מתגוררת בבית, תכולת דירתה של מריה הועברה לחצר הבית בקיבוץ, בטענה כי מדובר ברהיטי חברו של המערער מראשון-לציון. עם זאת, המערער אמר למריה, בניגוד להבטחותיו, כי היא אינה יכולה להיכנס בשלב זה אל הבית, מאחר שג'ני עדיין לא עזבה. בשל כך, מריה ובנה נ' נאלצו לעבור באופן זמני להתגורר בבית הוריה, וזאת למורת רוחה.

24. בלילה שבין ה-20.8.2009 וה-21.8.2009, המערער המית את ג'ני בכך שהחזיר לגופה חומר המכונה "סקולין", בדרך שאינה ידועה במדויק למאשימה.

בבוקר ה-21.8.2009, בעוד ג'ני שכובה מתה במיטתה, המערער פיזר בסביבתה כדורים וחפיסות ריקות של תרופות מסוגים שונים, על מנת ליצור מצג שווא לפיו ג'ני התאבדה, ולטשטש את נסיבות רציחתה. כאשר הגיעו אנשי מד"א לבית, המערער טען באופן שקרי כי בסביבתה של ג'ני, על הרצפה ועל המיטה, היו חפיסות, מלאות בחלקן, של כדורי שינה וכדורי הרגעה.

25. לאחר מותה של ג'ני, ונוכח חשד שהתעורר בדבר נסיבות מותה, המשטרה דרשה לבצע נתיחה בגופתה כדי לברר את סיבת המוות. בתחילה, המערער התנגד לנתיחה, אולם בהמשך התרצה והסכים.

בנתיחה שבוצעה בגופתה של ג'ני לאחר מותה, נמצאה "בצקת ריאות קשה, לייפת קלה בשריר הלב, ודימומים תת-עוריים קטנים ולא טריים בבטן". בבדיקה הטוקסיקולוגית שבוצעה, לא נמצא חומר שיכול היה לגרום למותה של ג'ני. נוכח מכלול הממצאים, קבע הפתולוג, כי מותה של ג'ני נגרם, קרוב לוודאי, מ"הפרעה קטלנית של קצב הלב על רקע לייפת קלה בשריר הלב".

26. ביום 22.8.2009, למחרת מותה של ג'ני, מריה הגיעה לקיבוץ, ומיד בתום ימי השבעה עברה להתגורר עם המערער בבית, וחפציה, אשר הונחו קודם לכן בחצר, הוכנסו אליו.

27. בהתאם למעשיו המתוארים לעיל, יוחסה למערער בכתב האישום המתוקן עבירה של רצח בכוונה תחילה, לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין.

המערער כפר בשני האישומים שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן.

הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי

28. בית המשפט המחוזי הרשיע את המערער, לאחר שמיעת ראיות, בשתי עבירות של רצח, לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין – ברציחתן בכוונה תחילה של שתי נשותיו – אשתו הראשונה אורית ז"ל, ואשתו השלישית ג'ני ז"ל.

29. בית המשפט המחוזי קבע כי על בסיס הראיות הנסיבתיות שהונחו בפניו, המערער גרם למותן של שתי נשותיו ממניעים כלכליים ורומנטיים. תואר כי המערער תכנן את מעשיו לאורך תקופה ארוכה ופעל לטשטוש עקבותיו והסתרת מעשי הרצח. נקבע כי גרסאותיו היו פתלתלות ושקריות, וכי הנסיבות מובילות למסקנה אחת בלבד – כי המערער רצח בדם קר ובתחכום רב את נשותיו.

30. בית המשפט המחוזי בחן תחילה את הראיות המיוחסות למערער באישום השני, בעניין מותה של ג'ני, אשתו השלישית, את אמרותיו וחקירותיו במשטרה ובעדותו בבית המשפט, ולאחר זאת בחן את הראיות המיוחסות לו באישום הראשון, לעניין מותה של אורית, אשתו הראשונה. לבסוף, ערך השוואה בין נסיבות מותן, ועמד על המשמעות בדבר "עדות על שיטה" בהקשר זה, הכל כפי שיפורט להלן.

הכרעת בית משפט קמא בעניין מותה של ג'ני

31. בהכרעת הדין פורטו ארבע קבוצות של ממצאים עובדתיים, שעל פיהן נקבע כי המערער גרם בכוונה תחילה למותה של ג'ני ביום 21.8.2009. אתאר להלן את עיקרי הראיות הנסיבתיות שנקבעו בכל קבוצת ממצאים.

קבוצת הממצאים הראשונה

32. במסגרת קבוצת ממצאים זו, נקבעה התשתית הראייתית הנסיבתית המתייחסת לתכנונו של המערער לגרום למותה של ג'ני. בית המשפט תיאר את מערכת היחסים הזוגית בין המערער לבין ג'ני שהחלה בשנת 1999. המערער עבר עם שני בניו להתגורר עמה בביתה בקיבוץ אייל, והשקיע סכום כסף משמעותי בשיפוץ והרחבת הבית. בהמשך, המערער ביקש להתקבל כחבר בקיבוץ, אך הקיבוץ הטיל ספק ביושרו ודחה את בקשתו. בעקבות זאת, בין גורמי הקיבוץ לבין המערער התגלע סכסוך שהוביל ליחסים עכורים ביניהם.

33. עוד צויין, כי בשנת 2007 המערער וג'ני נישאו בנישואים אזרחיים בקפריסין. סמוך לפני נישואיהם, חתמו על מספר מסמכים משפטיים, וביניהם – צוואות הודיות שנחתמו ביום 13.8.2007 (ת/ו-28); התחייבות בלתי חוזרת שנחתמה על-ידי ג'ני באותו מועד (ת/26); וכן חוזה שכירות בין ג'ני לבין המערער (ת/153), כפי שיפורטו להלן.

בהתאם לצוואות ההודיות, כל אחד מבני הזוג ציווה את רכושו לבן הזוג הנותר תחילה, ולאחר מכן לילדיהם. בהקשר זה נקבע כי למערער לא נותר רכוש משמעותי בעת כתיבת הצוואות, מאחר שהשקיע את מירב כספו בשיפוץ והרחבת הבית בקיבוץ. לעומת זאת, לג'ני היתה זכות כלכלית קיימת כלפי הקיבוץ, כחברה בו, וזכות עתידית בבית בעת הליכי "שיוך והפרטה"; בהתאם להתחייבות הבלתי חוזרת, ג'ני התחייבה להשיב למערער את סכום עבודות הפיתוח וההרחבה בבית, בסכום של 150,000 דולר, במקרה בו השניים ייפרדו; בהתאם לחוזה השכירות שנחתם, המערער קיבל דיירות מוגנת בבית.

נקבע כי מסמכים אלה באו להגן על האינטרס הכלכלי של המערער, במקרה בו מערכת היחסים בינו ובין ג'ני תסתיים, בין מרצון ובין במקרה של מוות.

34. עוד נקבע כי בחודש דצמבר 2007, כאשר רכשו הוריה של ג'ני דירה ביפו, המערער המליץ להם לרשום את הדירה על שמה של ג'ני, וזאת משיקולים של חיסכון

במס. לאחר מותה, המערער הגיש בקשה לקיום צוואה. בית המשפט קבע כי אילו ניתן היה בזמנו צו לקיום הצוואה, אז הייתה מועברת דירת הוריה של ג'ני לבעלות המערער ונרשמת על שמו. צוין כי בעת משפטו של המערער בבית המשפט המחוזי, היה תלוי ועומד בבית משפט השלום בכפר סבא הליך משפטי ביחס לבעלות על הדירה ביפו.

35. נוסף על כך, נקבע כי בחודש נובמבר 2008, המערער פנה לייעוץ אצל עו"ד פנטילט, כדי לבדוק את מצבו המשפטי במקרה בו ג'ני תמות, ובאופן נקודתי, במקרה בו מותה ייגרם באופן בלתי טבעי. נקבע כי מעיון בתרשומת שכתב עו"ד פנטילט (ת/158ב), עולה כי המערער העלה חשש שגורמי הקיבוץ יפגעו בג'ני ויביאו למותה. נקבע כי אף סעיפים ספציפיים בחוות הדעת המשפטית שכתב (ת/157), מוכיחים כי המערער ביקש לקבל תמונה משפטית של זכויותיו לגבי אפשרות שג'ני תמות באורח בלתי טבעי.

נקבע כי בעקבות חוות דעת משפטית זו, ג'ני חתמה על שלושה מסמכים בדבר מינוי חליף (להלן: הודעות חליף), שמשמעותן כי המערער ייכנס בנעליה, אם תלך לעולמה. הודעת החליף האחרונה נחתמה על-ידי ג'ני ביום 15.7.2009, כחודש לפני מותה (ת/39).

36. זאת ועוד, נקבע כי ביום 29.6.2009, כחודשיים לפני מותה של ג'ני, המערער קיבל חוות משפטית נוספת, מעו"ד נטלי יחיאלי-ברקוביץ'. במסגרתה צוין, כי קיבוץ אייל החל בהליכי הפרטה ושיוך דירות המגורים, בעקבות החלטה של מועצת מקרקעי ישראל. חוות הדעת התייחסה למצב שיתעורר במידה וג'ני כחברת קיבוץ, והמערער שאינו חבר קיבוץ, יעזבו את הקיבוץ או יוצאו ממנו, או במקרה של פטירתה של ג'ני. כעולה מחוות הדעת, במקרה שג'ני תלך לעולמה, היורש שלה יהיה זכאי לרשת את זכויותיה מכוח "השיוך". מאחר שהמערער הוא היורש של ג'ני בהתאם לצוואות ההדדיות, הרי שזכויותיה בדירת המגורים בקיבוץ יועברו אליו לאחר מותה.

37. עוד נקבע, כי החל משנת 2006 ועד לשנת 2009, המערער ניהל "חיים כפולים" – במקביל לנישואיו לג'ני, קיים מערכת יחסים זוגית עם מריה. בהקשר זה נקבע, כי המערער סיפר למריה שלאחר גירושיו מאשתו שרוונה הכיר את ג'ני, וכי היו ביניהם יחסים רומנטיים מספר חודשים בלבד. לאחר מכן, הסכימו כי ימשיכו לגור באותו בית, אך שג'ני תגור ביחידה נפרדת. נקבע כי מריה לא ידעה שהמערער היה נשוי לג'ני, וזו האחרונה לא ידעה על מערכת היחסים הזוגית שבינו לבין מריה.

38. כמו כן, נקבע כי המערער הציג מצג שקרי בפני מריה, שלפיו הוא עובד במערכת הביטחון ביחידה מיוחדת העוסקת ב"טרור וסיכולו", וכי במסגרת עבודתו עליו לבצע משימות מסוכנות בחו"ל. בשלב מסוים, המערער הודיע למריה כי נותרה לו משימה ביטחונית חשובה לביצוע, שלאחריה יפרוש – משימת חיסולו של מחבל הנמצא בחו"ל, באופן שלא ישאיר סימן בגופה. המערער ביקש את עזרתה של בת-זוגו מריה, שהיא במקצועה רופאה מרדימה, במציאת חומר כזה. לשם כך, מסר לה נתונים בדבר משקל גופו של "המחבל" וגילו, אשר תאמו את נתונה של ג'ני. נקבע כי מריה התייעצה בעניין זה עם חברתה לעבודה פאולינה, ולאחר מכן מסרה למערער כי החומר המתאים לביצוע המשימה הוא "סקולין". תואר כי חומר זה נבחר בשל תכונותיו – גורם להרפיית שרירים, מתפרק באופן מהיר בדם, וגורם להפסקת נשימה ולמוות, ללא הותרת סימנים בגוף.

39. בהמשך לכך, נקבע כי המערער ביקש ממריה שתספק לו את הסקולין. המינון שנבחר על-ידי שתי הרופאות, מריה ופאולינה, היה שלוש אמפולות של החומר, 100 מ"ג כל אחת, בהתחשב במשקלו של המיועד לחיסול, ובעובדה שההזרקה המתוכננת היא לשריר ולא לווריד. מריה סיפקה למערער בביתה את שלוש האמפולות האמורות וכן מזרקים מתאימים, תוך מתן הסבר על דרך שבירת האמפולה ושאיבת החומר למזרק. בנוסף נקבע כי מריה הסבירה למערער את חשיבות ההזרקה בשריר, על מנת שלא להשאיר עקבות.

40. כחצי שנה לפני מותה של ג'ני, החלו המערער ומריה לשוחח על מגורים משותפים בבית שבקיבוץ אייל. סוכם ביניהם כי המעבר יהיה ביום 31.7.2009. נקבע כי המערער סיפר למריה סיפור שקרי, לפיו לג'ני יש בן זוג והיא עתידה לעבור מהקיבוץ כדי לגור עמו. בנוסף, סבטלנה, חברתה של מריה, ובעלה היו אמורים להיכנס לדירתה השכורה במועד שנקבע למעבר של מריה לקיבוץ. ביום המיועד למעבר, כאשר חפציה של מריה כבר היו בשלבי העמסתם על משאית ההובלה, המערער הגיע לדירתה והודיע על דחיית המעבר במספר ימים, מאחר שג'ני טרם עזבה את הקיבוץ. למורת רוחה של מריה, היא נאלצה לעבור לגור באופן זמני אצל אמה, בעוד שהמשאית עם תכולת דירתה נסעה לקיבוץ והרהיטים הונחו בחצר הבית.

קבוצת הממצאים השניה

41. במסגרת קבוצת ממצאים זו, נקבע כי המערער מסר שני טיפורים חלופיים שהיה בהם כדי להסביר את מותה של ג'ני בטרם עת. האחד, הצגת מצג כוזב, בדבר חשש ממשי

שג'ני תתאבד, כתוצאה מדיכאון ממנו סבלה; השני, הצגת מצג שווא, לפיו ג'ני סבלה מבעיה רפואית קשה ומסוכנת – הפסקות נשימה בשנתה.

בעניין זה, פירט בית המשפט המחוזי בהיקף נרחב, הן בעניין מצבה הבריאותי של ג'ני, והן בעניין המצג בדבר התאבדותה, תוך התייחסות למסמכים רפואיים, לעדויות רופאים, לגרסת המערער, לגרסת בני המשפחה ולעדים נוספים. להלן עיקרי הדברים שנקבעו.

42. נקבע, כי בהתאם לתיקה הרפואי של ג'ני (ת/42); תוצאות בדיקות שעברה בשנת 2007 (ת/43); מסמך הנוגע לאירוע רפואי מיום 11.7.2009 (ת/39); וכן תוצאות בדיקות רפואיות שעברה לאחר אותו אירוע (ת/41 ו-ת/44), כל הבדיקות נמצאו תקינות, ואין כל תיעוד לבעיה רפואית משמעותית, ובפרט לבעיה של הפסקות נשימה. זאת ועוד, נקבע כי ממכלול העדויות עולה כי ג'ני היתה פעילה מבחינה ספורטיבית בתקופה הסמוכה למותה, נהגה לשחק בכדורעף ובכדורסל, ואף השתתפה בטריאתלון. נקבע כי המערער הוא היחיד שטען כי ג'ני סבלה מהפסקות נשימה, ואין כל עד ראיה או עד מומחה שהעיד על כך.

43. נוסף על כך, נקבע כי המערער הוא שניסה לשכנע את ג'ני ואת סביבתה הקרובה בקיומן של הפסקות נשימה מהן סבלה, בתקופה הסמוכה למותה. טענה זו הועלתה לראשונה בפני רופאת המשפחה של ג'ני, ד"ר גולדברג, אשר העידה על ביקור השניים במרפאתה לאחר האירוע הרפואי מיום 11.7.2009. בעדותה הדגישה כי היה מדובר בביקור יוצא דופן מבחינתה, וציינה כי ג'ני מעולם לא התלוננה בפניה בעבר על הפסקות נשימה. עוד צוין כי בביקור זה, המערער הציג את הבעיה וג'ני לא אמרה מאום ושתקה. בית המשפט מצא את עדות הרופאה מהימנה.

44. בית המשפט התייחס לעדותה של רופאה נוספת, ד"ר גרשון, רופאת המשפחה של המערער, אשר העידה על שני ביקוריו של המערער במרפאתה, סמוך למותה של ג'ני: ביקור אחד מיום 18.8.2009, ובמסגרתו המערער סיפר כי בכל לילה הוא מנשים את ג'ני, ואינו רגוע בשל כך, ולכן ביקש כדורי שינה. הרופאה העידה כי רשמה לו את הכדורים שביקש (בונדורמין); הרופאה העידה כי המערער וג'ני הגיעו לביקור נוסף ביום 19.8.2009, יומיים לפני מותה של ג'ני, אשר היה מוזר בעיניה. תואר, כי המערער סיפר שוב על אודות הנשמת ג'ני בלילות, וג'ני לא הגיבה. עוד תיארה כי באותו ביקור היא בדקה את ג'ני "בדיקה פיזיקלית כמעט מלאה", והממצאים היו תקינים לחלוטין. אף ביחס לעדה זו נקבע כי עדותה היתה מהימנה.

45. בית המשפט אף התייחס לגרסת המערער בעניין זה, אשר לטענתו, מצבה הרפואי של ג'ני החמיר בחצי השנה שלפני מותה, והוא נאלץ לשמור עליה באופן תדיר ואף להנשים אותה בלילות, כאמור. ואולם, בחקירתו במשטרה מיום 22.10.2009, ציין תחילה, לשאלת החוקר, כי ג'ני היתה בריאה לחלוטין, אלא שחצי שנה לפני מותה היא ניסתה "לבלוע כדורים", ורמז לכיוון התאבדותה. בהמשך החקירה, ציין את בעיות הנשימה של ג'ני, אשר בעקבותיהן נותר ער בלילות.

46. כן הודגש, כי אף במסגרת תביעת הדיבה האזרחית שהגיש המערער בשנת 2010 נגד האחראים על שידור תוכנית "עובדה" (להלן: משפט הדיבה), הוא העיד כי ג'ני היתה בריאה לחלוטין מבחינה פיזית, אך מבחינה נפשית היא סבלה בשבועות האחרונים שלפני מותה מלחצים בחזה, וזאת בעקבות התנהגות הקיבוץ כלפיה (ת/111). בהמשך עדותו ציין כי "מבחינה ספורטיבית היא עשתה כל דבר, כולל טריאתלון [...]". (ת/111, עמ' 235). משנשאל כיצד מתיישבים עיסוקיה הספורטיביים של ג'ני עם הפסקות נשימה, המערער השיב שגם הוא עוסק בספורט וסובל מהפסקות נשימה.

47. בנוסף, המערער ציין כי לפעמים נהג לבקש מבנו הצעיר עדי, כי ישמור על ג'ני בלילות. נקבע כי עדי אישר זאת, אלא שלדבריו, באותן פעמים ששמר על ג'ני, נשימתה היתה רגילה, והוא לא היה עד להפסקת נשימה מצידה. אף שרית, בתה של ג'ני, שנסעה איתה לים המלח כחודש לפני מותה, העידה במפורש כי ג'ני ישנה טוב במהלך הלילה, ולא היתה עדה למקרה של הפסקות נשימה. כמו כן, בית המשפט התייחס לעדותה של רינת, בתה הבכורה של ג'ני, אשר אף היא העידה על מצבה הבריאותי התקין של אמה, ועל כך שהתמידה בפעילות ספורטיבית, לרבות בתקופה הסמוכה למותה. כן העידה שהפעם הראשונה שבה שמעה על כך שמשוהו לכאורה "לא בסדר", היה באירוע בו המערער התקשר אליה, כחודש לפני מותה של ג'ני, ואמר לה שאמה מאוד חולה. כאשר הגיעה הביתה, המערער כינס אותה, את אחותה שרית ואת ג'ני בסלון, וסיפר על כך שג'ני לא נושמת בלילות ושהוא מפחד שיקרה לה משהו. בית המשפט קבע כי עדויותיהן של שרית ורינת היו אותנטיות ואמינות.

בנסיבות אלה, נקבע כי דבריו של המערער בעניין "הפסקות הנשימה" מלאים בסתירות ואינם ראויים לאמון. נקבע כי גרסתו לפיה הנשים את ג'ני בלילות פעמים רבות היא "מופרכת ומגוחכת" וגרסה זו נועדה כדי "להסביר את מותה הפתאומי של אשתו הבריאה בגיל כה צעיר" (פסקה 188 להכרעת הדין).

48. במקביל, כאמור, המערער הציג בפני גורמים שונים מצג שווא, לפיו הוא חושש שג'ני תתאבד. נקבע בהקשר זה, כי ממכלול הראיות הוכח מעל לכל ספק כי המערער הביע בפני אחרים חשש מהתאבדותה של ג'ני לפני מותה, ואף התנהגותו ביום המוות, מלמדת באופן מפורש כי ניסה ליצור מצג שווא שלפיו ג'ני התאבדה. בנוסף נקבע, כי אף לאחר מותה, המשיך לשדר את המסר כי התאבדה, או לכל הפחות, שמר על שתי האפשרויות – אפשרות ההתאבדות ואפשרות הבעיה הרפואית.

49. עוד נקבע כי על אף שגרסת המערער בפני בית המשפט היתה שג'ני לא התאבדה, הראיות הצביעו על אנשים שונים שבפניהם התבטא, לפני מותה, בדבר חשש מפני התאבדותה האפשרית, ובכלל זה בפני מריה; במסגרת תכנית הרדיו של "איריס קול"; בפני מאי קאופמן, חברתה הטובה של ג'ני; בפני עו"ד פנטילט; ובחקירותיו הראשונות במשטרה, כפי שיפורט להלן.

כך, מריה סיפרה בעדותה כיצד המערער תיאר בפניה שג'ני סובלת מ"מצבי רוח", ועל רצונה להתאבד. עוד העידה כי המערער סיפר לה שלג'ני היו בעבר מספר ניסיונות אובדניים באמצעות כדורים, ובאחת הפעמים היא אף השאירה "פתק התאבדות" (פסקאות 66 ו-190 להכרעת הדין).

אף בתכנית הרדיו של "איריס קול", בדצמבר 2008 (כשמונה חודשים לפני מותה של ג'ני), דיבר המערער על אפשרות שג'ני "תיטול את חייה בידיה" כתוצאה מהתנכלויות הקיבוץ, וסיפר כי קיבל איומים מצד הקיבוץ שמצבם יהיה בדומה לסרט "אדמה משוגעת". שם, חברי הקיבוץ גרמו לחברת קיבוץ שבן זוגה לא היה חבר מן המניין, לאבד את שפיותה ולהתאבד. פאני לירז, חברתה של ג'ני, העידה על הדאגה שהייתה בקיבוץ בעניין זה, וכי העבירה לג'ני את הקישור לתכנית הרדיו.

בית המשפט אף התייחס בהקשר זה לעדותה של מאי קאופמן, חברתה הטובה של ג'ני, אשר סיפרה כי כשבועיים לפני מותה, קיבלה שיחת טלפון מהמערער, שבה סיפר לה ששבועיים קודם לכן, ג'ני ניסתה להתאבד וכי הזמין עבורה אמבולנס. המערער הכחיש שאמר דברים אלה למאי קאופמן, אך בית המשפט קיבל את עדותה כמהימנה.

עוד צויין בהקשר זה, כי המערער אמר מפורשות לעו"ד פנטילט כי הוא חושש ממוות בלתי טבעי של ג'ני, ובהתאם לכך הוכנה חוות הדעת המשפטית (ת/157). נקבע כי אף מהתרשומת שנכתבה בעניין זה, כאמור (ת/158ב) עולה כי המערער הביע חשש למותה של ג'ני כתוצאה מהתנהגות הקיבוץ כלפיה.

נוסף על כך, הודגש בהכרעת הדין, כי בחקירותיו הראשונות של המערער במשטרה, זמן קצר לאחר מותה של ג'ני, הציג מצג שלפיו התאבדה, כאשר סיפר על האריזות הריקות של התרופות שהבחין בהן סביבה; ואף מסר שג'ני אמרה לעדי ולשרית שהיא רוצה להתאבד (ת/115). דברים דומים סיפר בהודעתו במשטרה מיום 22.10.2009. ואולם, צוין כי הודעות אלו נוגדות את קו ההגנה שהמערער נקט בו בבית המשפט, ולפיו לא העלה על דעתו את האפשרות שג'ני תתאבד.

50. בהתאם לאמור לעיל, נקבע כי המערער בנה לאורך זמן שני סיפורים מקבילים, האחד נפשי והשני רפואי, שיש בהם כדי להסביר את מותה הפתאומי של ג'ני. הודגש בהקשר זה כי כבר לאחר קביעת מותה של ג'ני, המערער העלה בהודעתו במשטרה את "הנרטיב הכפול" בדבר ההתאבדות ותופעת הפסקות הנשימה; ואף בשיחתו עם מד"א, בטרם נקבע מותה של ג'ני, הציג מצג של מוות שנגרם כתוצאה מנטילת כדורים (התאבדות), אך הזכיר גם את הבעיה הרפואית שממנה "סבלה" ג'ני. משכך נקבע כי "הסיפור הכפול מיד לאחר המוות משתלב היטב בסיפור הכפול לפני המוות" (פסקה 348 להכרעת הדין, ההדגשות במקור).

51. בשולי הדברים, בית המשפט התייחס לאירוע הרפואי מיום 11.7.2009, שבו הובאה ג'ני בשעה 07:00 בבוקר לבית החולים "מאיר" בכפר סבא, ואשר לגביו נותרה מחלוקת עובדתית בין הצדדים. אירוע זה לא צוין בכתב האישום המתוקן, אך הוא נדון במהלך המשפט: כך, בטופס שנכתב על-ידי אנשי מד"א שפינו את ג'ני מביתה, צוין כתלונה עיקרית "קשיי נשימה". אך לפי התיאור שנרשם בחדר המיון בבית החולים נכתב "התעוררה משינה עם חולשה כללית". ג'ני שוחררה מבית החולים כעבור כשעתיים, וזאת לאחר שבדיקותיה נמצאו תקינות.

המשיבה טענה כי יש מקום לראות את המערער באירוע זה כמי שהזריק לג'ני כמות קטנה של סקולין, ובכך גרם לתסמינים שחוותה. לטענתה, אירוע זה היה חלק מהכנותיו של המערער לקראת המתתה של ג'ני. לעומת זאת, המערער קשר אירוע זה בבעיה רפואית שממנה סבלה ג'ני כביכול בתקופה שלפני מותה – הפסקות הנשימה.

לאחר שנסקרו הראיות הרפואיות בעניין זה, בית המשפט המחוזי קבע כי לא השתכנע שהרישום המאוחר בבית החולים, שיקף את התסמינים האמיתיים שחוותה ג'ני, ושלא ניתן לשלול את האפשרות שמסרה על תסמינים שלמדה מהמערער עצמו, וייתכן גם שהוא עצמו מסר את הדיווח. לפיכך הודגש כי לא ניתן לקבוע כל ממצא פוזיטיבי

ביחס לתסמינים שדווחו באירוע זה, אשר מתיישבים עם מתן סקולין, או אף עם תרחישים רפואיים אחרים.

קבוצת הממצאים השלישית

52. במסגרת קבוצת ממצאים זו, נקבעו ראיות נסיבתיות הקשורות ליום המוות עצמו וביום זירת ההתאבדות על-ידי המערער, כאמור. נקבע כי ביום 21.8.2009, ג'ני נמצאה במיטתה ללא רוח חיים וסביבה היו מפוזרים כדורים רבים, קופסאות קרטון של תרופות ואף חפיסות כדורים ריקות. בסך-הכל נתפסו מאות כדורים, כפי שפורט ב-ת/90 (ביניהם כדורים מסוג "אסיבל", "בונדורמין", "קלונקס", "ואבן", ו"ריספרדל").

53. צוין בהכרעת הדין כי תפיסת האריזות והכדורים ביום המוות עצמו אמנם לא תועדה כראוי, אך לא קיים קושי לקבוע כי מדובר היה בכמות רבה של כדורים ובאריזות ריקות רבות. נקבע כי אף המערער אישר בחקירתו שבזירה היתה כמות גדולה של כדורים וחפיסות ריקות. לדבריו הוא ניקה את הזירה לאחר שהמשטרה הלכה ואף זרק אריזות ריקות נוספות. בנוסף נקבע כי שלושה מסוגי הכדורים שנמנו ברשימה לעיל ("ריספרדל", "אסיבל" ו-"ואבן"), הוזכרו על-ידי המערער עצמו בשיחה למד"א (כפי שיפורט בהמשך).

54. אשר למקור התרופות צוין, כי כבר בחקירתו במשטרה מיום 22.10.2009, הוצגה למערער שקית מלאה ובה הכדורים והחפיסות שנתפסו בזירה. המערער ציין כי התרופות אינן שלו, והוא ראה אותן רק לאחר שהפרמדיק הגיע לזירה. כן ציין, כי התרופות והחפיסות היו מפוזרות על הרצפה, והוא הכניסן לתוך שקית. במענה לשאלות החוקרים, המערער טען כי לא סיפק לג'ני את הכדורים, ולא ראה את התרופות לפני יום מותה. לשאלת החוקר כיצד ג'ני הכניסה כמות כה גדולה של תרופות לבית מבלי שראה זאת, המערער השיב כי "אשתו יכלה לקבל את התרופות האלה במרפאה בקיבוץ בלי שום מרשם ובלי שום בעיה" (ת/117). המערער הוסיף כי אינו יודע מתי ג'ני הספיקה לאגור את הכדורים הרבים, ואינו יודע ממתים הם.

55. לעומת זאת, בבית המשפט, המערער השמיע גרסה חדשה לגבי מקור התרופות. כך טען כי הכדורים הרבים הוצאו על-ידי ג'ני מהחפצים של מריה אשר אוחסנו בחצר הבית בקיבוץ, אחרי פינוי דירתה בכפר סבא. לדבריו, ראה את שקית התרופות בחדר השינה גם לפני יום מותה של ג'ני. בית המשפט המחוזי קבע כי טענות אלו עומדות בניגוד גמור לדבריו במשטרה, שם מסר כי אסף את כל התרופות לאחר שראה אותן לראשונה.

אחרי מותה של ג'ני, והוא מי שהכניס אותן לתוך השקית. לפיכך, נקבע כי מדובר בגרסה בלתי מהימנה, ואם אכן מקור התרופות הוא בחפציה של מריה, המערער היה משמיע זאת כבר בחקירתו במשטרה.

לאור האמור, נדחתה טענתו כי את התרופות שנמצאו, ג'ני הוציאה מתוך החפצים של מריה בחצר, ונקבע כי המערער הוא זה שהביא לזירה את התרופות והאריזות ופיזר אותם בחדר כדי לביים את התאבדותה של ג'ני.

56. עוד נקבע, כי אין מחלוקת שהמערער רכש לאורך זמן כדורים רבים לפי מרשמים שקיבל מהרופאה שלו, ד"ר גרשון, וכן שבחודשיים וחצי לפני מותה של ג'ני רכש, בהתאם למרשמים, עשרות רבות של כדורי שינה מסוגים שונים. עוד צויין, כי לאחר מותה של ג'ני, לא נרשמו עוד למערער כדורי שינה, והוא אף לא רכש כאלה (ת/76 ו-ת/152).

57. בשלב זה, בית המשפט בחן את תמליל שיחת הטלפון עם מד"א, אשר בוצעה על ידי המערער, כאשר בני בנו לידו, ושניהם מצויים בסמוך לג'ני השוכבת על מיטתה (ת/32).

ראשית, נקבע כי השיחה בוצעה בשיהוי רב, ורק בשעה 09:18. זאת אף לפי גרסת המערער, אשר ראה את ג'ני לראשונה בשעה 08:00 או 08:30, וקל וחומר לפי גרסה מוקדמת שלו, לפיה מצא את ג'ני ללא הכרה כבר בשעה 04:00 לפנות בוקר.

שנית, נקבע כי משיחת הטלפון עולה בבירור כי המערער ביקש להציג מצג של התאבדות, כאשר סיפר למוקדן מד"א על כדורים רבים שנמצאו בסמוך לג'ני.

שלישית, נקבע כי השיחה עם מד"א ארכה כשתי דקות וחצי, ואין חולק כי במהלכן המערער לא ביצע את הנחיות מד"א – הורדת ג'ני מהמיטה לרצפה; וביצוע החלפה בינו לבין בני בביצוע פעולות ההחייאה. בהקשר זה בית המשפט אף הדגיש כי קיים ספק האם בכלל בוצעו באותן דקות פעולות החייאה כלשהן: אשר לבני, אין חולק שהוא לא השתתף כלל בפעולות ההחייאה שנדרשו, וכך גם העיד, ולגבי המערער ישנו ספק אם עשה כן, וגם אם אכן עשה, נקבע כי לא ביצע זאת באופן רצוף כפי שהתחייב מהוראות מד"א.

לאור האמור נקבע, כי שיחת הטלפון עם מד"א מהווה "ראיה אובייקטיבית ואותנטית, הפועלת לרעתו של הנאשם [המערער – 'א']" (פס' 349 (יט) להכרעת הדין).

58. בית המשפט אף התייחס לראיות נסיבתיות נוספות, אשר אף הן קשורות ליום המוות עצמו, כאמור. אפרטן כעת.

נקבע כי המערער טען שלמרות הקפדתו לשהות תמיד בלילה לצדה של ג'ני, הרי בליל מותה, באופן יוצא דופן, ג'ני הצליחה לשכנעו לעבור מחדר השינה כדי לישון בסלון. נקבע כי המערער בעדותו הסתבך בסתירות רבות באשר להתנהלותו באותו לילה ובבוקר שלאחריו, ובפרט בשאלות מדוע עבר דווקא בלילה זה מחדר לחדר; מהי השעה שבה ג'ני מצאה את מותה; ומתי הוא ראה את ג'ני בחיים בפעם האחרונה. בהקשר זה נקבע כי:

"הסתירות הרבות שבדבריו והגרסאות המעורפלות השונות – מלמדות על אי מהימנות מובהקת של הנאשם [המערער – 'א'] בסוגיה קריטית במשפט זה. רק מי שיש לו מה להסתיר, יכול להתחמק ולהסתבך כל כך" (פס' 245 להכרעת הדין).

59. בית המשפט התייחס אף לעדותו של ד"ר אינזבורג, הרופא שהגיע לבית, אחרי ביצוע פעולות ההחייאה של אנשי מד"א, וקבע את מותה של ג'ני. המערער אמר לו שליד ג'ני היתה כמות גדולה של קופסאות כדורים ריקות, וכי ידוע בעבר על ניסיון התאבדות שלה (כך פורטו הדברים בטופס דיווח נט"ן של הרופא – ת/46). בתחתית טופס הדיווח כתב ד"ר אינזבורג: "הסיבה למוות אינה ידועה. אין לשלול התאבדות בעזרת הכדורים אך אין הוכחה לכך ללא ניתוח אחרי המוות. לטיפול משטרה". משנשאל בעדותו מדוע לא קבע מיד את סיבת המוות, השיב, שבדרך כלל, כאשר ברור שמדובר באירוע התאבדות, יש ניסיון למנוע סבל מיותר מהמשפחה ולא שולחים את הגופה לנתיחה שלאחר המוות. אולם במקרה זה התנהגות המערער היתה חריגה ועוררה בו חשד ולכן המליץ למשטרה על נתיחת הגופה.

60. התייחסות נוספת בהכרעת הדין היתה לעדותו של קצין המשטרה סנ"ץ יצחק מנשה, מפקד תחנת טייבה דאז (להלן: מפקד התחנה), שהגיע אל זירת המוות ביום האירוע. בעדותו מסר כי המערער אמר לו שאשתו היתה שרויה בדיכאון בשל סכסוך ביניהם לבין הקיבוץ; שבעבר היה לה ניסיון התאבדות, וכן סיפר לו על התרופות שנמצאו לידה בחדר השינה; עוד אמר לו המערער על אודות קשיי הנשימה שמהם סבלה ג'ני

בלילות, ומשכך תמיד היה נציג משפחה שהיה נוהג לישון לידה. עוד ציין, כי במהלך שיחתו עם המערער ביום האירוע, האחרון השמיע לו הקלטה, ובה נשמעת ג'ני מעלה טענות כלפי הקיבוץ.

עוד הודגש כי מפקד התחנה החליט תחילה לשחרר את הגופה לקבורה, אך לאחר מכן שינה דעתו והחליט להורות על נתיחה לאחר המוות. הטעמים שציין לשינוי החלטתו היו, העובדה שלא נמצא בזירה מכתב התאבדות; ג'ני לא אמרה שברצונה לפגוע בעצמה, בשיחה המוקלטת; והטענה כי היה זה הלילה הראשון שבו נשארה ללא השגחה צמודה. בחקירתו הראשית הבהיר, כי חשד שיש במקרה זה "משהו פלילי", ובחקירתו הנגדית פירט את מכלול החשדות שהיו לו ואת תחושתו שהמערער מנסה להוביל אותו למסקנה שמדובר בהתאבדות.

61. בית המשפט ציין כי המערער הכחיש הן את דברי הרופא ד"ר אינזבורג והן את דברי מפקד התחנה וכי יש להעדיף את עדותם על פני עדותו. נקבע כי עדותו של מפקד התחנה משתלבת היטב בעדותו של הרופא שהגיע אל הזירה באותו יום, וכי את שניהם המערער ניסה לשכנע שמדובר בהתאבדות.

62. בהקשר זה טענה ההגנה בסיכומיה, כי אפילו תתקבל הטענה בדבר ביום זירת ההתאבדות, הרי שלא מדובר בחלק מתכנית המתה מתוכננת מראש, אלא במעשה ספונטני בדיעבד, לנוכח גילוי הגופה. בית משפט קמא דחה טענה זו וקבע כי ההסבר בדבר מעשה ספונטני של ביום זירה הוא מאולץ ובלתי הגיוני; אינו עומד במבחני השכל הישר וניסיון החיים; ואינו מתיישב עם מכלול הממצאים שפורטו, ועם גרסת המערער עצמו, אשר כלל לא טען טענה זו.

63. עוד צוין, כי לאחר שמפקד התחנה החליט בדבר ביצוע נתיחה לאחר המוות, המערער סירב לכך. הטעם הראשון שנתן היה שהוא מעוניין שיזכרו את ג'ני "כמו שהיא" (ת/115). הטעם השני שנתן היה "שהוא מאוכזב מהמשטרה" (ת/163). לבסוף הסכים רק לאחר שהבין שהמשטרה תפנה לבית המשפט בדרישה לנתיחת הגופה. בית המשפט קבע כי התרשם שהמערער אינו דובר אמת באשר למניע שהיה לו לסרב לנתיחת גופה של ג'ני, "ונראה שסירובו לא היה תמים" (פס' 242 להכרעת הדין).

64. בסופו של יום, נקבע כי מכלול הראיות בדבר הכדורים הרבים וחפיסות התרופות הריקות שנמצאו בזירה, מוביל למסקנה שמדובר ביצירת זירת התאבדות. נקבע כי מסקנה זו משתלבת עם הראיות ביחס להתנהגותו של המערער בליל האירוע ובבוקרו – טענתו

כי לא היה לצידה של ג'ני באותו לילה; ביצוע ההתקשרות עם מד"א בשיהוי; שקריו במהלך השיחה לגבי הטיפול בג'ני; וכך הרושם שיצר בפני גורמי הרפואה וגורמי המשטרה כי מדובר בהתאבדות. לבסוף קבע בית המשפט:

”המשמעות של ביום זירה היא הסתרת סיבת המוות האמיתית, ראייה נסיבתית המצביעה כשלעצמה על מוות בלתי טבעי, כשחץ האשמה מופנה למי שביים את הזירה, אשר צריך לתת הסבר למעשה כה חריג, ולא כל שכן כשמדובר באשתו שבמחיצתה הוא שהה באותו לילה” (פס' 350 להכרעת הדין).

קבוצת הממצאים הרביעית

65. במסגרת קביעת הממצאים בקבוצה זו, בית המשפט התייחס להתנהגותו של המערער לאחר מותה של ג'ני, כאמור, ופורטו ראיות שונות לפיהן המערער המשיך להעביר את המסר כי המוות של ג'ני נגרם כתוצאה מהתאבדותה.

כך, נקבע כי העברת מסר ההתאבדות על-ידי המערער, נעשתה בראש ובראשונה בפני הגורמים הרשמיים שהגיעו לזירת האירוע כאמור, ביום מותה של ג'ני. המערער אף המשיך לנקוט בקו זה בחקירותיו במשטרה, כאשר מסר כי הבחין באריזות ריקות של כדורים וכי ג'ני אמרה שהיא רוצה לשים קץ לחייה. בהודעותיו של המערער במשטרה מיום 15.10.2009 (ת/116), ומיום 22.10.2009 (ת/117), חזר על טענתו כי ג'ני התאבדה. עניין זה הודגש בשים לב לכך כי בעדותו בבית המשפט, גרסתו של המערער היתה שונה בתכלית, משטען כי לא העלה על דעתו כלל אפשרות שג'ני תתאבד, וכי גם לאחר מותה לא סבר שהתאבדה.

66. נקבע כי ”מצג ההתאבדות” לא נעשה רק בפני המשטרה. כך למשל, אמר המערער למריה בת זוגו, אשר העידה כי המערער התקשר אליה ביום מותה של ג'ני וסיפר לה כי סביר להניח שהתאבדה משום שהיו כדורים בסביבתה; ראייה נוספת נמצאה בעדותה של פאני לירז, חברתה של ג'ני מהקיבוץ, אשר העידה על שתי שיחות שהיו לה עם המערער במהלך השבועה, כאשר האחרון ניגש אליה וסיפר לה על ניסיונותיה של ג'ני להתאבד.

בית המשפט אף התייחס לעדויותיהן של חברות נוספות של ג'ני, אשר לחלקן סיפר המערער את סיפור ההתאבדות, ולחלקן סיפר את הסיפור הרפואי כסיבת המוות. מעדויות של חברה נוספת, מזל לוי, עולה כי בקיבוץ שרר בלבול בזמן אמת – מצד אחד

פורסם, שלדברי המערער ג'ני התאבדה, אך לעומת זאת, המערער עצמו כעס על הקיבוץ שהפיץ מסרונים בדבר ההתאבדות.

לסיכום, נקבע כי את הגורמים הרשמיים שהגיעו לבית, סמוך לאחר מותה של ג'ני, המערער ניסה לשכנע שמדובר באירוע של התאבדות, אך לחברות הקיבוץ ולחברותיה של ג'ני, המערער סיפר שני סיפורים שונים על אודות סיבת המוות. נקבע כי עובדה זו פועלת לרעת המערער ומתיישבת עם "הסיפור הכפול" שסופר אף לפני מותה של ג'ני.

67. בית המשפט מנה ראייה נוספת למצג ההתאבדות – שיחתו של המערער בתכנית הרדיו של יוסי טיאט. השיחה נערכה בתחילת אוקטובר 2009, כשישה שבועות לאחר האירוע, והמערער סיפר בה על נסיבות התאבדותה של אשתו, ועל כך שלפני האירוע, היה צמוד אליה 24 שעות ביממה, הפסיק לעבוד, והכל מחמת מצבה הנפשי (ת/32).

הודגש, כי משהוצגו למערער דבריו בתכנית הרדיו, הגיב כי אמר את הדברים מאחר שהסתמך על דו"ח הרופא ממד"א בדבר חשד להתאבדות. בית המשפט לא קיבל תשובה זו, שכן הרופא התבסס על מה שאמר לו המערער עצמו ועל זירת ההתאבדות שיצר.

68. בהכרעת הדין פורטו ראיות נסיבתיות נוספות ביחס להתנהגותו של המערער לאחר מותה של ג'ני. ראשית, העובדה שמריה עברה להתגורר עמו בביתו בקיבוץ מיד לאחר השבעה, ותכולת ביתה שאוחסנה בחצר הוכנסה לתוך הבית.

שנית, החתמת בנותיה של ג'ני, ואף את בניו, בדבר מודעותם לקיומה של צוואה. נקבע כי הבנות לא הבינו את משמעות חתימתן ולא היו מודעות לכך שג'ני חתמה על צוואה שבה הורישה למערער את כל רכושה לאחר מותה. ביום 21.9.2009, המערער הגיש בקשה לקיום הצוואה, לפיה הוא היורש היחיד. כמו כן, המערער ומריה חתמו על הסכם ממון, ולפיו מעמדם כשל "ידועים בציבור", וכי הם מסכימים לחיות חיים משותפים "בביתו של האיש" (ת/48).

שלישית, ביום 3.11.2012, במסגרת חקירתו, המערער התבטא באופן מפליל מספר פעמים, בפני מדובב. בין השאר, השיב למדובב כי הוא מתכוון להודות בעבירת רצח, ולומר "את הכל מה היה איך היה". בהמשך, המערער אמר למדובב שהוא חייב

"להוציא את זה. יושב לי כמו אבן בחזה" (ת/176). נקבע כי דבריו אלה של המערער בפני המדובר מחזקים את מערכת הראיות נגדו.

לפיכך נקבע כי מכלול מעשיו והתנהגותו של המערער לאחר מותה של ג'ני משתלבים במסקנה כי גרם למותה בכוונת מכוון.

דרך ההמתה – סיבת מותה של ג'ני

69. עניין מהותי שנידון בהכרעת הדין קשור לחוסר ההתאמה שנמצא בין מראה הזירה ביום המוות לבין הממצאים מנתיחת גופתה של ג'ני. בפרק זה אסקור ארבע תזות רפואיות שהועלו במהלך המשפט לעניין סיבת מותה של ג'ני. אפרט כאן את עיקרי הדברים שנקבעו בעניין זה.

התזה הראשונה שהועלתה היא בדבר התאבדות ג'ני על-ידי בליעת כדורים. תזה זו עלתה בדברי המערער מחוץ לבית המשפט, אף שהוא לא חזר עליה בעדותו בבית המשפט, ואף סנגוריו לא העלו אותה בסיכומיהם.

התזה השנייה שהועלתה היא הפרעה קטלנית בקצב הלב על רקע ER. זו היתה תזת ההגנה המרכזית, אשר נתמכה בחוות דעתו של המומחה מטעם ההגנה, פרופ' אלדר.

התזה השלישית, הועלתה כתזה משנית של ההגנה, אשר ביקשה להסתמך על חוות הדעת הראשונות של פרופ' היס, בדבר הפרעה קטלנית בקצב הלב על רקע "לייפּת".

התזה הרביעית הועלתה על-ידי המשיבה בדבר רציחתה של ג'ני בידי המערער בדרך של הזרקת סקולין לגופה.

70. אשר לתזה הראשונה בדבר התאבדות על ידי בליעת כדורים, נקבע כי בעת נתיחתה לאחר המוות, נלקחו מג'ני דגימות דם ושתן לצורך בדיקות טוקסיקולוגיות (ת/145). תוצאות הבדיקות בגופה הצביעו על הימצאות של חומרים בריכוזים שונים, כאשר כל החומרים שנמצאו הם ממשפחת "הבנזודיאזפינים", שיש ליחס אותם לתרופות "אסיבל", "ואבן" ו-"בונדורמין" (ת/141). מומחי הטוקסיקולוגיה אשר העידו בבית המשפט המחוזי (ד"ר גופר, ד"ר רוטנברג, וד"ר לבשטיין) מסרו כי "מדובר בריכוזים נמוכים מאוד, לא משמעותיים, ברמה טיפולית רגילה, ולבטח לא ממיתים" (פס' 274 להכרעת הדין). נקבע כי ההגנה לא חלקה על מסקנות אלה.

אף פרופ' היס קבע בחוות דעתו, כי בגופתה של ג'ני נמצאה תרופת הרגעה ברמה טיפולית (ת/137), וכי התרופות שנמצאו בגופה אינן גורמות בדרך כלל למוות (ת/138). בעדותו בבית המשפט, הסביר שהתרופות שנמצאו אינן קטלניות כשלעצמן, קל וחומר בריכוזים הנמוכים שנמצאו. במענה לשאלות בית המשפט, הבהיר, שהבדיקות שללו את האפשרות של הרעלה בתרופות, ולכן במקרה זה לא אירעה התאבדות באמצעות נטילת כדורים. בהתאם לכך, בית המשפט קבע באופן חד משמעי, שג'ני לא התאבדה ושמותה לא נגרם על-ידי נטילת תרופות.

71. אשר לתזה השנייה בדבר הפרעה קטלנית בקצב הלב על רקע ER, ואשר הוצגה על-ידי מומחה ההגנה, הקרדיולוג פרופ' אלדר, נקבעו הדברים הבאים: בחוות דעתו, שהוגשה לבית המשפט (נ/34), הסביר כי משבדק את תרשים האק"ג שנערך לג'ני ביום 11.7.2009 (ת/39), הוא מצא בו ממצא הקרוי ER, אשר יכול להעלות את רמת הסיכון להפרעות קצב לב קטלניות. נוסף על כך, בעניינה של ג'ני התקיים גורם סיכון (מתוך שלושה) במיקומו של הממצא. בנוסף, בהינתן מקבץ נתונים מתיקה הרפואי של ג'ני בקופת החולים (אישה צעירה, בריאה, עם הסתברות נמוכה למוות ממחלת לב טרשתית); בצירוף הנתונים כי ג'ני התעלפה 5 שבועות קודם לכן, באירוע הרפואי מיום 11.7.2009, וכי מותה היה בשינה, הגיע למסקנה שלא ניתן לשלול את האפשרות שג'ני נפטרה כתוצאה "מהפרעת קצב לב קטלנית על רקע ER".

עוד צוין כי בחקירתו הנגדית, פרופ' אלדר אישר שלא ראה את דו"ח הנתיחה של ג'ני, וכלל לא ידע שנותחה כאשר כתב את חוות דעתו, וכי הדבר היה יכול להשפיע על מסקנתו. בנוסף, כאשר הוצגה לו חוות הדעת של פרופ' היס, אישר שהמסקנה של מוות מהפרעת קצב לב היא מסקנה סטטיסטית, ושאינן לה אינדיקציה בנתיחה שלאחר המוות. עוד אישר כי טעה כאשר הניח שג'ני התעלפה באירוע הרפואי מיום 11.7.2009, ואישר שהיה מדובר באירוע מינורי, שיכול היה להיגרם מסיבות אחרות שאותן הניח, והדבר מקטין את ההסתברות של מסקנתו בדבר מוות כתוצאה "מהפרעת קצב לב קטלנית על רקע ER". כאשר נדרש לפרט מהן ההסתברויות למוות כתוצאה מהפרעות קצב לב אצל אדם צעיר, עם סיכון על רקע ER, בצירוף התקיימות גורם סיכון אחד כמו בענייננו, השיב כי מדובר בסיכוי קטן של 0.033%.

על יסוד הדברים האמורים לעיל, נשללה תזת ההגנה כי קיימת אפשרות סבירה שג'נה נפטרה מוות טבעי כתוצאה מהפרעת קצב קטלנית על רקע ER. בית המשפט קבע כי אין לייחס משקל רב לאפשרות הקלושה שאותה הציע פרופ' אלדר לעניין מותה של

ג'ני, שאף לגישתו מדובר בהסתברות נמוכה ביותר, וגם זאת בגדר מסקנה סטטיסטית בלבד. נקבע כי אפשרות זו אינה מקימה ספק סביר לעניין גורם המוות.

72. אשר לתזה השלישית, בדבר הפרעה קטלנית בקצב הלב על רקע "לייפת" נקבעו הדברים הבאים: מדובר בהשערתו הראשונית של פרופ' היס בדבר מותה של ג'ני, והקשורה ל"לייפת" – רקמה חיבורית שבין סיבי שריר הלב. פרופ' היס היה הרופא שניתח את גופתה של ג'ני יומיים לאחר מותה, וערך את חוות הדעת המרכזית לעניין סיבת המוות (ת/137, מחודש אוקטובר 2009). במהלך הנתיחה, פרופ' היס מצא "לייפת קלה בשריר הלב וכן בצקת ריאות קשה". ואולם, במקביל להתפתחות החקירה, צוין כי הסתייג ממסקנתו זו, והדברים באו לידי ביטוי ברצף חוות הדעת המשלימות שניתנו מטעמו, ואף מעדותו בבית המשפט, כפי שיפורט.

בחוות דעת נוספת (ת/143, מחודש נובמבר 2011), הסביר כי "לייפת" אכן גורמת להחלשת תפקוד הלב ולרגישות יתר להפרעות קצב, אך היא יכולה להיגרם גם מחומרים כימיים. עוד ציין, כי בצקת ריאות כפי שנמצאה בגופת ג'ני איננה ייחודית, אף שבדרך כלל היא נובעת מהפרעת קצב הלב או מאי-ספיקת לב.

בחוות דעת מאוחרת יותר (ת/146, מחודש נובמבר 2012), כאשר כבר עלה החשד בעניין הזרקת חומר הסקולין, הסביר כי "לייפת" קלה בשריר הלב היא ממצא כרוני, ובצקת הריאות היא ממצא לא ייחודי המתיישב עם "כישלון לב" בעקבות מחלת לב או דיכוי נשימתי על רקע הרעלה.

עוד הסביר פרופ' היס, כי במקרה של מוות פתאומי של צעירים, ללא מחלה קודמת, בדרך כלל נקבע שמקור המוות הוא בלב, לפי סבירות סטטיסטית, ובנסיבות כאלה מקובל להניח, שהמוות נובע מהפרעה קטלנית בקצב הלב, שאינה מותירה סימנים בנתיחה. יחד עם זאת הוסיף, כי במקרה כזה לא ניתן לשלול סיבות מוות אחרות. עוד צוין כי "לייפת" אינה שוללת המשך תפקוד סביר של הלב במשך שנים רבות (ת/147, מחודש מרץ 2013).

צוין, כי במסגרת הכנתו לעדותו בבית המשפט, אמר כי אילו ידע בשעתו את הנתונים הידועים לו כיום, בדבר החשד לשימוש בסקולין, היה מחפש אחרי סיבות מוות שאינן מותירות סימנים בגופה, וממליץ להרחיב את החקירה (מזכר ת/143א, מחודש אפריל 2014).

בעדותו בבית המשפט, חזר על הדברים והוסיף כי תמונת המצב רפואית שתיאר בחוות דעתו, אינה שוללת גרימת מוות על-ידי שימוש בסקולין.

על יסוד האמור לעיל, נקבע באשר לחוות דעתו הראשונית של פרופ' היס כי מדובר בהשערה על בסיס סטטיסטי ועל דרך השלילה בלבד. ה"לייפת הקלה" לא שוללת סיבת מוות אחרת, ובפרט הרעלה על-ידי סקולין. נקבע כי אם הוחדר סקולין לגופה של ג'ני, הדבר שומט את ההנחה שבבסיסה, בדבר היעדר נתון אחר לעניין גרימת המוות. במקרה כזה, נקבע כי אין להתייחס לתזה של מוות עקב הפרעת קצב הלב כתוצאה מ"לייפת" – כאל תזה תקפה, ואף לא כאל תזה היוצרת ספק.

73. כעת אפנה לתזה הרביעית בעניין סיבת המוות, בדבר רצח על-ידי הזרקת סקולין. בהכרעת הדין נקבע כי מבחינה רפואית-מדעית, המשיבה הוכיחה את ההיתכנות לכך שגרימת מותה של ג'ני הייתה באמצעות הזרקת סקולין. תזה זו מבוססת על מכלול של ראיות נסיבתיות חוץ-רפואיות, ובעיקר על עדותה של מריה, כי סיפקה למערער סקולין לפי בקשתו, כדי להמית אדם ללא הותרת סימנים.

ואולם, נקבע כי בנתיחת גופתה של ג'ני ובבדיקות שנערכו, לא נמצאו ממצאים רפואיים וטוקסיקולוגיים פוזיטיביים – המוכיחים את הרצח בדרך של הזרקת סקולין. לפיכך, בית המשפט נדרש לשאלה, האם מבחינה רפואית-מדעית ניתן היה להשתמש בסקולין באופן קטלני מבלי להותיר סימנים; והאם גרימת מותה של ג'ני בדרך האמורה לא נשללה על ידי הראיות הרפואיות המדעיות שנמצאו בענייננו. לשם כך, נשמעו ראיות מפי עדים מומחים על אודות תפקודו הרפואי של חומר הסקולין; הפוטנציאל הקטלני והפלילי שבו; תכונותיו ואי היכולת לאתר את עקבותיו, כפי שיפורטו להלן.

בית המשפט עמד על כך כי הסקולין הוא חומר שגורם לרפיון ושיתוק שרירים, פעולתו מיידית, הוא משמש בחדרי ניתוח, ונמצא בשימוש בתדירות גבוהה אצל הרופא המרדים (ת/145, ת/146, ת/171). בהתאם לעדויות המומחים, ניתן להזריק את הסקולין לווריד או לשריר. בנוסף, הסקולין טומן בחובו פוטנציאל קטלני מאחר שגורם לשיתוק שרירי הנשימה. לכן, ההתוויה הרפואית היא להזרקתו בתנאים מבוקרים, תוך סיוע נשימתי למטופל, שאם לא כן, המטופל לא יוכל לנשום וימות באופן מידי (ת/141א, ת/171). בית המשפט עמד על כך כי הפוטנציאל הממית של הסקולין, בצירוף תכונת ה"היעלמות" שלו ללא הותרת סימנים בגוף, "יוצרים את החשש והתמריץ לשימוש לרעה, ועושים את הסקולין לכלי שרת בידי רוצחים" (פס' 292 להכרעת הדין).

בנוסף, נדונה הכמות הנדרשת להמתת אדם בהזרקה סקולין, ובפרט להמתתה של ג'ני, בהתחשב במשקלה. נקבע, כי בהתאם לעדויות המומחים, היתה ברשות המערער הכמות הקטלנית הנדרשת של 300 מ"ג סקולין (3 אמפולות, שבכל אחת 100 מ"ג סקולין).

עוד הודגש, כי סקולין הוא חומר הקשה לזיהוי בבדיקות טוקסיקולוגיות. הוא אינו מתגלה בבדיקה רגילה אלא רק בבדיקה מכוונת, ובמעבדות מסוימות בלבד, והבדיקה מתבקשת רק כאשר יש חשד לשימוש בו (ת/145, ת/171). הסקולין ניתן לזיהוי בדם בתוך פרקי זמן קצרים מאוד מרגע הזרקתו – עד 2.5 דקות או 10 דקות לכל היותר בהזרקה ורידית; ועד חצי שעה או שעה לכל היותר בהזרקה שרירית. בענייננו, דגימות הדם והשתן מגופה של ג'ני נלקחו 48 שעות לאחר המוות, כך שלא היה בהן כדי להועיל. זאת ועוד, כל הדגימות מוצו בבדיקות המעבדה עוד בטרם עלה החשד לשימוש בסקולין. לפיכך, נקבע כי:

“אין כל רבותא בעובדה שלא נערכה כל בדיקה לאיתור סקולין בדם ובשתן מגופה של ג'ני, ושאין בעניין זה כל ממצאים טוקסיקולוגיים. הדבר אינו מעלה ואינו מוריד מבחינה ראייתית לעניין האפשרות שהנאשם [המערער – ר' א'] הזריק סקולין לג'ני וגרם בדרך זו למותה” (פס' 294 להכרעת הדין).

אשר להזרקות חומר הסקולין – בית המשפט התייחס לחוות דעתו של פרופ' היס (נ/146) ולעדויות, אשר לפיה הזרקה לווריד מותירה בדרך כלל סימנים גלויים של כתמי דם, לעומת הזרקה לשריר, אשר אינה מותירה סימנים כאלה. ואולם, כל הזרקה (גם לשריר וגם לווריד) מותירה סימן של חדירת מחט, שאותו ניתן לאתר רק בנתיחת הגופה, על ידי הפשלת העור. פרופ' היס לא הפשיל את עורה של ג'ני בנתיחה, מאחר שבאותה עת לא עלה כל חשד להזרקה סקולין, ולכן נקבע שההימנעות מהפשלת העור היתה סבירה בנסיבות העניין.

לאור האמור, בית המשפט המחוזי הגיע למסקנה, שהיעדר הראיות והממצאים הפורנזיים בדבר סימני הזרקה, אינו משמש כראיה מפריכה או כראיה מטילת ספק. יחד עם זאת נקבע, כי היעדרם של סימני דם בגופה, תומך בשלילת החלופה של הזרקה לווריד, ומותיר על כנה את החלופה של הזרקה לשריר, חלופה אשר מתיישבת עם הייעוץ שמריה נתנה למערער לעניין מיקום הזרקה הסקולין לשריר.

לבסוף נבחנה השאלה האם הממצאים הרפואיים שעלו מנתיחת גופה של ג'ני עולים בקנה אחד עם האפשרות של המתה באמצעות סקולין. פרופ' היס כאמור מצא אצל ג'ני ממצאים של בצקת ריאות חריפה, ו"לייפת" קלה בשריר הלב (ת/146). נקבע כי כל הממצאים הללו לא שוללים את גרימת המוות על ידי הזרקת סקולין או כל חומר כימי אחר.

74. הקביעה בדבר המתה של ג'ני בדרך של הזרקת סקולין מבוססת על מכלול ראיות נסיבתיות, ובראשן על עדותה של מריה, כאמור, שלפיה סיפקה למערער את הסקולין כדי להרוג אדם ללא הותרת סימנים. בית המשפט המחוזי פירט ארוכות מדוע מתחייבת המסקנה כי המערער רצח את ג'ני בדרך של הזרקת סקולין לגופה, מעבר לכל ספק סביר – החל מסיפור ה"משימה הסודית" והתייעצותו עם מריה על אודות תרופה קטלנית שתתאים למשקלו של המחבל; נטילת האמפולות על-ידי מריה מבית החולים; מסירת חומר הסקולין למערער; הסבריה של מריה למערער בביתה כיצד להשתמש באמפולות; וכיצד להזריק את החומר בשריר; ועל האפשרות להזריקו דרך החולצה. נקבע כי הסבריה המפורטים של מריה, מצביעים באופן נסיבתי על כך שהמערער התכוון לעשות שימוש, ואכן עשה שימוש בסקולין.

עוד הודגש כי המערער הכחיש לחלוטין את סיפור משימת החיסול הסודית ואף את קבלת הסקולין לצורך מילוי המשימה. בית המשפט זקף את הכחשתו הגורפת לחובתו, זאת נוכח עדותה המהימנה של מריה. כן הוזכר, שבמהלך חקירתו, כאשר דיבר עם המדובב, ניסה להטיל את האחריות לרצח על מריה, כאשר קישר בין מות ג'ני לבין תרופה שהביאה מריה. עוד צויין, כי מריה כלל לא היתה בזירה בליל המוות, אלא עבדה במשמרת לילה בבית החולים.

לאור כל אמור לעיל, נקבע כי הראיות הרפואיות והמדעיות שהוצגו במשפט מצביעות על ההיתכנות של גרימת מותה של ג'ני באמצעות הזרקת סקולין.

עדותה של מריה

75. מריה היתה עדת מפתח במהלך הוכחת האישום השני, בעניין מותה של ג'ני. בעדותה נמצאה "ראיית הזהב", כפי שכונתה בהכרעת הדין, בציינה את החומר הקטלני שמסרה למערער לבקשתו, כדי שיוכל להרוג אדם מבלי להותיר סימן בגופו. בשל מרכזיות וחשיבות עדותה להרשעת המערער, ראיתי לנכון לפרט את עיקרי עדותה, כפי שיובא להלן.

מריה, רופאה מרדימה בהכשרתה, עלתה לארץ בשנת 2000, לאחר גירושיה, יחד עם בנה נ', הסובל מאוטיות ושהיה אז כבן 10. מריה עבדה כ-8 שנים בבית חולים "מאיר" בכפר-סבא ובו השלימה התמחות בתחום ההרדמה. את המערער הכירה באוקטובר 2006, באמצעות שדכנית, והעידה כי הוא מצא חן בעיניה החל מהשיחה הראשונה ביניהם. לדבריה, המערער סיפר לה שהוא פנוי עם שני ילדים, והתאלמן מאשתו, שנפטרה מסרטן השד, בהיותה כבת 32 שנים.

76. מריה הדגישה בעדותה כי המערער "קנה את ליבה" כשסיפר לה שגידל את שני ילדיו לבדו, ובמיוחד בהתחברותו הטובה לבנה נ'. העדה סיפרה כי הקשר הפך ביניהם ל"רומנטי" בתוך כשבוע. הם נפגשו מדי יום, והמערער ישן בדירתה השכורה בכפר סבא "פעם-פעמיים בשבוע". כן בילו במפגשים משפחתיים אצל הוריה, ונסעו מספר פעמים בשנה לחופשות בצימרים ולאילת.

כן העידה כי זמן קצר לאחר היכרותם, ביקרה בבית בקיבוץ אייל, שם הכירה את בנו הקטן, עדי. כמו כן פגשה מספר פעמים את בני, בין השאר במקום לימודיו בטכניון, כאשר היא והמערער התנהגו אז כבני זוג לכל דבר. בקיץ 2008, בנוכחות אמה, המערער נתן לה טבעת זהב והציע לה נישואין. התכנית היתה שהשניים יתחתנו לאחר מעברה של מריה לקיבוץ אייל. העדה סיפרה כי אף הרתה למערער, אך הפילה את עובריה בחודש יוני 2009.

77. עוד תיארה כי המערער סיפר לה שהוא סגן אלוף בצבא ועובד במשרד הביטחון. כן סיפר שהיה בעבר שלושה חודשים בשבי בלבנון, ועל כך קיבל צל"ש מהרמטכ"ל. מריה סיפרה כי התאהבה במערער, ואתה בו איש ביטחון רציני, מרשים וכריזמטי, בעל כוח שכנוע רב, ואשר התחבב בקלות על בני משפחתה, ובמיוחד על בנה נ'. כן העידה כי האמינה לסיפוריו על עבודתו ועל אורח חייו.

בהמשך עדותה סיפרה כי, כחצי שנה לפני מותה של ג'ני, הם החלו לדבר על מגורים משותפים בביתו של המערער שבקיבוץ. המערער סיפר לה שאחרי גירושו משרונה הוא הכיר את ג'ני ושהיו ביניהם יחסים רומנטיים במשך מספר חודשים, הם גרו יחד בקיבוץ, והמערער השקיע כסף רב בהרחבתו של הבית. לאחר זמן מה, משהבין שג'ני "עצבנית וחולנית" לא רצה עוד בהמשך קיום הקשר עמה, אך היתה ביניהם הסכמה שהם ימשיכו לגור באותו בית, בכניסות נפרדות – הוא יישאר לנוכח השקעתו הכספית בבית, וג'ני תישאר משום שהיא חברה בקיבוץ.

78. בשלב זה, העידה כי המערער סיפר לה על "משימה" מיוחדת וחשובה שעליו לבצע – חיסולו של מחבל שמתגורר בארה"ב. המחבל כבן 50 ושוקל כ-100 ק"ג. לשם כך החל המערער לברר עמה, האם כרופאה היא יודעת על תרופות קטלניות שאינן מתגלות בדם. תחילה הציעה לו להתייעץ בעניין זה במקום עבודתו הביטחונית, אך המערער אמר לה שבמשימה מסוימת זו אין הוא יכול לשתף אף אחד, מפאת הסודיות והסכנה שבכך. מריה העידה כי האמינה לסיפורו, והתייעצה בעניין עם חברתה לעבודה בבית החולים, הרופאה המרדימה פאולינה. הן העלו בשיחה ביניהן שתי תרופות מתאימות אפשריות – "סקולין" ו"טרכיום", ואולם לבסוף נבחרה תרופת הסקולין, בשל פירוקה המהיר בדם. מריה העידה כי שוחחה על כך עם פאולינה פעם אחת בלבד, וייתכן כי פעמיים.

העדה סיפרה כי נטלה מתוך עגלה בחדר הניתוח שלוש אמפולות סקולין, הנמצאות שם כדרך שגרה, ומסרה אותן למערער בביתה, תוך הסבר על דרך שבירת האמפולה ושאיבת החומר למזרק. עוד הסבירה למערער כי לא משנה היכן יזריק את הסקולין בגוף, אלא חשוב שיזריק בשריר.

79. מריה העידה כי כשבועיים לאחר מסירת הסקולין למערער, הוא נסע למשימתו, תוך שהודיע לה כי לא יוכלו "להיות בקשר" בתקופה זו, ועל כן ההודעה "שהכל עבר בשלום" תועבר מ"המפקדה הביטחונית" לבנו בני, ולאחר מכן, בני ידבר איתה. העדה סיפרה כי כך אכן היה, ותיארה כיצד בעת שהייתה תורנית בטיפול נמרץ התקשר אליה בני, ומסר שהתקשרו מעבודתו של אביו ואמרו שהוא פצוע קל, אך "הכל בסדר". להערכתה, השיחה עם בני היתה כארבעה-חמישה ימים לאחר שהמערער "נסע" לביצוע משימתו. עוד סיפרה, כי לאחר יומיים-שלושה נוספים, המערער התקשר אליה וסיפר ב"קול צרוד" כי כרגע הוא מטופל רפואית בחו"ל. כן סיפר כי המחבל חוסל, אך לא באמצעות הסקולין, אלא בדרך של פיצוץ מתוכנן, שממנו אף הוא נפגע משאיפת עשן. לשאלתה מה הוא עשה בסקולין, המערער השיב שהוא זרק אותו. מריה סיפרה כי לא נכנסה לפרטים בנושא זה, וכשהוא חזר ארצה, כל מה שהיה חשוב לה שהוא "בריא ושלם".

80. בית המשפט קבע בהכרעת דינו כי דבריה של מריה על שיחתה עם חברתה הרופאה המרדימה פאולינה על אודות הסקולין, ומטרת השימוש בו לחיסול אדם למטרה ביטחונית – מקבלים תמיכה חזקה בעדותה של פאולינה, כפי שתפורט בהמשך הדברים. בנוסף, נקבע כי תמיכה משמעותית לדבריה בעניין השיחה עם בני, בנו של המערער,

מצויה בעדותו של בני, כפי שתפורט להלן, אשר הודה בקיום שיחה טלפונית עם מריה, שבה אמר לה כי אביו נפצע בחו"ל.

81. עוד העידה מריה, כי ביום שבו ג'ני נפטרה, יום שישי, התקשר אליה המערער, מסר לה את הבשורה ואמר שג'ני קרוב לוודאי התאבדה, משום שהיו כדורים בסביבתה. למחרת, ביום שבת, בנו של המערער ערך לה ביקור קצר בבית שבקיבוץ, והיא עברה לגור בבית זה לאחר השבעה.

נקבע כי בחקירותיה, הראשית והנגדית, עלתה נקודה חשובה – מריה הודתה כי עלתה בה המחשבה שהמערער גרם למותה של ג'ני, וכבר באותה שבת בקיבוץ, כשראתה את המערער, שאלה אותו "עשית משהו?" מריה הסבירה את שאלתה לאור העובדה כי הופתעה מאוד ממותה של ג'ני – ראשית, העידה כי האינסטינקטים שלה לא נתנו לה מנוח, והיא תהתה כיצד אישה צעירה, בת 46 מתאבדת לפתע; ושנית, העידה כי "אני ידעתי שמתישוהו אני נתתי לו תרופה" (פסק 68 להכרעת הדין). ואולם סיפרה כי לאחר שיחת הבהרה עם המערער בעניין זה, כל חששותיה נעלמו. הוא נשבע שלא עשה מאומה לג'ני, ומריה העידה שהאמינה לו.

82. כשהגיעה לבית שבקיבוץ לאחר השבעה, סיפרה שהיתה מבולבלת, מאחר שבבית נשאר, שלא כפי שתוכנן, בנותיה של ג'ני. המערער שכנע אותה שהכנות איבדו כעת את אימן, ומתוך רגישות לא ניתן לספר להן שהוא ומריה בני-זוג. מריה ידעה כי המערער הציג אותה בתור "עוזרת בית" שבאה לסייע בבישול ובניקיון הבית, והדבר הפריע לה. נקבע כי הצגתה כמי שבאה לעזור בעבודות הבית עולה בבירור מעדותיהם של בנותיה של ג'ני ובניו של המערער, ואינה שנויה במחלוקת.

עוד ציינה העדה, כי חתמה על הסכם ממון בינה לבין המערער ביום 15.9.2009, בפני עו"ד פנטילט (ת/48). לדבריה לא קראה את המסמך, אך חתמה עליו כי סמכה על המערער.

83. העדה התייחסה לחקירתה במשטרה מיום 14.9.2010, ולדבריה הודעותיה שם היו שקריות, מאחר שהמערער הכין אותה לחקירה ואמר לה מה להגיד. לכן סיפרה שהיא מכירה אותו רק תקופה קצרה, שהם אינם בני-זוג, ושהיא עברה לבית בקיבוץ כ"שוכרת". בהמשך עדותה הוסיפה כי בשלב מאוחר יותר, המערער אף הכין אותה למתן תשובות כוזבות לשאלותיו של העיתונאי עומרי אסנהיים מתכנית "עובדה".

84. בית המשפט אף עמד על כך כי מריה נעצרה ביום 29.10.2012, והמפנה בחקירתה, שבמסגרתו סיפרה על הספקת הסקולין למערער, התרחש ביום 31.10.2012. לטענתה, העובדה כי החוקרות סיפרו לה כי בדקו ומצאו שהמערער לא עבד במשרד הביטחון, וכן הגילוי בדבר העובדה שהיה נשוי לג'ני – הם שגרמו למפנה, ולתובנה שעליה לספר במשטרה את כל האמת.

העדה הוסיפה כי גם בעת שידור תכנית "עובדה" לא ידעה שג'ני היתה אשתו של המערער, וכי גילתה זאת רק בחקירתה במשטרה. בנוסף, לכל אורך חקירתה הנגדית, מריה הדגישה כי לא העלתה בדעתה שהמערער וג'ני היו נשואים; ואפילו כאשר חשדה במערער, כאמור לעיל, כי עשה שימוש בסקולין ביחס אליה, לא חשבה שהמערער היה נשוי לה.

85. באשר לאופן חקירתה במשטרה, היא אישרה כי החוקרות הטיחו בה שהיא שותפה מלאה לרצח ג'ני ואף שעמדה מאחורי רעיון הרצח. הסנגור ביקש לדעת כיצד לא סיפרה את סיפור מתן הסקולין כבר ביום מעצרה, אלא רק כעבור יומיים של חקירה. העדה השיבה שמדובר בתהליך שעברה, לרבות חששה שתיכלא אם תספר. גם כשהתה בתא המעצר עם מדובבות, לא גילתה להן על מסירת הסקולין למערער. בית המשפט עמד על כך שהסניגור ביקש להוביל את העדה למסקנה שמסירת חומר הסקולין למערער היתה המצאה שלה, בחקירתה במשטרה, עקב הסתבכותה, ואולם זו חזרה שוב על עיקרי גרסתה כמפורט לעיל, ואף תמחה מה האינטרס שלה בהמצאת סיפור שכזה, אשר יש בו כדי לסכן את כל חייה, את משפחתה ואף את רישיונה כרופאה.

86. בית המשפט קבע כי עדות מריה מהימנה וקבע ממצאים על פיה בנקודות המחלוקת העיקריות שבהן המערער חלק על גרסתה. הודגש כי מריה ענתה לכל השאלות שנשאלה, לא התחמקה מתשובות לשאלות אישיות קשות, והיתה עקבית בתשובותיה. עוד נקבע כי עדותה היתה מפורטת מאוד, וההגנה לא הפריכה את דבריה. מהימנות גרסתה של מריה נתמכה בראיות משמעותיות ובהן עדותה של הרופאה פאולינה, עדותה של סבטלנה חברתה, ואף עדותו של בני. בנוסף הודגש הפער עצום בין גרסתה העקבית של מריה לבין גרסתו מלאת הסתירות של המערער.

זאת ועוד, בית המשפט קבע כי שוכנע בגרסתה כי האמינה בזמנו למערער, ובפרט לסיפוריו. ככל שמדובר באמונה של מריה בעבודתו הביטחונית של המערער, צוין כי המערער הוליד בכך שולל נשים נוספות, ואף אנשים נוספים בסביבתו הקרובה. אשר לשאלה כיצד מריה האמינה, לאורך זמן, לסיפוריו המומצאים של המערער, והתעלמה

מתמרורי האזהרה לאורך הדרך, נקבע כי התשובה טמונה במאפייניה האישיים הייחודיים של מריה, ובכלל זה שעלתה לארץ כאם חד-הורית לילד עם צרכים מיוחדים, וחיפשה בן-זוג לחיים:

"הנאשם [המערער – י' א'] ידע כיצד לכבוש את ליבה, כפי שעשה עם שרונה ונשים אחרות – כבן הארץ, כאיש ביטחון חשוב, חזק וכריזמטי, וכבעל כוח שכנוע רב – ומריה התאהבה בו. הדרך לליבה של מריה עברה בעיקר דרך בנה, והנאשם ידע כיצד ללחוץ על "הכפתורים" הנכונים. הוא נהג בבן כאבא. התמסר אליו והקדיש לו זמן רב. החיבור ביניהם היה מרשים, והדבר השפיע מאוד על מריה" (פס' 103 להכרעת הדין, ההדגשות במקור).

עם זאת, בית המשפט לא התעלם מכך שהמשטרה חשדה במעורבות ישירה של מריה ברצח ג'ני, ולא נהגה בה "בכפפות של משי" וקבע כי "עדותה מחייבת בחינה זהירה". בהתייחסו למפנה שעברה מריה בחקירתה במשטרה, פסק כי על אף שחקירתה היתה אינטנסיבית, דרכי החקירה היו לגיטימיות.

עדותה של פאולינה

87. פאולינה היתה רופאה מרדימה בבית חולים "מאיר" בכפר סבא, ועבדה שם כחברה למקצוע של מריה, שהיתה בכירה ממנה. צוין כי ביום 31.10.2012 פאולינה הובאה מבית החולים ישירות לחקירה במשטרה, בעת שמריה היתה עצורה, כך שאין מחלוקת על כך שעדויותיהן של השתיים לא היו יכולות להיות מתואמות.

פאולינה העידה כי לא פגשה את המערער, אלא שמעה על אודותיו מפי מריה, כאיש ביטחון שעובד בשב"כ ושיש לו משימות ביטחוניות, שרבות מהן מבוצעות בחו"ל; העדה סיפרה כי ידעה שכוונותיו כלפי מריה רציניות והוא גם "נתן לה טבעת". עוד העידה כי מריה התייעצה עמה בקשר למשימתו של המערער – חיסולו של "מאפיונר" בחו"ל, באמצעות חומר שאינו משאיר סימנים בגוף. העדה השיבה "שלא חסרים חומרים, למשל סקולין". השתיים דיברו גם על חומרים אחרים כגון "טרכיום". השתיים אף דיברו על אודות המינון הקטלני המתאים. עוד סיפרה העדה כי יעד החיסול מתגורר "בארה"ב, בקולומביה" והוא עוסק בנשק ובסמים.

מחקירתה הראשית של פאולינה עלה כי התקיימו שתי שיחות. האחת, שבה עלה עניין המשימה הביטחונית ואפשרות השימוש בסקולין. שיחה זו התקיימה לדבריה, לפני יציאתה לחופשת לידה. השניה, לאחר שחזרה מחופשת הלידה, אך לא זכרה האם

השיחות היו קשורות זו בזו. בסוף חקירתה הראשית אמרה כי היא חושבת ש"הזנב של השיחה הראשונה, היה בשיחה השניה" (פסק 88 להכרעת הדין).

בעדותה ציינה כי התרשמה שהסיפור על אודות המערער ובקשתו, לא היה סיפור רציני, והסבירה כי סברה שמדובר באדם שרוצה לעשות רושם על חברתה הרופאה. היא הביעה תמיהה על כך בפני מריה, כיצד המערער סיפר לה סיפור כה סודי, וכיצד הגורמים הביטחוניים לא מספקים לו את החומר הקטלני. אף בחקירתה הנגדית, חזרה על עיקרי גרסתה, ואישרה שסיפורה של מריה על אודות משימת החיסול לא נשמע לה הגיוני ואף אינו ראוי לאמון, אולם לדעתה, מריה לא קיבלה את אזהרותיה בזמן אמת.

העדה אף אישרה כי בחקירתה במשטרה נאמר לה שהיא עצמה חשודה בסיוע לרצח וכי הופעלו עליה לחצים, שנועדו לחבר בין משימת החיסול של המערער לבין השימוש בסקולין. ואולם, העידה כי לחץ זה לא גרם לה לומר דבר שאינו נכון, ודחתה בתוקף את הצעת הסנגור כי מסרה במשטרה דברים שהושמו בפיה.

עדות פאולינה נמצאה מהימנה, ונקבע כי יש בה חיזוק משמעותי לגרסתה של מריה, בנושא העומד בלב המחלוקת מושא האישום השני. נקבע שאף שהיו אי התאמות מסוימות בין העדויות, מדובר בשינויים קלים, שאינם נוגעים ללב העניין.

עדותה של סבטלנה

88. סבטלנה, חברתה הטובה של מריה, העידה כי השתיים סיכמו כי תיכנס עם משפחתה לדירתה של מריה ביום 1.8.2009. לדבריה שמעה מפי מריה דברים טובים אודות המערער, על יחסיהם הזוגיים, ועל כך שהמערער עובד ב"מוסד" ומקום עבודתו סודי.

עוד העידה כי מריה סיפרה לה שהיא עוברת לגור עם המערער בביתו בקיבוץ, שם הוא גר עם "שותפה" שלו ושתי בנותיה. ביום 1.8.2009, סבטלנה קיבלה את הדירה בכפר סבא ריקה מחפצים, אך מריה התקשרה אליה ועדכנה אותה כי מעברה לקיבוץ נדחה. לאחר מספר שבועות סיפרה לה מריה כי השותפה של המערער התאבדה, באמצעות נטילת תרופות, והמשמעות היתה שמריה יכולה להיכנס לגור בבית.

בחקירתה הנגדית, סבטלנה חזרה על עיקרי גרסתה. העדה ציינה כי מריה לא סיפרה לה על נטילת הסקולין ומסירתו למערער. רק לאחר שמריה שוחררה ממעצרה,

שיתפה אותה על דבר "משימת החיסול", ועל כך שהמערער ביקש ממנה חומר קטלני לצורך זה. לטענת העדה, היא תמחה ושאלה את מריה מדוע לא סיפקו למערער את התרופה בעבודתו, ומריה השיבה לה כי הוא קיבל את החומר מהעבודה, אולם הוא נפל ונשבר. צוין בהקשר זה כי מריה הכחישה שסיפרה דברים אלה לסבטלנה, כאמור, ולטענתה היתה בעניין זה אי הבנה, שייתכן ונבעה מכך שהמערער אמר לה שהוא לא השתמש בחומר, וזרק את האמפולות.

בנוסף, סבטלנה העידה כי מריה סיפרה לה על טיסתו של המערער לחו"ל לבצע את "משימת החיסול", ובשלב מסוים בנו התקשר אליה והודיע לה ש"הכל בסדר". כשנשאלה על אופייה של מריה, סיפרה שהיא רופאה חכמה אך גם נאיבית, הנוטה לתת אמון באנשים.

בית המשפט מצא את עדותה של סבטלנה מהימנה, ונקבע כי הדברים שהעידה על מה ששמעה ממריה "בזמן אמת" עולים בקנה אחד עם גרסתה של מריה ותומכים בה במספר נושאים חשובים, וביניהם, הסיכום בין מריה לבין המערער על אודות מעברה של מריה לגור בקיבוץ אייל, וכי הסיכום היה לפני מותה של ג'ני.

עדותו של בני

89. בני הוא בנו הבכור של המערער, מנישואיו לאורית אשתו הראשונה. בעת שנחקר במשטרה, בני מסר על קיומה של שיחת טלפון אחת בינו לבין מריה. לדבריו, הוא אמר למריה בשיחה זו שאביו בחו"ל ושאינו זמין, וכי יתקשר כשיחזור (ת/168 ג). בני העיד כי אביו ביקש ממנו שיאמר זאת, הגם שהיה בארץ.

בעדותו בבית המשפט בני נחקר ארוכות בנושא זה, והתברר כי נזכר בשתי שיחות טלפון. השיחה הראשונה היתה כאשר הוא ואביו נסעו ברכב, ואז כשהתקשרה מריה, ביקש ממנו אביו לומר לה שהוא בחו"ל ושאינו זמין. לעומת זאת, העיד כי בשיחה השנייה הוא התקשר למריה, לבקשת אביו, כי יעדכן אותה במה שאירע לו בחו"ל. בני לא אישר באופן פוזיטיבי שעדכן את מריה על פציעת אביו דווקא, וציין שאינו זוכר על מה דיווח בשיחה עם מריה, אם כי הדבר "נראה הגיוני". עוד מסר כי ידע שדבריו בשיחה היו "בלוף" וכי הוא משתף פעולה עם אביו בשקר זה. עוד העיד כי שאל את אביו על פשר הקשר הטלפוני עם מריה, אך לא קיבל ממנו תשובה על כך.

בחקירתו הנגדית, בני נדרש שוב לנושא הקשר הטלפוני והתבקש להסביר את השוני בין דבריו במשטרה, שם מסר על שיחה אחת, לבין עדותו בבית המשפט, ובה העיד על שתי שיחות כאמור. בני שב ואישר כי הוא זוכר שתי שיחות, שהשניה בהן היתה "שיחת הרגעה", שבה דיבר עם מריה על מצבו של אביו בחו"ל.

לבסוף נקבע, כי עדותו של בני מחזקת את עדותה של מריה בלב המחלוקת שבין הצדדים – משימת החיסול הסודית בחו"ל שהמערער כפר בה.

עדות המערער

90. גרסת המערער נסקרה בשלושה נושאים עובדתיים מרכזיים: מערכת היחסים בינו ובין מריה; בקשת החומר הקטלני לצורך "משימת החיסול"; ומעברה של מריה לקיבוץ אייל. אפרט את עיקרי הדברים כסדרם.

91. ראשית, אשר למערכת היחסים בינו ובין מריה, נקבע כי אין למערער גרסה ברורה. בעדותו אישר כי הכיר את מריה באמצעות שידוך; במענה לכתב האישום אישר כי ניהל עם מריה קשר רומנטי, אך ללא מגורים משותפים; וכן כפר בכך שניהל מערכת יחסים עם ג'ני ועם מריה במקביל.

מגרסאותיו במשטרה ובבית המשפט עולה כי המערער סתר עצמו רבות בנושאים שונים. כך למשל, בחקירותיו במשטרה אישר קיומו של קשר רומנטי עם מריה. לעומת זאת, בעדותו בבית המשפט נקט בגרסה אחרת לפיה היה ביניהם קשר רומנטי קצר מאוד של שבועיים בלבד, ולא היה שום קשר מיני ביניהם. עוד טען המערער בהקשר זה כי לאחר שהכיר את מריה, נוצר קשר הדוק בינו לבין בנה נ', ומאז הקשר ביניהם התמקד בבנה בלבד. משעומת עם שגרת שיחות טלפון יומיומיות בינו לבין מריה בשנת 2009, מסר גרסה תמוהה לפיה כל השיחות היו בעניינו של נ' בלבד. בנוסף, בחקירתו במשטרה ציין כי יצא לחופשות משותפות עם מריה, ובחקירתו הנגדית בבית המשפט הכחיש זאת מכל וכול.

נקבע כי טענת המערער בדבר קשר רומנטי קצר עם מריה היא "מופרכת בעליל", וסותרת, בין היתר, את עדויותיהן המהימנות של סבטלנה ופאולינה בעניין זה. בית המשפט קבע שהסתירות המהותיות שפורטו בגרסתו מלמדות על אי-מהימנותו.

בנוסף, תימוכין לקשר הרומנטי בין השניים, מצא בית המשפט בהסכם הממון, עליו חתמו בספטמבר 2009 (ת/48) ושאינו במחלוקת. בהסכם זה הוצהר במפורש על-ידי השניים שיש ביניהם יחסי "ידועים בציבור". המערער טען כי ההסכם נועד רק כדי להסדיר את היחסים בינו לבין מריה כדיירת בביתו; שהאחריות היא על עו"ד פנטילט; שהנושא של "ידועים בציבור" לא נכתב על דעתו; ושלמעשה לא ידע על מה חתם. בית המשפט קבע כי הסבריו אלה של המערער מופרכים.

92. שנית, ביחס לבקשתו ממריה את החומר הקטלני לצורך "משימת החיסול" – המערער הכחיש בתוקף הן את סיפור "חיסול המחבל", והן את בקשת החומר הקטלני וקבלתו ממריה. כן חזר על הכחשתו במסגרת עימות משטרתי שנערך ביניהם.

בהודעתו הראשונה מיום מעצרו, נשאל מדוע ביקש חומר אלחוש ממריה והוא השיב שאינו זוכר (ת/120ב). למחרת, הכחיש כי קיבל חומר אלחוש באמצעות מרשם של מריה, גם כשנאמר לו שמרשם כזה מצוי בידי החוקרים. משנאמר לו שהוא משקר, השיב "אני שקרן כן, אבל לא רוצח" (ת/124ב). בית המשפט ציין כי תשובה זו של המערער עברה כחוט השני בכל גרסאותיו. בחקירה מאוחרת יותר, הוא טען כי אמנם הוא לא זוכר אם יש מרשם כאמור, אך הדבר נועד לעזור לג'ני בהסרת שיער (ת/126ב). על כך אף חזר בחקירתו הנגדית בבית המשפט, ונקבע כי יש לדחות גרסה כבושה זו.

בחקירתו במשטרה מיום 1.11.2012, מסר כי מריה הראתה לו את החומר בביתה, מאחר שאמור היה לעבור ניתוח, וחשש מחומר ההרדמה. כן סימן בידו את גודל האמפולה. כמו כן, הכחיש כי מריה מסרה לידיו את האמפולות, אלא מסר כי הביאה אותן לביתה רק כדי להראות לו איך הן נראות (ת/91). בחקירתו הנגדית, אישר כי מריה הראתה לו "בקבוקון כלשהו", ואישר שהדבר נעשה כדי להפיג את חששותיו מפני הרדמה.

בחקירתו הראשית בבית המשפט, לא הזכיר את גרסתו על אודות קבלת הבקבוקון בהקשר לניתוח שעבר. בחקירה הנגדית, הוטח בפניו כי את הניתוח עבר בשנת 2011, שנתיים לאחר שמריה כבר לא התגוררה בכפר-סבא, ושכחקירתו במשטרה מסר שמריה הראתה לו את הבקבוקון בביתה בכפר סבא. נקבע כי לסתירה זו לא היה מענה בפיו. בית המשפט דחה את גרסתו של המערער וקבע כי עצם העלאת גרסה כבושה זו פועלת לחובתו.

עוד מסר במסגרת חקירתו הנגדית, שתשובותיו אינן טובות "מחמת עייפותו". בית המשפט עמד על כך כי מדובר בטענה שחזרה מצידו, במיוחד כאשר הוצגו לו שאלות

קשות. לאור הכחשתו, נשאל כיצד מריה היתה יכולה להמציא סיפור עם פרטים כה מיוחדים, והשיב כי ישבה במשרד עם התובעת "והכניסו לה איזושהי תיאוריה". משעימתו אותו עם העובדה כי הסיפור המפורט של מריה סופר במלואו כבר בחקירת המשטרה, הגיב כי הוא בטוח "שמישהו במשטרה המציא את הסיפור" (פס' 116 להכרעת הדין).

עם זאת, המערער סיפר כי "מכר" למריה סיפור שהוא נוסע לחו"ל, וזאת כי ניסה "להתנתק ממנה". הוא אישר שמריה ידעה שהוא כביכול בחו"ל, ושביקש מבנו לומר לה שהמשימה שלו שם הושלמה. לאור זאת, נקבע כי לגרסתה המהימנה של מריה בנושא מהותי זה, יש חיזוק אף בדברי המערער עצמו.

לבסוף נקבע כי המערער נכשל במתן הסבר לשאלות שנשאל בנושא הסקולין ו"משימת החיסול", ותשובותיו העצימו את חוסר מהימנותו. כמו כן, צוין כי לא ניתן כל מענה בעדותו לשאלה מדוע תעליל עליו מריה ותספר סיפור "פנטסטי" המזיק מאוד לקריירה המקצועית שלה. לאור כל האמור לעיל, נקבע כי גרסת מריה ביחס למתן הסקולין למערער, כדי להמית אדם ללא הותרת סימנים בגופו, גרסת אמת היא.

93. שלישיית, בית המשפט עמד על הגרסאות הסותרות שמסר המערער ביחס למעברה של מריה לקיבוץ. בחקירתו הראשונה במשטרה מסר שהמעבר של מריה לבית שבקיבוץ תואם עם ג'ני (ת/120ב). כך אף מסר בחקירתו למחרת, והוסיף כי מריה לא עברה לקיבוץ לפני מותה של ג'ני, משום שהאחרונה תכננה לחלק את הבית, ויחידת הדיור טרם היתה מוכנה (ת/123ב).

במענה לכתב האישום, אישר כי במהלך שנת 2009, בעודו נשוי לג'ני ומתגורר עמה בקיבוץ, החליטו הוא ומריה על מגורים משותפים בבית שבקיבוץ. כמו כן, אין מחלוקת שחפציה של מריה הועברו לחצר הבית בקיבוץ בתקופה הסמוכה למותה של ג'ני.

עם זאת, בעדותו בבית המשפט, שינה גרסתו ומסר כי מריה לא היתה אמורה כלל להתגורר בקיבוץ, ומטרת העברת החפצים היתה לשם אחסנה זמנית, עד שמריה תמצא דירה שכורה חלופית בכפר-סבא. לפי טענתו, העובדה שבסופו של דבר מריה עברה לגור בקיבוץ, לא היתה כתוצאה ממימוש של תכנון מראש, אלא כתוצאה ממותה הפתאומי של ג'ני. משנשאל כיצד ויתרה מריה על דירתה לטובת סבטלנה חברתה מבלי שיש לה מקום מגורים אחר, לא היתה בפיו תשובה. אף משהוטחה בפניו העובדה כי גרסתו בבית

המשפט שונה מהגרסה שמסר בחקירתו במשטרה, הוא חזר על טענתו בדבר מצבו הקשה בעת שנחקר. נקבע כי גרסתו החדשה, העומדת בניגוד לחקירותיו במשטרה ולמענה שלו לכתב האישום, "מופרכת מיסודה".

94. לאור כל האמור, ובהתאם לתשתית הראייתית שנקבעה ופורטה לעיל, בית המשפט הגיע למסקנה כי המערער גרם בכוונה תחילה למותה של אשתו ג'ני.

95. כעת אפנה לדון בהכרעתו של בית המשפט המחוזי בעניין מותה של אורית, ואפרט את התשתית הראייתית הנסיבתית שעמדה בפניו, ואשר כפי שצינתי בתחילה, אני סבור כי אינה מספקת להרשעה בעבירה החמורה שבחוק העונשין – רצח.

הכרעת בית משפט קמא בעניין מותה של אורית

96. בבואו לבחון את עובדות האישום הראשון, בעניינה של אורית, בית המשפט פירט שלוש קבוצות של ממצאים נסיבתיים, שעל פיהן קבע כי המערער גרם בכוונה תחילה למותה של אורית ביום 18.1.1994. אתאר להלן את הראיות הנסיבתיות שנקבעו בכל קבוצת ממצאים, ולאחר מכן אפרט את עיקרי הדברים שנקבעו ביחס לכל קבוצה.

קבוצת ממצאים ראשונה התייחסה למערכת היחסים הכפולה שניהל המערער – בינו לבין אשתו אורית; ובינו לבין בת-זוגו שרוונה; לתימונו בין אורית לבין שרוונה באמצעות מערכת שקרים; ולקיומו של מניע כלכלי לביצוע העבירה – רכישת הבית בפרדסיה והתחייבותו הכספית של המערער לאביה של שרוונה.

קבוצת ממצאים שנייה נקבעה ביחס ליום המוות עצמו ולטענה כי בוימה זירת ההתאבדות על-ידי המערער.

קבוצת ממצאים שלישית התייחסה להתנהגות המערער לאחר מותה של אורית, לרבות התנהגותו במהלך השבעה; המעבר המיידני לדירת שרוונה בנתניה; הסתרת סיבת המוות של אורית; ודו"ח הנתיחה המפוברק אשר על פי הנטען קיבלו הוריה בדואר (בפועל לא הוצג דו"ח שכזה לבית המשפט כפי שיפורט בהמשך).

קבוצת הממצאים הראשונה

97. במסגרת קבוצת ממצאים זו, תוארה מערכת היחסים בין המערער לבין אשתו אורית, אשר נישאו בשנת 1983, והיו נשואים כ-10 וחצי שנים. בסוף שנת 1992, המערער

הכיר את שרונה באמצעות עיתון "עלוני קשר". המערער סיפר לשרונה שהוא גרוש עם שני ילדים ובשלב מאוחר יותר סיפר לה שהוא עדיין נשוי אך אמור להתגרש תוך זמן קצר. בין היתר, אמר לשרונה שאורית לא מטפלת היטב בילדים, שהיא אישה דיכאונית, מטופלת בכדורים פסיכיאטרים ומדברת על כוונתה להתאבד.

נקבע כי אורית לא ידעה על הקשר הזוגי בין המערער לבין שרונה, אך חשדה כי הוא בוגד בה, הן בעקבות היעדרויות הרבות מהבית, והן בגין חוסר ההתאמה בין שעות העבודה הרבות שלו לבין הכנסותיו מעבודתו. על כך העידה אמה, דבורה דורון, כי אורית חשדה "שיש לו מישהי". דבורה העידה כי שנתיים לאחר שנולד עדי בנם הצעיר, החלו הבעיות ביניהם. כך תיארה כי "שמעון כבר התחיל לא להיות בבית, לא לטפל בילדים, לא הביא כסף הביתה, והמצב היה מאוד מאוד קשה" (פס' 366 להכרעת הדין).

כמו כן בית המשפט התייחס לעדות עדנה ביק, חברתה של אורית, שסיפרה כי אורית חשדה במערער שהוא בוגד בה, ואף דיברה על אפשרות להיעזר בשירותיו של בלש פרטי, וזאת כיומיים לפני מותה.

תוארה אף עדות אחות המערער, בת שבע יגר, אשר מסרה פרטים על שני אירועים שהתרחשו כחצי שנה לפני פטירתה של אורית. האח, קיומה של שיחה בינה לבין המערער ביום ההולדת של עדי. לדבריה, כשירדו לרכב, שאל אותה המערער "מה קורה כשזוג מתגרש, אם הילדים נשארים אצלו", וראתה בכך רמז לכך שהיחסים בינו לבין אורית אינם טובים; השני, כאשר בנה היה מאושפז בבית חולים "וולפסון", ביוני 1993, ובאחד הלילות הגיע המערער לביקור בבית החולים, בלוויית שרונה.

המערער אישר את ביקורו בבית החולים כששרונה נלווית אליו, אך הכחיש את השיחה הנטענת עם אחותו לגבי הגירושין. נטען כי היחסים בין המערער לבין אחותו הפכו לגרועים לאחר מות אמם וההגנה ביקשה שלא לקבל את דברי העדה כמהימנים. בנוסף נטען, כי העדה הושפעה מתחקירני תכנית "עובדה" ובשל כך עוצבה דעתה השלילית על המערער.

בית המשפט קבע כי העדה מהימנה, ודחה את הטענה בדבר זיהום עדותה מחמת פגישותיה עם תחקירני "עובדה".

בעדותו בבית המשפט, המערער תיאר את אורית כאישה דיכאונית, וכמי שהיו לה עליות וירידות קיצוניות במצבי הרוח. נקבע כי מטרתו של תיאור זה היה מכוון מראש,

על מנת להוות בסיס לגרסתו בדבר התאבדותה, וכן כדי להסביר את הרקע ליצירת הקשר בינו לבין שרוונה, בעוד אורית בחיים. בהמשך לכך, תיאר את הקשר עם שרוונה, אשר שימשה לו לדבריו כמעין "כותל", לפריקת תחושותיו באותה תקופה.

הודגש כי המערער תימרן בין שרוונה לבין אורית באמצעות "מערכת שקרים" – לשרונה סיפר שהוא עובד במערכת הביטחון, שעבודתו סודית ומחייבת היעדרויות רבות מהבית; לעומת זאת, לאורית ולמשפחתה סיפר כי היעדרויותיו מהבית נובעות משירות מילואים שביצע או מרדיפתו אחרי בעלי חוב לטענתו.

98. נוסף על כך, נקבע כי למערער היה מניע כלכלי במות אורית – כחודשיים לפני מותה, הוריה של שרוונה רכשו בית בפרדסיה, עבודה ועבור המערער. נקבע כי האחרון התחייב לשלם לאביה של שרוונה סכום של 40,000 דולר מערך הבית. מכאן, שלמערער צמחה תועלת כלכלית ממשית ממותה של אורית, והיא שאפשרה לו לעמוד בהתחייבותו הכספית כאמור.

בנוסף, תואר מצבם הכלכלי הקשה של הזוג. דבורה דורון העידה כי הכספים שקיבלו הזוג כמתנות חתונה אבדו בשל משבר האינפלציה שהיה בארץ; אורית הפסיקה לעבוד כשבנם הצעיר נולד; וכעבור שנתיים המערער הפסיק להרוויח כסף. עוד ציינה, כי בשל מצבם הכלכלי, היתה עוזרת לאורית מבחינה כספית, וכן שילמה באותה התקופה את תשלומי המשכנתא על דירתם. נקבע כי אף המערער אישר בעדותו את עיקרי עדותה של דבורה בעניין מצבם הכלכלי הקשה באותה עת.

בהקשר זה היתה התייחסות אף לשאלת גובה המשכנתא שרבעה על דירתם בשכונת "נווה עופר". לטענת המערער, המשכנתא היתה גבוהה, ובמשך 12 השנים שבמהלכן שילמו את תשלומיה, שילמו רק את הריבית בגינה. המערער טען כי אינו זוכר את גובה המשכנתא על הדירה; המאשימה ציינה כי אינה מבקשת לקבוע עובדות מדויקות באשר לגובה המשכנתא אך טענה כי מדובר היה במשכנתא "גבוהה ומכבידה"; ההגנה טענה כי סך החוב שנוטר בגין המשכנתא הוא 21,000 ש"ח, משהציגה את הסכם המכר של הדירה, אשר נחתם כחודשיים לאחר מותה של אורית (ת/10). לטענתה, מדובר בסכום שאינו גבוה ואינו יכול להוות מניע לרצח.

בסופו של יום, נקבע כי ניסוחו של הסכם המכר שהציגה ההגנה מתיישב עם "סכום המשכנתא הנומינלי המקורי, הרשום בלשכת רישום המקרקעין [...] ואינו קובע מפורשות כי מדובר ביתרת חוב עדכנית." לפיכך נקבע, כי לא ניתן לקבוע מה היתה יתרת

החוב, ובית המשפט הסתפק לעניין זה בגרסת המערער, שלפיה יתרת החוב היתה גדולה; שתשלומי המשכנתא עד אז לא גרעו עדיין מסכום הקרן; ושבמועד פטירתה של אורית עדיין רבצה משכנתא על חלק גדול מתוך הסכום של 93,750 דולר, שבו נמכרה הדירה.

עוד צוין בהקשר זה כי המערער פעל לביטול המשכנתא, 13 ימים לאחר מותה של אורית, ובעדותו ניסה להסתיר את מעורבותו בביטולה. בנוסף נקבע, כי גירושין מאורית לא היו מאפשרים למערער לפתוח "פרק חדש בחייו" ולעמוד בהתחייבותו הכספית לאביה של שרונה כאמור. לעומת זאת, נקבע כי מותה של אורית הביא לפתרון יעיל ואף רווחי לבעייתו – סילוק המשכנתא, וזכייה גם במחצית זכויותיה של אורית בדירה.

בהתאם לכל האמור לעיל, נקבע כי למערער היה מניע כלכלי לרצוח את אורית, ובכך נמצא חיזוק ליתר הראיות נגדו.

קבוצת הממצאים השניה

99. במסגרת קבוצת ממצאים זו, פורטו קביעות בית המשפט ביחס ליום המוות עצמו. הודגש כי בחקירותיו במשטרה, המערער מסר כי אינו זוכר דבר לגבי יום המוות, אך בעדותו בבית המשפט, לאחר כשנתיים, טען כי אורית התאבדה ומסר גרסה מפורטת בעניין זה. משנתבקש להסביר את הפער בין גרסתו בבית המשפט לבין היעדר גרסתו במשטרה, השיב כי הדבר נובע מתנאיו בעת מעצרו.

100. נקבע כי ביום המוות, אורית נמצאה ללא רוח חיים, שכובה על ספה בסלון ביתה, כשסביבה מפוזרות חפיסות ריקות רבות של תרופות, לרבות כדורי הרגעה. כך כתב בזמן אמת ד"ר נפח, הרופא שהגיע למקום (ת/3ב), וכך העיד אביה של אורית דב דורון שהגיע לפניו.

101. בהקשר זה בית המשפט דחה את גרסת "קערת הפירות" שהושמעה מפי המערער לראשונה בעדותו בבית המשפט, לפיה החפיסות והתרופות היו מונחות בתוך קערת פירות על שולחן בפינת האוכל, ודב דורון הוא שנטל אותן מתוך הקערה והניחן בסמוך לאורית. נקבע כי "אין כל בסיס להשערה תמוהה זאת". נוסף על כך, צוין כי דב עצמו העיד שכשהגיע למקום ראה כדורים וחפיסות תרופות ריקות פזורים על השולחן שליד אורית, ולא נחקר כלל ביחס לשאלה האם לקח את התרופות מתוך "קערת הפירות".

102. בחקירתו הראשית, סיפר המערער כי לאחר ששלח את הילדים לבית הספר, חזר אל אורית, טלטל אותה, ומשלא הגיבה התקשר למד"א. מששאל מדוע לא ביצע פעולה בסיסית כמו בדיקת דופק או בדיקת נשימה, השיב שלא ידע כיצד לעשות זאת.

נקבע כי האדם הראשון שהמערער התקשר אליו בבוקר האירוע הוא דב דורון. עוד נקבע, כי רק לאחר שדב הגיע לדירה, המערער התקשר להזעיק את מד"א, וזאת באיחור רב. גרסת המערער לפיה התקשר תחילה למד"א מספר פעמים, ורק לאחר מכן התקשר לדב, נדחתה.

103. בית המשפט למד על כך כי המערער ידע מוקדם בבוקר שאורית כבר נפטרה מהנסיבות שנקבעו: העובדה שלא ביצע כל פעולות הצלה ולא התקשר מיד למד"א; העובדה כי התקשר קודם לאביה של אורית ורק אחר-כך למד"א, כאמור; העובדה כי התקשר בבוקר האירוע לחברתה הטובה של אורית, עדנה ביק, ואף לשרונה ומסר להן שאורית התאבדה; שרשרת פעולותיו בבוקר האירוע, אשר עליה העיד כי מדובר היה בפעולות החורגות משגרתו הרגילה – בליל האירוע ישן בחדר השינה ואורית בסלון, כשבדרך כלל המצב היה הפוך; בבוקר האירוע התעורר באיחור של מספר שעות, בעוד שבדרך כלל היה רגיל לקום מוקדם מאוד; בבוקר האירוע העיר את ילדיו, הכין להם כריכים, ושלח אותם לבית הספר, בעוד שבדרך כלל אורית היתה עושה זאת. לפיכך נקבע כי:

“התמונה המצטיירת עולה בקנה אחד עם מי שידע מוקדם בבוקר כי אשתו מתה ונתן להבין לכל מקורביו ולגורמים המוסדיים שהגיעו למקום כי מדובר בהתאבדות” (פס' 391 להכרעת הדין).

בהתאם לכך, נקבע כי המערער הוא זה שפיזר כדורים וחפיסות תרופות סביב אורית, במטרה לביים זירה של התאבדות, כפי שיפורט להלן.

104. המסקנה בדבר ביום זירת ההתאבדות נסמכה על הראיות הנסיבתיות הבאות: בסמיכות לאורית נמצאות חפיסות ריקות רבות של תרופות, לרבות כדורי הרגעה כאמור; הרושם המידי של כל מי שראה את גופת אורית בסמיכות לחפיסות התרופות היה שאורית התאבדה כתוצאה מנטילתן; המערער עצמו קשר בין התרופות לבין מותה של אורית כאשר אמר לד"ר נפח כי אורית “קיבלה” את התרופות ביום שלפני מותה; הוכחת נגישותו של המערער לכדורים בכלל, ולכדורי הרגעה בפרט, ובכלל זה עדותה של אנטונינה, אמה של שרונה, אשר העידה כי מסרה למערער מספר רב של כדורי הרגעה, לפי בקשתו, ובהתאם לסיפורו השקרי שירדים באמצעותם אסירים ביטחוניים.

עוד עמד בית המשפט, בהקשר זה, על חוסר ההתאמה בין ממצאי הזירה לבין הממצאים מנתיחת הגופה. כך, כדורים מסוג "אסיבל" שנמצאו סביב גופתה של אורית, לא נמצאו בגופה, ואף לא נמצאה כל תרופה אחרת. נקבע כי אף בדו"ח הנתיחה אין ממצא המצביע על התאבדות, כפי שיפורט בהמשך הדברים. בנוסף, לא נמצאה ראייה לכך שאורית עצמה קיבלה או רכשה כדורי הרגעה רבים. יודגש כי ביום זירת ההתאבדות והמסקנה בדבר פיזור הכדורים על-ידי המערער, היווה יסוד מרכזי במסקנה שהמערער גרם למותה של אורית בכוונת מכוון.

105. במסגרת בחינת סבירות האפשרות בדבר התאבדותה של אורית, נשמעו בבית משפט קמא עדויות חברותיה ובני משפחתה (כעשרים שנה לאחר אירוע מותה), ונקבע שאין ראייה לכך שהתכוונה לשלוח יד בנפשה, כל שכן באותו עיתוי שהדברים קרו. כך למשל, מעדות חברותיה עדנה ביק וז'קלין הלד עולה כי בתקופה הסמוכה למותה, אורית היתה מאושרת ושמחה נוכח קבלתה לעבודה חדשה; זאת ועוד, כפי שעולה מעדויות הוריה ואחיה, יומיים לפני מותה, אורית תכננה מסיבת הפתעה ליום נישואי הוריה, ועל כן נקבע כי התאבדות דווקא אז, אינה אפשרות מסתברת; אף נקבע כי דבריה של אמה דבורה על אודות סיבות אפשריות להתאבדות (דיכאונה מהקשר הזוגי עם המערער והערותיו של דב אביה על עודף המשקל ממנו סבלה) הם בגדר תוכנות שבדיעבד; כמו כן, צוין כי אורית לא השאירה מכתב המלמד על כוונת התאבדות.

קבוצת הממצאים השלישית

106. במסגרת קבוצת ממצאים זו, תוארו התנהגותו ומעשיו של המערער לאחר מותה של אורית. בית המשפט קבע כי במהלך השבעה, המערער נעדר רבות מהדירה באופן בולט, ושרונה ואביה נטלו את חפצי הילדים מהדירה; מיד לאחר השבעה, המערער ושני ילדיו עברו לדירתה של שרונה בנתניה; המערער הציג את שרונה להורי אורית כמטפלת של הילדים ושרונה שיתפה פעולה בעניין זה; מיד לאחר מותה של אורית, המערער העמיד את הדירה ב"נווה עופר" למכירה; התשלום המשמעותי הראשון שהמערער קיבל ממכירת הדירה היה בסך 40,000 דולר – סכום ההתחייבות לאביה של שרונה עבור הבית בפרדסיה.

107. עוד תואר כי המערער, בעצה אחת עם הוריה של אורית, קיבלו החלטה להסתיר את דבר "ההתאבדות" ולומר שאורית נפטרה כתוצאה מ"מוות טבעי". כפי שעולה מעדויות ההורים, הסיבה לכך היתה הרצון להסתיר מהילדים את האמת. ההחלטה היתה

לומר שאורית נפטרה מ"דום לב", אולם המערער שינה את סיפור הכיסוי, וכל מקורביו ידעו כי אורית נפטרה ממחלת הסרטן.

108. לבסוף נקבע, כי במקביל לדו"ח הנתיחה שלאחר המוות, שיפורט בהמשך, נערך על פי הנטען "דו"ח נתיחה מזויף", שנשלח להוריה של אורית, אשר כאמור, לא הוצג לבית המשפט. על פי עדויות ההורים, בדו"ח זה נרשם שסיבת המוות היא "כשל לבבי" וכן נרשם "שנמצאו שרידים של כדורים לא מעוכלים". לעומת זאת, במסגרת הדו"ח המקורי לא נקבעה סיבת המוות, וממנו עולה שאורית לא נטלה כדורים שהביאו למותה. בית המשפט המחוזי למד מ"דו"ח מזויף" זה (אשר כאמור לא הוצג בבית המשפט), על קיומה של "התערבות חיצונית", תוך הצגת מצג כוזב להורי אורית, כדי להקטין את הסיכון שיבדקו את נסיבות המוות. נקבע כי קיומו של הדו"ח המזויף, אשר נועד ליצור התאמה בין הממצאים הפתולוגיים לבין ממצאי הזירה בנושא הכדורים, מסבך את המערער ישירות במעשה העבירה שיוחס לו. הודגש כי דו"ח זה נעלם מבית ההורים לאחר פריצה שאירעה בביתם, שבה נגנבו מסמכים בלבד.

נקבע אפוא כי קיומו של דו"ח מזויף שנכתב ונשלח להורים, מתיישב עם מכלול הראיות הנסיבתיות המצביעות על כך שמותה של אורית לא נגרם כתוצאה מהתאבדות, או ממוות טבעי, אלא נגרם בעבירה.

דרך ההמתה – סיבת מותה של אורית

109. במסגרת בחינת מנגנון ההמתה נסקרו בהכרעת הדין – הבדיקה הטוקסיקולוגית שנלקחה מגופתה של אורית; הבדיקה הפתולוגית לאחר המוות; וכן בחינת האפשרות של מוות טבעי. אפרט את עיקרי הדברים שנקבעו להלן.

110. לאחר מותה, גופת אורית נותחה במכון לרפואה משפטית ודגימות מגופה נבדקו במכון לטוקסיקולוגיה. ד"ר ד' סנדה ביצעה את הבדיקות הטוקסיקולוגיות ובסמוך לכך ערכה את חוות דעתה (ת/135). כעבור שנים, עם חידוש החקירה, ד"ר סנדה ערכה חוות דעת משלימה, תוך הבהרה על אודות שיטת הבדיקה (ת/136). הבדיקה נערכה בשני שלבים: בשלב הראשון, נעשתה בדיקת סריקה ראשונית; ובשלב השני, נערכה בדיקת אימות. הובהר כי ככל שבשתי הבדיקות מתקבלת תוצאה חיובית – רק אז ייקבע ממצא פוזיטיבי בדבר הימצאות חומר מסוים בדגימות מהגוף. לעומת זאת, בהיעדר ממצא חיובי בבדיקת האימות, משמעות הדבר שאין כל חומר בדגימה, או שקרוב לוודאי שרמת הריכוז בחומר נמוכה ובלתי קטלנית.

בענייננו נקבע שלא נמצאו בגופה של אורית כל שרידי סמים או תרופות מקבוצות החומרים שנבדקו, לרבות תרופות ממשפחת ה"בנזודיאזפינים", הכוללת, בין היתר את התרופות "אסיבל", "ואליום", "ואבן", "בונדרומין" ו"היפנודורם". בית המשפט קיבל את חוות דעתה ואת עדותה של ד"ר סנדה בעניין זה כמקצועית ואמינה.

111. כמו כן, נדחתה טענת ההגנה כי מותה של אורית נגרם עקב צריכה רצונית של תרופת ה"היפנודורם", שבה הבחינה אמה של אורית בזירה; ושאותה לא ניתן היה לגלות בבדיקה מעבדתית באותה תקופה, לפני שנים רבות. בעדותה, ד"ר סנדה אכן אישרה כי בעבר היה קשה יותר לזהות בבדיקת האימות את תרופת ה"היפנודורם", גם אם היה מדובר במינון גבוה שלה, זאת לעומת תרופות ה"אסיבל" או ה"ואליום", שקל היה יותר לזהותם. לטענת ההגנה, אף שמדובר בסבירות נמוכה לקיומה של אפשרות זו, עולה ספק כי מדובר בהתאבדות ולא ברצח.

בית המשפט דחה את הטענה כאמור, משתי סיבות: האחת, נקבע כי סביב גופתה של אורית היו פזורות חפיסות ריקות רבות של תרופת ה"אסיבל", שתוצריה לא נמצאו בגופה, וההגנה לא ערערה על דבריה הנחרצים של ד"ר סנדה בעניין זה. נקבע כי האפשרות שאורית צרכה במודע דווקא "היפנודורם", החומר שבשעתו היה קשה לזיהוי, ולא את שלל כדורי ה"אסיבל", שהיו ניתנים לזיהוי, ואשר אריזותיהם הריקות היו פזורות סביבה, אינה אפשרות הגיונית. השנייה, נקבע כי כלל הראיות הנסיבתיות שפורטו בעניינה של אורית מצביעות על כך כי מותה נגרם בעבירה, ולא בהתאבדות עקב בליעתן של תרופות כלשהן. לפיכך נקבע כי האפשרות שמותה של אורית נגרם ממינון קטלני של "היפנודורם" דווקא, ולא מתרופות אחרות שהיו סביבה, אינה מעוררת ספק סביר שמא מותה נגרם מהתאבדות, להבדיל מעבירה.

112. בשלב זה, פנה בית המשפט המחוזי לדון בממצאי הבדיקה הפתולוגית שנערכה על-ידי ד"ר לוי, אשר ניתח את גופתה של אורית וערך את חוות הדעת בעניינה (ת/134). ד"ר לוי קבע כי סיבת המוות אינה ידועה, משום שלא נמצאו נזקים חבלתיים; שינויים חולניים; וכן כי תוצאות הבדיקות הטוקסיקולוגיות הן שליליות. ד"ר לוי חזר על הדברים גם בעדותו בבית המשפט, ובחקירתו הנגדית אף שלל גרימת חנק כסיבת מוות. בית המשפט אימץ את חוות הדעת וממצאיה. יצוין כי אף פרופ' היס, אישר את מסקנתו של ד"ר לוי, לפיה לא ניתן ללמוד מהנתיחה על אודות סיבת המוות, אך הזכיר גם אפשרות שנגרם למנוחה נזק שלא מותר סימני חבלה.

113. אשר לאפשרות שאורית מתה מוות טבעי, ושהועלתה בסיכומי ההגנה, נקבעו הדברים הבאים: אורית היתה אישה צעירה ובריאה ולא נמצא כל סימן בנתיחה למוות טבעי; אמה של אורית העידה כי מצבה הרפואי של בתה היה תקין; והמערער לא העלה בשום שלב טענה לבעיה בריאותית שממנה סבלה, אלא שב וטען כי התאבדה. לפיכך, בית המשפט אף דחה את האפשרות למוות טבעי פתאומי.

בסופו של יום, נקבע כי אף אם מנגנון המוות של אורית נותר בלתי מפוענח מהבחינה הרפואית, אין הדבר מונע את הקביעה כי המוות נגרם בעבירה.

עדותה של שרונה

114. שרונה היתה עדה מרכזית במסגרת הוכחת האישום הראשון, בעניינה של אורית.

תחילה העידה על היכרותה עם המערער דרך העיתון "עלוני קשר". המערער סיפר לה שהוא גרוש עם שני ילדים, ושהוא עובד בעבודה ביטחונית סודית. לאחר מספר שיחות, התפתח ביניהם קשר רומנטי והם הפכו לבני זוג. לדבריה המערער היה אדם מרשים, הקנה לה ביטחון רב וגרם לה להתאהב בו. כמו כן סיפרה כי שבה את לב הוריה, ואביה ראה בו כבנו.

עוד סיפרה כי המערער נהג לישון בדירתה בנתניה, שבבעלות הוריה, וכי רק לאחר תקופה מסוימת סיפר לה שהוא עדיין נשוי לאורית, שהיא אישה דיכאונית, המטופלת בכדורים פסיכיאטרים ונוטה לדבר באופן תדיר על התאבדות. המערער אמר לה שהוא רוצה לקחת את הילדים אליו מאחר שאורית לא מטפלת בהם היטב. שרונה העידה כי נתנה הסכמתה לכך והבינה שהיא "הולכת להיות אמא לעוד שני ילדים".

בהקשר זה צוין, כי סמוך לאחר מותה של אורית, שרונה הצהירה במסמך כי היא מתגוררת בדירה בנתניה, וכי במרץ 1993 נכנס לדירתה המערער "הידוע בציבור כבעלי" (ת/6). בנוסף, אף המערער חתם על תצהיר דומה, שלפיו נפרד מאשתו ועבר לגור בדירה בנתניה, יחד עם בת זוגו שרונה (ת/5). בפועל, היא והמערער נישאו בשנת 1995.

115. כן עלה מעדותה על רכישת בית בפרדסיה על-ידי הוריה, לנוכח ההבנה ששני ילדיו יגורו איתם, לאחר גירושיו, ומכאן עלה הצורך בבית גדול יותר. עוד העידה על התחייבותו של המערער לאביה, כי לאחר גירושיו מאורית ומכירת דירתם, ייתן לו 40,000 דולר בעבור הבית.

116. שרונה אף סיפרה בעדותה על הגירושיין מהמערער בשנת 1997 (ת/18), והעידה כי כשניקתה את הבית בפרדסיה, לאחר שהמערער עזב, מצאה 5-6 חפיסות מלאות של כדורי הרגעה מוסתרות. כשדיברה עם אמה אנטונינה על כך, התגלה לה שהאם סיפקה למערער מדי פעם, לבקשתו, כדורי הרגעה, בתואנה שהוא רוצה להרדים את האסירים עליהם הוא שומר באבו-כביר. בהמשך עדותה, חזרה שרונה על כך שמציאת התרופות העלתה בה את החשש שגם היא הייתה יכולה להיות קורבן של המערער, ושיתפה בכך את אמה, אך החליטה שלא לפנות למשטרה. לדבריה, היתה לה "אינטואיציה" שהמערער רצח את אורית והיא קישרה לכך את מסירת התרופות למערער על-ידי אמה.

117. נקבע כי עדותה של שרונה היתה מפורטת ומהימנה, והיא ענתה בפתיחות על כל שאלה שנשאלה. אף בחקירתה הנגדית חזרה על עיקרי גרסתה, וההגנה לא הפריכה את דבריה. זאת ועוד, לטענותיה של שרונה מצא בית המשפט תימוכין במסמכים אותנטיים. כך למשל, היתה בת זוגו של המערער עוד לפני מות אורית, צוין במפורש בתצהירים של העדה ושל המערער כאמור (ת/5 ו-ת/6); וחלקו של המערער בעלותו של הבית בפרדסיה, בסכום של 40,000 דולר - הובטחה בצוואת הוריה של שרונה (ת/11 ו-ת/13).

118. בית המשפט אף התייחס לעדות אנטונינה, כמחזקת את עדותה של שרונה בסוגיות המחלוקת שהוזכרו, ובפרט בעניין בקשת המערער ממנה לתת לו כדורי "ואליום" על מנת למהול אותם בכוסות הקפה של האסירים עליהם שמר. אנטונינה אישרה כי אכן נתנה למערער מספר פעמים לבקשתו, לפני מותה של אורית, חפיסות כדורים, וזאת מדי 10-20 ימים, וחזרה על דבריה אף בחקירתה הנגדית, תוך שנקבע כי תשובותיה היו עקביות ועדותה מהימנה.

119. אשר לטענה שגרסת שרונה עוצבה על ידי תחקירני תכנית "עובדה" – נקבע כי יש לדחותה. הודגש כי דבריה של שרונה מגובים כאמור במסמכים שנכתבו ב"זמן אמת" והחשד שלה כי המערער גרם למותה של אורית, עלה שנים רבות לפני תחקיר התוכנית "עובדה".

עדות המערער

120. בהכרעת הדין נסקרה גרסת המערער בשלושה נושאים מרכזיים, בהם התגלעה מחלוקת עובדתית: מערכת היחסים עם שרונה עד למותה של אורית; קניית הבית בפרדסיה; ויחסי המערער ושרונה לאחר מות אורית. אפרט את עיקרי הדברים להלן.

121. ראשית, המערער כפר בקיומה של מערכת יחסים זוגית בינו לבין שרונה. לטענתו, התפתחה ביניהם ידידות בלבד, שבמהלכה שיתף את שרונה בקשייו; הוא נפגש עמה 2-3 פגישות בלבד; ורק פעם אחת פגש את הוריה.

בית המשפט קבע בעניין זה, כי יש להעדיף את עדות שרונה, שלפיה היתה בת זוגו של המערער תקופה ארוכה לפני מות אורית, וכי כבר אז התגוררו השניים יחד בדירתה בנתניה, גם אם לא בכל יום. בית המשפט דחה את טענת המערער כי שרונה שימשה "כותל טלפוני" בלבד לשמיעת מצוקותיו. טענתו שנפגשו באותה תקופה רק 3-2 פגישות, הופרכה ונסתרה על-ידי התצהיר שחתם עליו כאמור (ת/5).

122. שנית, אשר לקניית הבית בפרדסיה, נקבע כי היו בפי המערער מספר גרסאות. במסגרת תביעת הדיבה נגד תוכנית "עובדה", המערער טען כי אביה של שרונה הציע לו לקנות שטח אדמה בפרדסיה, והיה זה כשנה לאחר מות אורית (ת/111). משהוצג לו החוזה לרכישת הבית מנובמבר 1993, וזאת כחודשיים לפני פטירת אורית, המערער השיב שלא רכש מאומה עם הוריה של שרונה. בעדותו בבית המשפט, בחקירתו הראשית, מסר גרסה חדשה, ולפיה נתן אמנם 40,000 דולר לאביה של שרונה, אלא שהכסף ניתן לאב כהלוואה, וללא קשר לדירה בפרדסיה. בחקירתו הנגדית, ולאחר שהוצג בפניו תצהירו מחודש נובמבר 1996 (ת/15), ובו הצהיר כי את הכספים שקיבל ממכירת דירתו הקודמת השקיע בבית בפרדסיה, עלתה מתשובותיו הסכמה שהכספים שנתן לאביה של שרונה היוו "השקעה" ולא "הלוואה".

בית המשפט לא קיבל את גרסאותיו השונות של המערער בעניין זה וקבע את הממצאים הבאים: המערער היה מעורב בהכנות לקניית הבית בפרדסיה, שהוא ושרונה היו אמורים לגור בו לכשתושלם בנייתו; החוזה נחתם כחודשיים לפני מותה של אורית; המערער התחייב שלאחר הגירושין מאורית ומכירת הדירה בתל-אביב, הוא יתן 40,000 דולר לאביה של שרונה; לאחר מות אורית, המערער מכר את הדירה ונתן לאביה של שרונה את הסכום הנזכר; סכום זה לא ניתן כהלוואה, אלא כהשתתפות חלקית בעלות הבית; וכאשר המערער ושרונה התגרשו, הוחזר למערער סכום כספי העולה על סכום השקעתו בבית (ת/16).

123. שלישית, נקבע כי לאחר מותה של אורית, המערער הציג את שרונה כ"אומנת" המטפלת בשני בניו, ועל כך גם העידו הוריה של אורית. ואולם, בעדותו בבית המשפט, המערער הכחיש זאת. בית המשפט דחה את גרסת המערער, וקבע כי מערכת היחסים הזוגית בינו ובין שרונה החלה תקופה ארוכה לפני מותה של אורית, והמשיכה גם לאחר

מכן. זאת ועוד, נקבע כי לאחר מות אורית, המערער עבר יחד עם בנו להתגורר בדירתה של שרונה בנתניה, ולאחר מכן עברו להתגורר בבית בפרדסיה, בסוף שנת 1994, שם התחתנו כדת וכדין.

ההשוואה בין נסיבות מותה של ג'ני לבין נסיבות מותה של אורית בהכרעת הדין

124. בית המשפט נתן בהכרעת דינו משקל ראייתי ממשי לקביעה בדבר הדמיון העובדתי הרב בין שני אירועי המוות, של ג'ני ושל אורית. נקבע כי יש תימוכין לחיזוק כל אחד משני האישומים בדרך של "עדות על שיטה". אסקור בקיצור את נקודות הדמיון בין שני המקרים להלן, כפי שפורטו בהכרעת הדין.

125. המערער יזם היכרות רומנטית עם כל אחת מהקורבנות, לרבות מגורים משותפים, בעודו נשוי לאישה אחרת, וניהל "חיים כפולים"; המערער הציג עצמו כמרמה, בפני שתי הנשים, כאיש כוחות הביטחון המבצע משימות סודיות ומיוחדות בארץ ובחו"ל; התחייבות המערער להמשך המגורים עם האישה "השנייה" – התחייבותו לתשלום כספי בקניית הבית בפרדסיה עבור מגוריו עם בת זוגו שרונה, וכן התחייבותו בפני מריה שתעבור להתגורר עמו כבת זוגו בבית בקיבוץ אייל; הקביעה כי למערער לא היתה כל דרך לעמוד בהתחייבותיו כל עוד היתה אשתו בחיים, ולכן היה לו מניע כלכלי במות נשותיו; בשני המקרים טען המערער כי הנשים שרצה היו דיכאוניות, מטופלות בכדורים פסיכיאטרים ובעלות נטייה אובדנית.

126. עוד נקבע כי שתי הנשים מתו במהלך הלילה בביתן; ליד כל אחת מהגופות היו פזורים כדורים וחפיסות ריקות של תרופות שהותירו רושם שמדובר בהתאבדות; בשני המקרים נקבע כי המערער ביים זירת התאבדות – למערער היתה נגישות לכדורי הרגעה ולכדורי שינה והוא קיבל תרופות כמרמה, על יסוד טענת כזב כי השימוש בתרופה הוא לצורך עבודתו הביטחונית – מאנטונינה קיבל כדורים לצורך הרדמת אסירים ביטחוניים, וממריה קיבל סקולין לצורך חיסול מחבל בחו"ל.

127. נוסף על כך, בשני המקרים נקבע כי המערער לא הגיש לאשתו עזרה ראשונה או טיפול כנדרש, והתקשר למד"א באיחור רב; צוינה אף התנגדותו של המערער לנתיחת הגופה; וחוסר ההתאמה שנמצאה בין הממצאים בזירת האירוע לבין תוצאות הבדיקה הטוקסיקולוגית; זאת ועוד, בשני האירועים המערער התנהג באופן חריג במהלך השבעה ונעלם לפרקי זמן ארוכים מביתו; המערער עבר לגור עם בת זוגו מיד לאחר השבעה;

המערער הציג את בת זוגו, בשני המקרים, כמי ש"מטפלת" בילדיו ועוזרת במטלות הבית; ולבסוף אף שקריו של המערער בשני המקרים, על אודות נסיבות מותן של הנשים.

128. עוד נקבע כי "עדות על שיטה" מהווה חיזוק אף בנושא משמעותי נוסף – גרימת המוות באופן שאינו מותר סימן. צויין כי העובדה שהמערער חיפש ומצא דרך לגרום למותה של ג'ני בלא להותיר סימן, יש בה חיזוק נסיבתי לכך שמצא דרך לגרימת מותה של אורית, גם אם הדרך המדויקת אינה ידועה. הודגש כי גם במקרה של ג'ני, דרך ההמתה היתה נותרת עלומה אילולא עדותה של מריה, מאחר שהסקולין לא השאיר עקבות והדבר לא התגלה בנתיחת גופתה.

129. אשר על כן, בית המשפט המחוזי הרשיע את המערער בשתי עבירות רצח, כאמור, על יסוד המערך הנסיבתי שפורט לעיל, ועל יסוד הדמיון העובדתי שמצא בין שני המקרים.

גזר דינו של בית המשפט המחוזי

130. ביום 24.7.2016, נגזר דינו של המערער.

בית המשפט המחוזי התייחס לראיות שהגישו הצדדים לעניין העונש. המאשימה הגישה את המרשם הפלילי של המערער (עבירות רכוש), וכן את תצהירי נפגעות העבירה ממשפחתה של ג'ני – האם שרה מור-חיים ובנותיה של ג'ני, רינת ושרית. צוין כי בעניינה של אורית, האם בחרה שלא להגיש תצהיר נפגע עבירה וביקשה מהמאשימה למסור דברים בשמה, כפי שיפורט להלן.

131. מהצהרות נפגעות העבירה עולה כי קטילת חייה של ג'ני על-ידי המערער הותירה את בני המשפחה בצער עמוק ובשברון לב קשה. בני המשפחה נפגעו הן רגשית והן כלכלית. אמה של ג'ני תיארה בדבריה את מצבה הקשה של המשפחה, אשר עברה "שבעה מדורי גיהנום" עד אשר פוענחה הפרשה והמערער הועמד לדין. כתוצאה מהטרגדיה שפקדה את המשפחה, מצבם הבריאותי של ההורים הידרדר. האם הדגישה כי מצבה הנפשי קשה, ובנוסף כי נגרם למשפחה נזק כלכלי, בין היתר, בעקבות הסכסוך על אודות דירת המשפחה ביפו, כפי שפורט לעיל.

132. בתה הבכורה של ג'ני, רינת, התייחסה הן לתקופה הקשה שבמהלכה המערער התגורר בבית בקיבוץ, עובר לרצח אמה, והן לנזקים הקשים שנגרמו לה כתוצאה מקטילת חיי אמה על-ידי המערער. רינת תיארה את החוויה הטראומטית שעברה, ואת העובדה כי

התמודדה עם חרדות ונזקקה בשל כך לטיפול נפשי. כמו כן, תיארה כי התנהגותו של המערער הותירה בה צלקות נפשיות עוד מתקופת ילדותה, שהלכו והתעצמו לאחר הרצח. היא ואחותה נותרו יתומות בגיל "קריטי" וכל עולמן חרב עליהן. רינת סיפרה כי במשך הזמן נישאה ובתה נושאת את שמה של ג'ני, אך לצד האושר מלוות אותה תחושות של בדידות ועצבות, וחסרונה של אמה מורגש בחייה.

בתה הצעירה של ג'ני, שרית, תיארה אף היא את ילדותה הקשה במחיצת המערער, עוד בטרם רצח אמה. היא הדגישה כי נפשה נותרה פגועה בעוצמה רבה וכי לעולם לא תחלים מהצלקת שהותיר בה המערער, אשר נטל את חיי אמה.

133. בעניינה של אורית, מסרה המאשימה את הדברים בשם אמה, דבורה דורון. היא תיארה כי מצבה הנפשי קשה ומורכב, במיוחד לאחר מתן הכרעת הדין בעניין המערער. כמו כן, הוסיפה כי היא ובעלה נושאים בנטל גידול בניהם של המערער ושל אורית, בני ועדי, שמבחינתם הם הזיכרון האחרון לבתם. האם הדגישה כי הם מצויים כל העת בדילמה רגשית קשה, בשים לב לקשר המתמשך של הבנים עם אביהם המערער.

134. סנגוריו של המערער הודיעו כי לא יטענו לעונש, והביאו בפני בית המשפט המחוזי את עמדתו כי הוא עומד על חפותו.

135. בגזר הדין הודגש עקרון קדושת החיים, אשר בהתאם לו נגזרת ההלכה לפיה, מי שהורשע במספר מעשי רצח יידון לעונשי מאסר עולם המצטברים זה לזה. נקבע כי מדובר בשני מעשי רצח נפרדים, בקורבנות שונים, שבוצעו בהפרש זמנים ניכר (כ-15 שנים), ובכל אחד מהמעשים קטל המערער את חייה של בת זוגו באותה עת והביא להרס של שתי משפחות.

136. לעניין החיוב בפיצויים, נקבע כי השיעור שיש לחייב בו את המערער הוא השיעור המרבי שבחוק, לגבי כל אחת משתי עבירות הרצח, היינו 258,000 ש"ח לקורבנות כל אחת מהעבירות. נקבע כי שתי בנותיה של ג'ני וכן שני בניה של אורית יקבלו את חלק הארי של סכום הפיצויים, וכי את שאר הסכום יקבלו הוריה של אורית והוריה של ג'ני. לפיכך המערער חוייב בתשלום פיצויים לפי החלוקה הבאה: 230,000 ש"ח לבניה של אורית, בני ועדי, בחלקים שווים; 28,000 ש"ח להוריה של אורית; 230,000 ש"ח לבנותיה של ג'ני, רינת ושרית, בחלקים שווים; 28,000 ש"ח להוריה של ג'ני.

בסופו של יום, הוטלו על המערער, כאמור, שני מאסרי עולם מצטברים, ותשלום פיצויים בסכום כולל של 516,000 ש"ח למשפחות המנוחות.

טענות המערער בערעור

137. הערעור שלפנינו מופנה כלפי הרשעת המערער. לטענתו, יש להורות על זיכוי מעבירות הרצח שבהן הורשע, הן בעניינה של ג'ני והן בעניינה של אורית, בין היתר, בשל היעדרו של "קורפוס דליקטי", ובמילים אחרות, נטען שלא בוצעו עבירות פליליות של רצח, כפי שיפורט להלן.

138. אשר לאישום הראשון בעניינה של אורית, המערער טען כי לא הוכח שמותה של אורית נגרם כתוצאה מעבירה פלילית, על-ידי אדם כלשהו בכלל, ועל-ידי המערער בפרט. בהקשר זה נטען כי לאחר מותה של אורית בשנת 1994, לא התקיימה חקירת משטרה, וככל שהיה תיק חקירת מוות הרי שהוא בוער. בנסיבות אלה, ישנו קושי מובנה לבסס ממצאים עובדתיים על עדויות העדים, מעבר לספק סביר.

בהתייחס למנגנון ההמתה נטען, כי המשיבה נמנעה מלהצביע על תרחיש עובדתי כלשהו, וכל שנטען על ידה הוא כי המערער המית את אורית בדרך שאינה ידועה לה ואינה מותרת סימן. לטענת המערער, בית משפט קמא התייחס באופן שגוי לקושי זה, בדבר היעדר הוכחה ברורה ביחס למנגנון המוות, תוך השוואה מוטעית לפרשת רוני רון. לפי הטענה, היעדר הסבר בחוות הדעת הפתולוגית למנגנון ההמתה, מהווה ראיה פוזיטיבית מזכה. בהקשר זה המערער טען כי סיבת המוות של אורית היתה "מוות טבעי", מסיבה שאינה ידועה.

אשר לתרחיש ההתאבדות שהוצג, המערער טען כי אין מחלוקת על כך שבחדר בו נמצאה אורית, נמצאו חפיסות כדורים של תרופות ששייכות למשפחת "הבנזודיאזפינים" (ובניהן תרופת "אסיבל"). עם זאת, בבדיקת הסריקה הראשונה נמצאו ממצאים חיוביים לקבוצת התרופות הנזכרת, אף שבבדיקה השניה, לא נמצאו ממצאים כאמור. בנוסף נטען, כי ד"ר סנדה הבהירה שישנם חומרים כמו "היפנודורם", אשר קשה לזהותם, ואף אם הם נמצאים בגוף ברמות גבוהות, הם לא היו מזוהים בבדיקה השניה. לפיכך נטען כי לו היה בגופה של אורית מינון קטלני של "היפנודורם", והיא התאבדה באמצעות נטילת הכדורים, הדבר לא היה מתגלה. לאור העובדה כי כדורים אלו נמצאו בחדר בו נמצאה גופתה של אורית, הרי שתרחיש זה אפשרי.

בהקשר זה נטען כי ייתכן שאורית השתמשה ב"אסיבל" כתרופת הרגעה בתקופה שלפני המוות, ולכן הבדיקה הראשונה היתה חיובית, ובלייל האירוע עצמו נטלה כמות קטלנית של כדורי "היפנודורם". לפי הטענה, בית המשפט קמא שגה כאשר נסמך על קביעותיו בעניין זה על יום האירוע, ועל כך שתוצאי ה"אסיבל" לא נמצאו בגופתה של אורית, מפני שיש לבחון את הדברים גם בהינתן התרחיש לפיו המערער לא ביים את זירת ההתאבדות.

עוד נטען בעניין זה כי אין כל סתירה בין חפיסות הכדורים שנתגלו בחדר ובין תוצאות הבדיקות הטוקסיקולוגיות, שהרי יש אינדיקציה חיובית לכך שבגופה של אורית היו תוצרים של "אסיבל" בכמות לא קטלנית. לפיכך, הקביעה כי המערער פיזר את חפיסות הכדורים הריקות כחלק מפעולת ביום זירת התאבדות, אין לה על מה להתבסס.

אשר לנגישותו של המערער לכדורים, נטען כי לא ניתן להאמין לעדותה של אנטונינה בעניין מתן הכדורים למערער. לפי הטענה, מדובר ב"סיפור בדים" של עדה בעלת עניין חזק להפללת המערער, אשר עלה לאחר ששוחחה רבות עם עדים אחרים בפרשה, לרבות תחקירני תכנית "עובדה".

אשר למצבה הנפשי של אורית עובר למותה, המערער טען כי בית משפט קמא שגה בפרשנות שנתן לעדויות העדים בעניין זה. מניתוח העדויות עולה במפורש כי אורית היתה אישה סגורה, נטולת חברים, ללא שמחת חיים, אשר התמודדה עם דימוי עצמי נמוך, קשיים כלכליים, קשיים משמעותיים בהתמודדות עם הילדים, ובעיקר, חששה מקריסת מערכת היחסים עם המערער, בו היתה תלויה. כן נטען כי בית משפט קמא אף לא התמודד כראוי עם עדויות הוריה של אורית – כך למשל העיד האב דב דורון כי הוא חושב שהמערער לא היה מעורב במות אורית, וכי היא התאבדה עקב מועקה נפשית. עוד העיד האב, כי המערער מעולם לא פגע באורית לרעה.

בנוסף, נטען כי לא ניתן לקבוע ממצא עובדתי ממשי, הן לגבי כמות החפיסות שהיו בזירה והן לגבי תוכן, בהתבסס על עדותה של דבורה דורון, אמה של אורית, אשר היתה מצויה במצב נפשי קשה בזירה, ואשר עדותה נמסרה כעשרים שנה לאחר האירוע.

כך נטען אף ביחס לעדותו של ד"ר נפח, הרופא שהגיע לזירת האירוע, ואשר ניתנה ממרחק של עשרים שנה. עד זה נדרש לשחזר את זכרונו בהסתמך על דו"ח קצר שרשם בכתב יד לא קריא ביום האירוע. בנוסף העיד כי משהגיע למקום היה שם אדם

אחד בלבד, בעוד שאין מחלוקת כי גם המערער וגם אביה של אורית היו במקום באותה שעה.

המערער אף חלק על קביעת בית משפט קמא, ולפיה הרושם המידי של העדים שהיו במקום היה שאורית התאבדה כתוצאה מנטילת כדורים. נטען כי ד"ר נפח דווקא לא התרשם שהמנוחה התאבדה כתוצאה מנטילת כדורים, ועדותו בעניין זה היתה ניטרלית והתייחסה לממצאים הפיזיים בזירה. בנוסף העיד כי אינו יכול לשלול שהמידע בעניין נטילת התרופות נאמר לו כעדות שמועה מפי הפרמדיק שהגיע למקום (ולא היה עד במשפט).

אשר לשאלת עיתוי הזעקת אנשי מד"א על-ידי המערער, נטען כי המערער התקשר למד"א בטרם התקשר לאביה של אורית. על פי דו"ח מד"א (ת/3), הקריאה אליהם הגיעה בשעה 07:37, ואנשי מד"א הגיעו למקום בשעה 07:48. כיוון שהוריה של אורית לא העידו כי המערער התקשר למד"א בנוכחותם, הרי שעולה שהמערער התקשר למד"א לפני שההורים הגיעו למקום, כפי שאף טען המערער עצמו.

בהתייחס לקביעות בית משפט קמא ביחס לאירועים שבבוקר יום המוות, כי פעולותיו של המערער היו חריגות, טען המערער כי אין מדובר בחריגות כה גדולה. ראשית, במהלך המשפט, נשמעו מספר עדויות כי בשל נחירותיו של המערער, בני הזוג נהגו לישון לילות רבים בנפרד, כאשר אחד מהם ישן בסלון והשני בחדר השינה. שנית, ביחס לבדיקות שהמערער לא ערך בגופה של אורית בטרם הזעיק את מד"א, נטען כי באותה עת המערער היה בחור צעיר, כבן 32, ללא כל ניסיון או רקע רפואי, והעובדה כי נכשל מלהבחין באופן מידי בכך שאורית מוטלת על הספה ללא רוח חיים, תוך שחשב שהיא ישנה, אפשרית בהחלט.

עוד טען המערער, כי בניגוד לקביעות בית משפט קמא כי יחסיו עם אורית עובר למותה היו רעועים, מערכת היחסים ביניהם היתה תקינה לחלוטין. זאת ועוד, המערער שלל את הקביעה לפיה ניהל מערכת יחסים זוגית כפולה עם אורית ועם שרונה במקביל. לטענתו, אמנם הכיר את שרונה לפני מות אורית, אך היחסים הרומנטיים ביניהם החלו רק לאחר מותה. אשר לקניית הבית בפרדסיה, והתחייבותו הכספית לאביה של שרונה בעניין זה, המערער טען כי גם מעורבותו בעניין זה החלה רק לאחר מות אורית.

המערער אף השיג על עדותה של אחותו, בת שבע יגר, וטען כי היא עדה מוטה, שאף התראיינה לתוכנית "עובדה" השנייה, ששודרה בעיצומו של הליך שמיעת הראיות.

בנוסף, נטען כי אף מעדותה של עדנה ביק, לא ניתן ללמוד על מערכת יחסים רעועה בינו לבין אורית.

עוד טען המערער, כי לא ניתן לקבוע ממצאים על סמך עדותה של שרונה. לטענתו, בית משפט קמא התעלם מפגמים בעדותה, מחוסר האובייקטיביות שלה, ואף לא ניתן משקל לשנאתה העזה כלפיו, כמי שהתלונן עליה בלשכת הרווחה כי התעללה בבניו. לפיכך טען כי לשרונה יש מניע ברור לפגוע בו. בנוסף, נטען כי עדותה זוהמה על-ידי תחקיר ושידור תכנית "עובדה", ואף הושפעה מחשיפתה לעדים ועדויות הקשורים לאישום בעניינה של ג'ני.

בנוסף טען, כי לא היה לו מניע כלכלי לרצח. לפתחו רבצה משכנתא בשווי של 21,000 ש"ח, אשר אינם מהווים "מניע" לרצח. המערער יכול היה להתגרש מאורית והיה נותר עם זכויות כלכליות שוות לאלו שקיבל לאחר מותה.

אשר לקביעה בדבר היעלמותו של המערער במהלך ימי השבעה על אורית, נטען כי בעניין זה יש להעדיף את עדותה של דבורה דורון, אשר העידה כי המערער שהה בכל ימות השבעה בבית, למעט יום אחד.

אשר לטענה בדבר "דו"ח הנתיחה המפוברק", המערער הדגיש כי קיומו של הדו"ח לא הוכח ברמה הנדרשת במשפט פלילי. קביעתו המשתמעת של בית משפט קמא לפיה המערער אחראי לדו"ח זה ולתוכנו, וכן כי פרץ לבית הוריה של אורית בשנת 2010 וגנב משם מסמכים, לרבות את הדו"ח המפוברק – אינה מבוססת ושגויה. עניין זה לא הוזכר בכתב האישום ולא היה מקום לקבוע לגביו ממצאים. מעדותו של זיו דורון, אחיה של אורית, עולה כי ייתכן והוריו התבלבלו בין תעודת הפטירה שמשרד הבריאות הנפיק לבין דו"ח של המכון לרפואה משפטית. כמו כן נטען, כי העובדה שהעד לא זכר שהוריו הראו לו דו"ח כזה, בו נרשם שסיבת המוות היא "כשל לבבי" והוזכרו בו "כדורים לא מעוכלים", מעמידה בספק את טיב זיכרונו של ההורים בחלוף עשרים שנים.

לבסוף, המערער טען כי אביה של אורית הוא זה שיזם את הרעיון לפיו תצוין מחלת הסרטן כסיבת מותה של אורית. הוריה של אורית העידו, כי לאחר המוות, ומשלא היתה סיבה ברורה למוות (למרות שהם סברו כי מדובר בהתאבדות), התקבלה החלטה משותפת בינם ובין המערער, לפיה יספרו כי מותה של אורית נגרם כתוצאה ממחלה. החלטה זו נועדה להקל על הילדים, וכדי למנוע מהם את המחשבה שאמם עזבה אותם מרצונה, והתאבדה.

139. אשר לאישום השני בעניינה של ג'ני, המערער טען במספר מישורים.

ראשית, התייחס לתהליכים שאירעו עובר למותה של ג'ני (מצבה הרפואי וסיבת המוות, הטענות על הספקת "הסקולין" על-ידי מריה וכן המסמכים המשפטיים); שנית, התייחס לשני הסיפורים החלופיים שהיה בהם כדי להסביר את מותה של ג'ני (הפסקות הנשימה וההתאבדות); שלישית, טען נגד הממצאים שנקבעו ביחס ליום המוות עצמו (פיוס זירת ההתאבדות וההתנהלות מול מד"א בשיחה הטלפונית); רביעית, התייחס להתנהגותו לאחר מותה של ג'ני (גרסאותיו על כך שג'ני התאבדה, והצוואה ההדדית); חמישית, התייחס לנושאים שונים (עקרון הסוביודיצה, וטענות בדבר התנאים בהם העיד). הכל כפי שיפורט להלן.

140. לטענת ההגנה, מחומר הראיות עולה כי התרחיש הרפואי הסביר ביותר הוא שמותה של ג'ני התרחש באופן טבעי, ולכל הפחות, כי מדובר בתרחיש אפשרי. לפי הטענה, בית משפט קמא התעלם מראיות רבות בתיק מהן עולה כי לאורך השנים, כמו גם בשבועות ובימים שלפני מותה, ג'ני חשה ברע. כך למשל, ביום 11.7.2009, בו ג'ני פונתה באמבולנס לבית החולים "מאיר" בכפר סבא. המשיבה אמנם לא חלקה על אירוע זה, אלא סברה שהתסמינים של ג'ני נגרמו בשל כך שהמערער הזריק לה מינון נמוך של סקולין. ההגנה כפרה בכך וטענה שמדובר בתסמינים הקשורים באופן אותנטי למצבה הרפואי של ג'ני, ואין לקבוע כי המערער קשור בהופעתם.

אשר לסיבת מותה של ג'ני – ההגנה הסתמכה על חוות דעתו הראשונה של פרופ' היס (ת/137), שהעיד מטעם התביעה, וטענה כי דבריו מבססים את האפשרות הממשית שג'ני מתה כתוצאה מהפרעת קצב לב. נטען כי מדובר בעמדה רפואית ולא בהשערה או באפשרות תיאורטית. ואולם, כיוון ש"הפרעת קצב" אינה מותירה סימנים פיזיים בגופה, לא ניתן לקבוע כי מדובר במסקנה חד משמעית, אך לטענת ההגנה, זו האפשרות הסבירה ביותר מבחינה רפואית למוות טבעי. אף פרופ' אלדר, מומחה ההגנה, אשר עמד על ממצא נוסף, ER – חיזק את הסברה בדבר מוות טבעי כתוצאה מ"הפרעת קצב". הממצא מצביע על כך שייתכן שג'ני נפטרה כתוצאה מהפרעת קצב קטלנית מסוג "פרפור חדרים", על רקע ER, והדברים עולים בקנה אחד עם התזה שהוצגה על-ידי פרופ' היס.

עוד השיגה ההגנה על מסקנת בית משפט קמא ביחס למשקל הרב שיש להעניק לעדות מריה, ועל כך שעדותה נמצאה מהימנה. לפי הטענה, עדותה טעונה סיוע ממספר סיבות: מריה נחקרה בפרשה כשותפה של המערער לרציחת ג'ני; בעת שנחקרה, סברה שהמערער מנסה "להפיל" את תיק הרצח עליה; גרסתה של מריה בעניין הסקולין סופרה

לאחר שסברה שיש ראיות פורנזיות, הן לכך שג'ני נרצחה והן לכך שהמערער עירב אותה ברצח. סברה זו היתה מבוססת על שקרים שמסרו לה חוקרות המשטרה, ובית משפט קמא לא מצא פגם בהתנהלות זו; מריה סיפרה על אודות ה"סקולין" רק בחקירתה השלישית, ולכן מדובר ב"גרסה כבושה".

ההגנה אף השיגה על עדותה של פאולינה, וטענה כי גרסתה אינה תומכת בטענת מריה בדבר מסירת ה"סקולין" למערער. בחקירתה הראשונה במשטרה, פאולינה שללה את האפשרות שמריה התייעצה איתה בנוגע לצורך קונקרטי של המערער לחסל אדם מבלי שהדבר יתגלה, והדגישה כי היה מדובר בשיחה כללית על האפשרות לגרום למותו של אדם באמצעות "סקולין", ולא בהתייחס לאדם ספציפי. בנוסף נטען כי זכרונה של פאולינה התעצב בעקבות מספר חקירות מנחות והשפעתן הלוחצת של חוקרי המשטרה, ולפיכך עדותה מכילה "זכרונות שווא".

ההגנה הוסיפה וטענה על אודות סתירות בין גרסאותיהן של פאולינה ומריה, אשר מחלישות את קביעת בית משפט קמא שעדותה של פאולינה מחזקת את גרסתה של מריה. כך למשל, בעדויותיה במשטרה ובבית המשפט מריה טענה כי מטרת החיסול היתה מחבל שהתגורר בארה"ב. לעומת זאת, פאולינה טענה בעדויותיה כי מריה סיפרה לה שהמערער צריך לחסל מאפיונר בקולומביה; סתירה נוספת קשורה במספר השיחות שהתקיימו ביניהן – מריה טענה כי דובר בשיחה אחת בלבד, ואילו פאולינה טענה כי היו שתי שיחות בעניין זה; סתירה אחרת קשורה למתן חומר ה"סקולין" – מריה טענה כי לאור אופי משימת החיסול, הן חשבו שהזרקת החומר לשריר מתאימה יותר, ואילו פאולינה זכרה כי הן דיברו על מתן החומר דרך הפה.

לטענת ההגנה, הסתירות בין גרסאותיהן של השתיים, מחזקות את החשש הממשי שמריה המציאה את השיחה בינה ובין פאולינה, בה התייעצו השתיים על חומרים המתאימים עבור משימתו של המערער.

אשר לבני, נטען כי עדותו ביחס לשיחת הטלפון שקיים עם מריה, במסגרתה אמר לה כי אביו בחו"ל – היתה מעורפלת ולא ברורה. לפי הטענה, במהלך חקירתו הראשית, שופטי ההרכב חקרו את בני "חקירה נגדית" קשה, שגרמה לו להעיד עדות לא מדויקת, ואשר לא נמסרה על-ידו בחקירותיו במשטרה. ההגנה הדגישה בהקשר זה כי בני נחקר במשטרה כ-3 שנים לאחר האירועים, והעיד בבית משפט קמא כ-5 שנים לאחר האירועים.

עוד טענה ההגנה כי בית משפט קמא שגה בפרשנותו את המסמכים המשפטיים שהכין המערער. נטען כי אין מחלוקת שהמערער השקיע כספים רבים בבית בקיבוץ, וחשש כי השקעתו תרד לטמיון (במקרה של פרידה או מוות). לכך יש להוסיף את הסכסוך הקשה ששרר בין המערער וג'ני לבין הקיבוץ. מצב דברים זה מסביר את אסופת המסמכים המשפטיים שערכו המערער וג'ני, בניסיון לגיטימי של המערער להבטיח את זכויותיו ואת זכויות ילדיו. בהקשר זה ההגנה טענה מספר טענות:

ראשית, המערער וג'ני ערכו את המסמכים המשפטיים עוד בחודש אוגוסט 2007, כשנתיים לפני מותה של ג'ני, ולכן הטענה לפיה עריכת המסמכים המשפטיים קשורה לכניסה של מריה לדירה בקיבוץ בשנת 2009 ו"למלכוד" שבו היה נתון המערער, אינה מבוססת. שנית, מסקנת בית משפט קמא לפיה עריכת המסמכים המשפטיים משמעותה הכנה ותכנון להמתת ג'ני, שגויה. נטען כי המסקנה הסבירה ביותר לעריכת מסמכים אלה, קשורה ברצונם של הצדדים לעגן את זכויותיהם, כפי שעושים זוגות רבים בישראל, וודאי זוג הנמצא במצב משפטי מורכב כפי שהיו בו המערער וג'ני. שלישיית, נטען כי הליך "שיוך" הדירות בקיבוץ טרם הסתיים במועד בו ג'ני נפטרה, ולכן עם מותה, לא קמה למערער כל זכות בבית המשותף שלהם. לפיכך, נטען כי למערער לא היה כל אינטרס כלכלי לגרום למותה של ג'ני.

141. אשר לקביעת בית משפט קמא, לפיה המערער הכין שני סיפורים חלופיים המסבירים את מותה של ג'ני, טענה ההגנה את הטיעונים הבאים: ראשית, לעניין הפסקות הנשימה, נטען כי קיימות עדויות רבות לכך שג'ני לא הייתה בקו הבריאות לפני מותה. בנוסף לכך, המערער הוא זה שהצביע על הפסקות הנשימה, ואין כל ראיה הסותרת טענה זו או שוללת אותה. שנית, נטען כי קביעות בית משפט קמא על כך שהמערער טווה תכנית מתוחכמת לבניית תזה מקבילה למותה של ג'ני, מבוססת על ראיות דלות ולא מהימנות.

142. אשר לממצאים ביחס ליום המוות עצמו – ההגנה טענה כי לא הוכחה כמות הכדורים שהיו בזירת האירוע, מספר החפיסות הריקות, ומה היה מיקומן. במצב דברים זה, נטען כי לא ניתן לקבוע ממצא כלשהו ביחס לביום זירת התאבדות, והקביעה בעניין זה היא מופרכת.

ביחס לשיחה עם מד"א – נטען כי אין מחלוקת על כך שהמערער לא ביצע את ההוראות שקיבל בשיחה הטלפונית עמם (ג'ני לא הורדה לרצפה, והמערער ובנו לא התחלפו בביצוע פעולות ההחייאה). ואולם, מדובר בסיטואציה מורכבת וקשה, בעוד

המערער עומד בפני אשתו שאינה מגיבה, הוא אוכד עצות ונמצא תחת לחץ עצום, ולכן אין להסיק מכך מסקנות קשות ומרחיקות לכת, כפי שהסיק בית משפט קמא.

בנוסף, ביחס לשיהוי בביצוע השיחה למד"א, נטען כי לא ניתן לשלול שהמערער שגה בהערכת הזמנים משמסר כי מצא את ג'ני בשעה 08:30 בבוקר, וככל הנראה הדבר היה קרוב יותר לזמן ביצוע השיחה למד"א, בשעה 09:18. לפי הטענה, בית משפט קמא שגה משייחס משקל בעניין זה לחובת המערער.

143. ביחס לממצאים בדבר התנהגות המערער לאחר מותה של ג'ני – ההגנה טענה כי אין פער גדול בין גרסאות המערער ביחס לאפשרות שג'ני התאבדה. לפי הטענה, המערער רק העלה חשש, ומעולם לא ציין באופן וודאי כי הוא בטוח שג'ני התאבדה.

אשר להחתמת בנותיה של ג'ני ובניו על מסמכים הקשורים לצוואה ההדדית – המערער אינו חולק על כך, והוא כופר בכך שהבנות לא הבינו את משמעות חתימתן. נטען כי בנותיה של ג'ני לא היו קטינות וחזקה עליהן שלא היו חותמות על מסמך שאינן מבינות את משמעותו.

144. נוסף על כך, ההגנה טענה כי בתיק זה הופר עקרון הסובידיציה, וכי בית משפט קמא לא דן באפשרות הממשית להשפעה ולזיהום עדויות העדים בתיק על ידי התקשורת. לפי הטענה, בעקבות ההד התקשורת העצום בפרשה, על בית המשפט היה לנקוט משנה זהירות לגבי המשקל הרב שנתן לעדותם של עדים שנמסרה שנים לאחר קרות האירועים, ובוודאי שהושפעה מעוצמתה הרבה של תוכנית "עובדה".

לקראת סיום, ההגנה השיגה על תנאי עדותו של המערער, אשר העיד יום אחר יום, ללא מנוחה, ובחלוף שנים ארוכות לאחר האירועים. בנוסף נטען כי עדותו נבחנה ב"משקפיים מחמירות" ונקבע כי הוא שיקר פעם אחר פעם. בנסיבות אלו, של ריבוי עובדות בתיק, ועדותו על אירועים שהתרחשו שנים קודם לכן, נטען כי סביר שיהיו בעדותו אי-דיוקים.

לאור כל האמור לעיל, המערער טען כי יש להורות על זיכוי מעבירת הרצח.

145. יצוין, כי מספר שבועות לאחר הדיון בערעור, המערער שלח טיעונים נוספים בכתב-ידו. לפנים משורת הדין, קיבלנו תוספת טיעונים זו, ואלו הועברו לידיעת הצדדים האחרים בתיק זה, וניתנה להם האפשרות להתייחס לטיעונים אלו.

146. אשר לאישום הראשון בעניינה של אורית, המשיבה, תמכה את יתדותיה בהכרעת דינו של בית המשפט המחוזי, תוך שהתבססה בטיעוניה על מכלול ראיות נסיבתיות, אשר לטענתה מובילות למסקנה אחת ויחידה, ולפיה המערער תכנן והוציא אל הפועל את תכניתו לרצוח את אורית ממניעים רומנטיים וכלכליים. נטען כי המערער, אשר היה בקשר רומנטי מקביל עם שרונה, מצא "פתרון קסם" ברציחתה של אורית – מעשה שזיכה אותו ברווח כלכלי משמעותי, ואיפשר לו לעמוד בהתחייבויותיו הכלכליות כלפי שרונה ומשפחתה. בנוסף, מעשה הרצח "פתר" למערער, באופן מידי, את חוסר הנוחות שבניהול קשר רומנטי כפול וייתר את הצורך בהליך גירושין ארוך, שבסופו עלול היה להינזק עוד יותר מבחינה כלכלית ואף להיוותר ללא ילדיו.

המשיבה טענה, כי אף בהתאם לקביעת בית המשפט המחוזי, זירת מותה של אורית בוימה כזירת התאבדות לאור חפיסות הכדורים הריקות שפוזרו ליד גופתה, ואשר בינן לבין סיבת מותה של אורית אין כל קשר. בנוסף נטען כי ביום מותה של אורית, המערער התמהמה זמן ממושך עד שהזעיק את כוחות הצלה, ולמעשה מנע מאורית טיפול מציל חיים. עוד נטען, כי אף התנהגותו של המערער מיד לאחר מות אורית, משלימה את התמונה הראייתית נגדו – העובדה שעבר לגור באופן מידי עם שרונה; סילוק המשכנתא ומכירת הדירה המשותפת; ותשלום ההתחייבות הכספית להוריה של שרונה.

אשר למנגנון ההמתה, טענה המשיבה כי אין בחסר העובדתי בעניין זה כדי לפגום בתמונה הראייתית, וזאת על דרך של "עדות על שיטה". לפי הטענה, המערער הצליח לרצוח את שתי נשותיו בשיטת רצח מוסויות, אשר אינה מותירה חותם בגופה. במקרה של ג'ני, המשיבה הצליחה לגלות את שיטת ההמתה בזכות עדותה של מריה. ללא עדותה, המערער היה מצליח להסתיר את שיטת הרצח גם באישום השני. משכך נטען כי העדות על השיטה בעניינה של ג'ני מהווה חיזוק משמעותי ליכולתו של המערער לגרום למותה של אורית באופן שאינו מותיר סימן.

לעניין ההשוואה לפרשת רוני רון, טענה המשיבה כי בית משפט קמא צדק במסקנתו כי בהתאם לנפסק בפרשה האמורה, אין קושי בהכרעה בשאלה אם עבירה פלילית אכן התבצעה בענייננו, בהסתמך על ראיות נסיבתיות בלבד. וכי גם בפרשת רוני רון המשיבה התמודדה עם חסר ראייתי משמעותי והוא מנגנון ההמתה.

משכך נטען כי אף בענייננו, החסר העובדתי הנוגע למנגנון ההמתה אינו פוגם במסקנה המרשיעה, לפיה למערער היה מניע לרצוח את אורית, הוא נקט במעשי הכנה ברורים, ביים את זירת המוות באופן שתאם את מעשי ההכנה, ופעל לטשטש את עקבותיו לאחר הרצח. לכך מתווספת יכולתו המוכחת של המערער להמית אדם מבלי להותיר סימן, והדמיון הרב לנסיבות רציחתה של ג'ני.

147. אשר לאישום השני בעניינה של ג'ני, המשיבה התייחסה ל"ראיית הזהב" בדבר עדות מריה, אשר הודתה כי המערער ביקש את עצתה על תרופה שניתן לרצוח באמצעותה אדם ללא שהדבר יותיר סימנים פורנזיים. זאת, כביכול, לצורך מבצע חיסול של מחבל, בנתוני משקל וגיל הדומים לשל ג'ני, שעליו לבצע במסגרת עבודתו הביטחונית הסודית. מריה העידה כי התייעצה עם חברתה המרדימה, ד"ר פאולינה, שגם העידה על כך, והשתיים הגיעו למסקנה שחומר בשם "סקולין" עונה היטב לצרכיו של המערער. מריה נטלה 3 אמפולות של סקולין מחדר הניתוח בבית החולים בו עבדה ומסרה אותם למערער לביצוע משימתו הסודית.

עוד נטען כי המערער ביים את זירת התאבדותה של ג'ני על ידי פיזור כדורים וחפיסות כדורים ריקות בסביבתה; בהציגו מצג שווא בדיווח למד"א ולגורמי הרפואה והמשטרה; בהתנגדותו תחילה להפניית הגופה לנתיחה שלאחר המוות; ובהיעדר הוכחה כי מותה נגרם כתוצאה מנטילת כדורים כעולה מתוצאות הנתיחה.

לטענת המשיבה, המערער הכין את הקרקע לביום התאבדותה של ג'ני על ידי סיפורים כי היו לה ניסיונות אובדניים (כך מסר למריה ולמאי קאופמן), ואף בחודש דצמבר 2008 עלה לשידור חי ברדיו והתריע כי התנכלויות של הקיבוץ כלפיו וכלפי אשתו – יביאו לכך כי תאבד עצמה לדעת, בעוד שבפועל האמירות בדבר ניסיונות אובדניים בעבר היו חסרות שחר. כך אף ביחס לסיפור על אודות הפסקות הנשימה של ג'ני בלילה.

בנוסף, נטען כי המערער השתהה להזעיק עזרה רפואית ממד"א, ובפועל לא פעל על פי הנחיות המוקדן תוך שהתעלם מהנחיה להוריד את ג'ני מהמיטה לרצפה קשיחה לביצוע החיאה ונמנע גם מלהתחלף עם בנו בביצוע הפעולות עצמן כפי שהודרך.

לטענת המשיבה, התנהלות המערער במהלך חקירותיו הרבות ובעדותו הארוכה בבית המשפט לא הפריכו או פגמו בעוצמת הראיות נגדו. להיפך, נטען כי עדותו השקרית, המתחמקת והסותרת את עצמה, מהווה חיזוק מובהק לראיות הרבות נגדו.

עוד נטען כי המערער אף נערך מבחינה כלכלית לקראת מותה של ג'ני, וחודש לפני מותה, המערער החתים אותה על "הודעת חליף", שלישית במספר, ולפיה ג'ני העבירה לידיו את כל זכויותיה בקיבוץ לאחר מותה; בנוסף, חודשיים לפני מותה, המערער הזמין חוות-דעת משפטית מעו"ד פנטילט, בה התבקש להתייחס, בין היתר, לזכויותיו של המערער במקרה שג'ני תמות "מוות בלתי טבעי"; עריכת הצוואות ההדדיות ולפיהן מורשים הצדדים זה לזה את כל רכושם, כאשר בפועל למערער לא היו כל נכסים וחסכונות ואילו ג'ני הייתה אמורה לקבל את הבית מהקיבוץ, כך שהיתרון הכלכלי בצוואות ההדדיות היה לטובתו.

אשר להשגותיו של המערער ביחס לעדותה של מריה – נקבע כי עדות זו נמצאה מהימנה ועקבית, ובכלל זה העברת חומר הסקולין ללא רשות בית החולים ומסירתו למערער, דבר שבסופו של יום גדע את עיסוקה כרופאה בבית החולים, ומשכך לא היה לה כל עניין לשקר ולהמציא את סיפור מתן הסקולין, אלמלא התרחש בפועל.

ביחס לטענות המערער בעניין עדותה של פאולינה – נטען כי עדותה אובייקטיבית וחיזונית המאששת את ליבת עדותה של מריה בדבר ההתייעצות עמה באשר לשימוש בסקולין עבור "משימת החיסול" של המערער, וכי בית המשפט נתן אמון בעדותה למרות תגובתה הראשונה במשטרה, באשר נחקרה תחת אזהרה בעבירה חמורה של סיוע לרצח, עת לא נידבה מעצמה מידע אודות ידיעותיה אלה.

לעניין הטענה בדבר זיהום העדויות בתיק בשל שידור התכנית "עובדה", נטען כי אכן הייתה מעורבות תקשורתית חריגה, ואולם זו לא נעלמה מעיני בית המשפט קמא אשר אף נתן לכך ביטוי בניתוח הראיות שבאו בפניו.

בנוסף, נטען על ידי המשיבה כי בית המשפט קמא התרשם התרשמות בלתי אמצעית מהעדים שבאו בפניו, והתייחס אף בהרחבה לשקרי המערער, אופן התנהלותו, לטשטוש, הסתרה, והרחקה עצמית מכל עניין בפרשה, עד כי ניתן לראות את שקריו כחיזוק משמעותי לראיות הרבות לאשמתו.

בהתאם לאמור לעיל, המשיבה טענה כי יש לדחות את הערעור על כל חלקיו ולהותיר על כנם את מאסרי העולם המצטברים שנגזרו על המערער.

דיון והכרעה

148. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים ובחומר הראיות שהוגש לבית המשפט המחוזי, ולאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים בדיון שהתקיים בפנינו – הגעתי לכלל מסקנה, כי דין הערעור להתקבל מחמת הספק ביחס לאישום הראשון, בעניינה של אורית קופר ז"ל; ולהידחות ביחס לאישום השני, בעניינה של ג'ני מור חיים ז"ל, וכך אציע לחברי לעשות.

אפנה תחילה לדרך הילוכו של בית המשפט המחוזי, עת דן תחילה בראיות שהונחו בפניו לעניין האישום השני, המתייחס למותה של ג'ני, אשר במסגרתו הובאו מרבית הראיות בתיק. לאחר מכן, אדון בראיות הנסיבתיות שהובאו ביחס לאישום הראשון, בעניינה של אורית, ואנמק מדוע אני סבור כי ביחס למותה של ג'ני, אין להתערב בהכרעתו של בית המשפט המחוזי ולפיקך לדחות את הערעור; וביחס למותה של אורית, יש לקבל את הערעור ולזכות את המערער מחמת הספק מעבירת הרצח. הכל כפי שיפורט להלן.

149. ראשית אציין כי חלק הארי של טענות ההגנה מופנה כלפי ממצאי עובדה ומהימנות שנקבעו על-ידי בית המשפט המחוזי. אכן, ככלל, ביושבו כערכאת ערעור בתיקים פליליים, בית המשפט אינו נוהג להתערב בממצאי עובדה ומהימנות שנקבעו על-ידי הערכאה הדיונית, אשר התרשמה באורח ישיר מהעדויות שהובאו בפניה ומהשתלבותן במארג הראייתי הכולל (ראו, למשל, ע"פ 7229/20 מירזייב נ' מדינת ישראל פסקה 20 (20.12.2021); ע"פ 6080/20 פלוני נ' מדינת ישראל פסקה 20 (21.7.2021)).

אולם, יש לזכור כי בתיק המבוסס על ראיות נסיבתיות, כבעניינינו, האפשרות להסיק מסקנה מפלילה מהראיות הנסיבתיות נבחנת בהתאם למבחן תלת-שלבי, כפי שיפורט להלן. ואדגיש, כי ככל שמדובר במסקנות הערכאה הדיונית המבוססות על ראיות נסיבתיות, מתחם התערבותה של ערכאת הערעור יהיה רחב יחסית. לעומת זאת, אם הממצא העובדתי מבוסס על התרשמות ישירה מהעדויות בתיק, מתחם ההתערבות הערעורי יהיה מצומצם יותר (ראו גם: ע"פ 3834/10 והבה נ' מדינת ישראל, פסקה 119 (6.3.2013); ע"פ 5706/11 רון נ' מדינת ישראל פסקה 118 (11.12.2014)).

150. המבחן להרשעה על סמך ראיות נסיבתיות מונה כאמור שלושה שלבים:

בשלב הראשון, יש לבחון כל ראיה נסיבתית בפני עצמה, על מנת לקבוע אם ניתן להשתית עליה ממצא עובדתי. שלב זה אינו שונה מהאופן בו נוהג בית המשפט עת מדובר בראיות ישירות; בשלב השני, יש לבחון את מסכת הראיות כולה ולקבוע אם יש בה כדי לסבך לכאורה את הנאשם בביצוע העבירה. הדגש בשלב זה מושם על בחינת המסקנה המפלילה מהמכלול הראייתי; בשלב השלישי, יש לבחון את גרסתה המפלילה של התביעה אל מול גרסתו החלופית של הנאשם למערכת הראיות הנסיבתיות נגדו. גרסה חלופית שיש בה לעורר ספק סביר במסקנה המפלילה יכולה להביא לזיכוי הנאשם (ראו ע"פ 9372/03 פון וייזל נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(1) 745, 754 (2004); ע"פ 2697/14 חדאד נ' מדינת ישראל (6.9.2016) (להלן: עניין חדאד); ע"פ 2602/15 אלענאמי נ' מדינת ישראל (22.8.2017)).

משכך, מידת ההתערבות של ערכאת הערעור בהכרעת הדין משתנה בהתאם לשלביו השונים של המבחן ה"תלת-שלבי": בעוד שקביעות הערכאה הדיונית בשלב הראשון של המבחן חסינות, ככלל, מפני התערבותה של ערכאת הערעור, כאמור, קביעותיה בשלבים השני והשלישי, שהן תוצאה של היסק המבוסס על שיקולי היגיון ועל השכל הישר, לא תהיינה חסינות מפני התערבות (ראו לעניין זה ע"פ 8808/14 פחימה נ' מדינת ישראל, פסקה 43 (10.1.2017)).

מכל מקום, ערכאת הערעור אינה כפופה לאופן שבו נבחנה התשתית הראייתית הנסיבתית שגובשה בערכאה הדיונית. ערכאת הערעור רשאית להסיק מחומר הראיות שהוצג לפני הערכאה המבררת מסקנות שונות מאלה שהוסקו על ידה, ולבחון אותן לאור מבחני ההיגיון והשכל הישר (ראו למשל, ע"פ 406/78 בשירי נ' מדינת ישראל, פ"ד לד(3) 393, 459 (1980); דנ"פ 426/16 אגבריה נ' מדינת ישראל, פסקה 29 (29.5.2016); ע"פ 220/17 דנקנר נ' מדינת ישראל, פס' 51 לפסק דינו של חברי השופט קרא (29.8.2018)).

ומכאן אפנה לרון בעניין האישום השני, ביחס למותה של ג'ני, תוך התייחסות לטענות הצדדים, ולראיות שהוצגו בפני בית המשפט המחוזי בבואו להרשיע את המערער.

עניינה של ג'ני מור חיים ז"ל

151. המערער הורשע ברציחת ג'ני בהתבסס על תשתית ראייתית רחבה ומגוונת, אשר כללה בין היתר, את עדויותיהם של מריה, פאולינה, סבטלנה ובני; ממצאים בדבר מערכת

היחסים הזוגית בין המערער לבין מריה; ראיות על אודות היערכותו הכלכלית של המערער – מסמכים משפטיים שהכין על מנת להבטיח כי יירש את הבית בקיבוץ אייל; הספקת הסקולין על-ידי מריה; שני סיפוריו החלופיים של המערער אשר סיפקו הסבר למותה של ג'ני בטרם עת; ביום זירת ההתאבדות – פיזור כדורים וחפיסות ריקות סביב גופתה של ג'ני, ודיווח המערער בזמן אמת למד"א ולמשטרה על אודות נטילת הכדורים על-ידה; התנהגותו של המערער לאחר מותה; מעברה של מריה להתגורר עמו בבית בקיבוץ, מיד לאחר השבעה; דבריו של המערער למדוכב, כראשית הודיה ברצח; והתנהלותו במהלך חקירותיו הרבות ובעדותו בבית המשפט המחוזי.

152. אפתח בהתייחסות לאחת הטענות המרכזיות שהעלתה ההגנה בדבר "היעדר קורפוס דליקטי", קרי היעדר ההוכחה כי מעשה ההמתה הנטען של אורית וג'ני מקורו בעבירה. זאת, עוד בטרם ניתן יהיה להאשים ולהרשיע את המערער במעשה ההמתה.

בנסיבות דנן, כך נטען, לא הוכח כלל שבוצעה עבירה פלילית של רצח. בהיבט הראייתי אדגיש, כי ניתן להוכיח את מעשה העבירה (קיומו של "קורפוס דליקטי") באמצעות ראיות נסיבתיות בלבד, ואין חובה כי הדבר יהיה באמצעותן של ראיות ישירות. (ראו קדמי, חלק שני, עמודים 885-887).

בענייננו, וכפי שפורט לעיל, בהתייחס לרציחתה של ג'ני, הוכחו באמצעות ראיות נסיבתיות הן מעשה העבירה והן אופן ביצועה מעבר לספק סביר. הלכה היא כי ההוכחה על דרך משקלן המצטבר של הראיות הנסיבתיות צריכה להוביל למסקנה שהאפשרות המרשיעה היא האפשרות ההגיונית היחידה המתחייבת מחומר הראיות (ראו, למשל, ע"פ 5793/02 דוד נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (27.10.2003); ע"פ 3372/11 קצב נ' מדינת ישראל, פסקה 165 (10.11.2011); ע"פ 6359/99 מדינת ישראל נ' קורמן, פ"ד נד(4) 653 (2000); ע"פ 1888/02 מדינת ישראל נ' מקדאד, פ"ד נו(5) 221 (2002)). המסקנת הראייתית הנסיבתית המצטברת באישום השני, אכן מבססת מסקנה הגיונית אחת, מעבר לספק סביר, כי המערער גרם למותה של ג'ני בכוונת מכוון.

153. אשר לטענות בדבר סיבת מותה של ג'ני, אעיר מספר הערות. ראשית, אני מקבל את קביעתו של בית המשפט המחוזי בהקשר זה, כי האפשרות שג'ני נפטרה "מוות טבעי" הינה אפשרות "אפסית", בהתאם לראיות שהוצגו. שנית, אף לגישתו של פרופ' אלדר, המומחה שהעיד מטעם ההגנה, ההסתברות שג'ני נפטרה כתוצאה מהפרעת קצב לב קטלנית על רקע ER, היא הסתברות נמוכה מאוד, וזאת משום שלא מתקיימים שניים מתוך שלושת גורמי הסיכון המובנים ב-ER. זאת ועוד, גם לגישת פרופ' אלדר,

ההסתברות אף נמוכה יותר ממה שסבר בחוות דעתו שהגיש, משום שהתברר שטעה עובדתית לגבי האירוע הרפואי מיום 11.7.2009, כאמור.

154. הסנגור בענייננו תקף באריכות את מהימנותה של מריה, העדה המרכזית בתיק, ויש לדחות את טענותיו בעניין זה. איני רואה מקום להתערב בקביעת בית המשפט המחוזי אשר מצא את עדות מריה מהימנה וקבע כממצא עובדתי כי מסרה למערער את חומר ה"סקולין" בהתאם לסיפורו השקרי על אודות ביצוע "משימת חיסול המחבל". הוכח כי מריה האמינה לסיפורו של המערער, ובחרה בתרופת הסקולין כמתאימה למשימה, לנוכח פירוקה המהיר בדם, ואף הסבירה למערער את חשיבות הזרקתה בשריר, על מנת שלא להשאיר סימנים בגופה.

בנוסף, כעולה מעדותו של פרופ' היס, ההזרקה לשריר מקשה מאוד על גילוייה בעת נתיחה לאחר המוות, וניתן היה לגלות את ההזרקה בנתיחה שלאחר המוות, אילו היה מופשל עורה של המנותחת. ואולם, באותו מועד, מאחר שהמערער ביים זירת התאבדות סביב גופתה של ג'ני, החשד היה לאירוע התאבדות בדרך של בליעת כדורים, ולא בדרך של רצח על-ידי הזרקת סקולין, ועל כן בדין נקבע כי ההימנעות מהפשלת העור בנתיחה הייתה סבירה ומוצדקת בנסיבות העניין. אשר על כן, אין באי איתורו של סימן ההזרקה כדי להחליש את ממצאי בית משפט קמא בעניין זה.

בדיון בפנינו, סנגורו של המערער המשיך והשיג על מהימנות עדותה של מריה. הדברים נאמרו ביחס לליבת גרסתה, במסגרתה תיארה כיצד נטלה מבית החולים, ללא רשות, את אמפולות הסקולין ומסרה אותן למערער בביתה. מריה עצמה טענה כי גרסה זו פוגעת בה ומזיקה לה, אך זו גרסת אמת. הסנגור תקף זאת וטען כי הסיבה שבגינה אדם ימסור גרסה שפוגעת בו "לא קשורה לאמת או לשקר". לכך יש להשיב כי ככל שאדם מוסר גרסה שפוגעת בו או מזיקה לו, הדבר בהחלט עשוי להצביע על אמיתות גרסתו (ראו והשוו: ע"פ 6826/19 שרגאי נ' מדינת ישראל, פסקה 29 לפסק דיני (14.2.2022) (להלן: עניין שרגאי)).

מריה אכן מסרה בעדותה פרטים אשר הזיקו לה וסיכנו את משפחתה ואת הקריירה המקצועית שלה כרופאה. אני סבור כי פרטים אלה שיוו לדבריה סימנים של אמת. בנסיבות אלה, איני רואה טעם מבורר להתערב בקביעות המהימנות המובהקות של בית המשפט המחוזי בעניינה של מריה, כמו גם בקביעה כי מהימנות גרסתה נתמכת בראיות משמעותיות נוספות, בכלל זה בעדותה של הרופאה המרדימה פאולינה, שעמה התייעצה בבחירת החומר הקטלני, לפני מותה של ג'ני; בעדותה של חברתה סבטלנה,

המחזקת נושאים מרכזיים ביסוד גרסתה; ובעדותו של בני, בנו של המערער, המחזקת את גרסת מריה על אודות משימת חיסול המחבל בחו"ל וביצועה.

בהקשר זה אציין כי השיחות בין מריה לבין המערער ביחס להספקת הסקולין, החלו כשנה לפני מותה של ג'ני, כלומר בקיץ 2008. בהקשר זה עולה מחומר הראיות, כי בחודש נובמבר 2008, המערער פנה לעו"ד פנטילט על מנת לבדוק את מצבו המשפטי במקרה שג'ני תמות, ובפרט ביקש התייחסות לגבי מקרה של מוות בלתי-טבעי; וכי בחודש דצמבר 2008, החתים את ג'ני על "הודעת חליף" כאמור, לצורך העברת זכויותיה אליו לאחר מותה. אלו ראיות נסיבתיות נוספות כאמור, המצטרפות למארג ראיתי כולל אחד, התומך במסקנה המרשיעה.

155. אף דינן של השגות ההגנה על עדותה של פאולינה – להידחות. לא זו בלבד שמדובר בממצאי עובדה ומהימנות ברורים שנקבעו על-ידי הערכאה הדיונית, ואיני רואה טעם מוצדק להתערב בהם, הרי שבעניינינו עדותה של פאולינה תומכת באופן משמעותי בגרסת מריה בעניין שבסלע המחלוקת הנוגע לאישום השני: מריה סיפרה אפוא לחברתה הרופאה פאולינה, בזמן אמת, את סיפור הכיסוי של המערער, שלפיו עליו לבצע משימת חיסול בחו"ל, ולשם כך ביקש ממנה שתספק לו חומר מרדים קטלני שאינו מותיר סימנים. איני סבור כי יש להתערב בקביעת בית משפט קמא ביחס למהימנותה הברורה של פאולינה בנושא זה. מדובר בעדות של רופאה מרדימה נוספת, אובייקטיבית, המחזקת את גרסת מריה, ואשר היוותה מפנה חשוב בחקירה המורכבת של תיק זה.

156. אשר לטענות בדבר סתירות מסוימות בין עדותה של פאולינה לבין עדותה של מריה, אדגיש כי בית משפט קמא היה מודע לכך, אך קבע, ובצדק, כי מדובר בסתירות שוליות, כפי שפורטו לעיל, ואין מקום לחזור על הדברים. בנוסף, אף אין חשש לתיאום עדויות ביניהן שכן כאמור, אין חולק, כי פאולינה הובאה ישירות מבית החולים לחקירתה במשטרה, בעת שמריה היתה עצורה זה מכבר.

157. אף את השגות ההגנה בעניין עדותו של בני איני מקבל. אכן, עדותו של בני הייתה מורכבת ובית המשפט המחוזי היה ער לכך. הודגש כי את עדותו ליוותה מצוקה קשה, שהרי אביו לא רק הואשם ברציחת ג'ני, אלא גם ברצח אמו שלו, אורית. ואולם נקבע כי עדותו מחזקת את גרסתה של מריה בנושאים שבלב המחלוקת. אעיר בהקשר זה כי בין אם ניהל שתי שיחות עם מריה ובין אם היתה שיחה אחת, בני העיד באופן ברור כי שוחח לבקשת אביו "שיחת הרגעה" עם מריה, ובה מסר לה שאביו נפצע בחו"ל, אבל ש"הכל

בסדר". את עדותו על השיחה שניהל עם מריה מסר הן בחקירתו במשטרה והן בחקירותיו בבית המשפט, הראשית והנגדית, וטענות ההגנה בעניין זה דינן להידחות.

158. בנוסף, טענת ההגנה המשיגה על שני סיפוריו החלופיים של המערער, באמצעותם הסביר את מותה של ג'ני – דינה להידחות. אני מקבל את קביעותיו של בית משפט קמא בעניין זה, כי המשיבה הוכיחה את טענתה שהמערער הציג מצג שווא, שלפיה ג'ני סובלת מבעיה רפואית קשה של הפסקות נשימה. אכן, הוכח שהמערער סיפר לג'ני, לבני משפחתה ולסובבים אותה על הפסקות הנשימה מהן סבלה כביכול, ועל כך שהוא שומר עליה שלא יקרה אסון, ואולם, המערער הוא היחיד שסיפר על הפסקות הנשימה האמורות, ועל כך כי הוא מנשים באופן תדיר את ג'ני בלילות.

כעולה מהחומר הראייתי בתיק, ג'ני היתה אישה בריאה בדרך כלל ופעילה מבחינה ספורטיבית; תוצאות הבדיקות שעברה היו תקינות; בתיקה הרפואי לא תועדה בעיה של הפסקות נשימה לפני האירוע הרפואי שהתרחש ביום 11.7.2009; לאחר אירוע זה המערער וג'ני ביקרו אצל רופאת המשפחה של ג'ני, ד"ר גולדברג, אשר הדגישה בעדותה כי הביקור היה יוצא דופן, וג'ני מעולם לא התלוננה בפניה בעבר על הפסקות נשימה; אף מעדותה של ד"ר גרשון עולה כי בדקה את ג'ני יומיים לפני מותה, והממצאים היו תקינים. בנוסף, וכפי שאף פורט בהכרעת הדין, דבריו של המערער בעניין זה היו מרובים בסתירות ואינם ראויים לאמון.

159. אשר לשיחה הטלפונית עם מד"א, אעיר, כי אף אני סבור, למקרא ממצאי הערכאה הדיונית והתשתית הראייתית בתיק, כי שיחת הטלפון שביצע המערער למד"א מהווה ראיה אובייקטיבית הפועלת לרעתו. אין חולק, כי את שתי ההוראות שהנחו אנשי מד"א באופן טלפוני, המערער לא ביצע (ג'ני לא הורדה לרצפה והמערער ובנו לא התחלפו בביצוע פעולות ההחייאה). מדובר בהוראות שיש להן חשיבות רפואית לטיפול מציל חיים בשעת חירום והעובדה כי המערער לא ביצע אותן משתלבת היטב במכלול הראיות הנסיבתיות נגדו. ראיה זו אף מזימה את גרסתו לפיה עשה כל שביכולתו על מנת לשמור על ג'ני, לרבות "השמירה" עליה במהלך הלילות בהן היתה סובלת לטענתו מהפסקות נשימה. ואולם, בשעתה הקריטית, המערער לא הושיט לה עזרה כפי שהתבקש.

160. כעת אפנה לטענות ההגנה התוקפות את הקביעה ביחס לביום זירת ההתאבדות. לטענת ההגנה, לא הוכחה הכמות המספרית של הכדורים שהיו בזירה כמו גם כמות החפיסות הריקות. לעניין זה אדגיש, כי שאלת הכמות המדויקת של הכדורים אינה השאלה המכרעת בענייננו: הוכח כי בזירת האירוע נמצאו חפיסות רבות של כדורים,

חלקן מלאות וחלקן ריקות. בסך-הכל נתפסו מאות כדורים. שלושה מסוגי הכדורים מוזכרים על-ידי המערער עצמו בשיחה למד"א ("רספרדל", "אסיבל" ו-"ואבן"); שניים מהם ושני סוגים נוספים של כדורים מוזכרים בדו"ח התפיסה של סנ"ץ יצחק מנשה מיום האירוע (ת/166).

נוסף על כך, המערער עצמו אישר בחקירתו שהיתה בזירה "כמות ענקית של כדורים", וכן שהיו הרבה אריזות ריקות של תרופות. לדבריו, כאמור, הוא אף ניקה את הזירה לאחר שהמטרה עזבה את המקום ואף זרק אריזות ריקות נוספות. בהינתן העובדה שמראה הזירה לא עלה בקנה אחד עם תוצאות נתיחת גופתה של ג'ני, המשמעות היא, בהצטברותן של מכלול הראיות הנסיבתיות בעניין זה, שבוימה זירת התאבדות, כפי שנקבע.

זאת ועוד, גרסאותיו השונות של המערער לגבי מקור הכדורים נדחו בערכאה הדיונית כבלתי מהימנות. כזכור, במטרה טען שג'ני קיבלה את הכדורים במרפאת הקיבוץ ללא מרשם; לעומת זאת, בבית משפט קמא העיד שהכדורים הרבים הוצאו על-ידי ג'ני מתוך החפצים של מריה שאוחסנו בחצר הבית בקיבוץ. המסקנה המתבקשת, לאור מכלול הראיות שפורטו לעיל, היא כי המערער הוא שהביא את הכדורים ופיזר אותם בחדר, כדי ליצור רושם שמדובר בהתאבדות.

161. כאן המקום לציין, שבית המשפט המחוזי התרשם באופן שלילי ממהימנותו של המערער, ועמד על שקריו הרבים, גרסאותיו הסותרות ותשובותיו הנפתלות לאורך עדותו. לא מדובר רק ב"אי-דיוקים" בגרסאותיו ובעדותו כפי שההגנה מנסה לטעון. שקריו של המערער שזורים לאורך גרסאותיו השונות הן בחקירותיו במטרה והן בעדותו בבית המשפט, והמילים "המערער הינו שקרן – אך הוא אינו רוצח" הפכו להיות כמעין "מוטו" בפיו ובפי סגוריו.

וידוגש, שקריו של המערער בנושאים מהותיים, כפי שאלה פורטו בהרחבה בהכרעת הדין, מהווים תוספת ראייתית מסוג סיוע לעדויות העיקריות בתיק, ובפרט לעדותה של מריה בנקודות המחלוקת שפורטו לעיל.

כך למשל, הכחשתו של המערער את מערכת היחסים הזוגית בינו ובין מריה, אשר נסתרה בעדויות עצמאיות רבות; וכך אף ביחס לסיפור משימת חיסול המחבל בחו"ל, אשר נסתרה בעדותו של בני בנו. מדובר בעניינים מהותיים המצויים במרכז האישום המיוחס למערער ברצח ג'ני, ודומה כי הם נובעים מרצון המערער להרחיק עצמו

ממעשה העבירה (ראו לעניין זה: יעקב קדמי על הראיות חלק ראשון 305-298 (2009) (להלן: קדמי); ע"פ 5705/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 24 (25.8.2021); עניין שרגאי, פסקה 34).

162. אשר לטענות ההגנה בדבר "זיהום עדויות" בעקבות השפעת תכנית "עובדה", אעיר את הדברים הבאים. ראשית, מעיון מדוקדק בהכרעת הדין עולה, כי בית המשפט המחוזי אכן הביא במכלול שיקוליו בהערכת הראיות, את התחקיר העיתונאי ואת שידור תכנית "עובדה", וזאת בניגוד לטענות ההגנה בעניין זה. שנית, איני רואה טעם מוצדק להתערב בקביעתו המפורשת של בית המשפט כי התחקיר ושידור התכנית לא פגמו בטוהר ההליך השיפוטי ולא פגמו בזכותו של המערער למשפט הוגן (פס' 337 להכרעת הדין).

163. על כן, ולאור כל האמור לעיל, הרשעתו של המערער בעבירת הרצח בעניינה של ג'ני, בדין יסודה, ונתמכת בראיות מוצקות, ובמערך נסיבתי מבוסס, באופן שאינו מגלה כל עילה להתערבות.

לאור כל האמור לעיל, אם דעתי תישמע, הערעור על הרשעת המערער באישום השני, המייחס לו את רציחתה של ג'ני, יידחה.

עניינה של אורית קופר ז"ל

164. כפתח הדברים אציין, כאמור, כי אני סבור שיש לקבל את הערעור ביחס להרשעת המערער בגרימת מותה של אורית, ולזכותו, מחמת הספק, מעבירת הרצח באישום הראשון.

בעניינה של אורית, התשתית הראייתית הנסיבתית על בסיסה הורשע המערער דלה ואינה מספקת, ובעיקר לא מובילה לסיפור אחד ויחיד, כמתחייב בהסתמך על הרשעת נאשם על בסיס ראיות נסיבתיות, כפי שאפרט להלן.

165. אקדים ואומר כי באישום הראשון ישנו קושי אינהרנטי שיצר חלוף הזמן. תיק החקירות והעדויות בוער, והעדים הרלוונטיים לא מסרו גרסה במשטרה בזמן אמת, אלא כעשרים שנה לאחר מכן. המערער עצמו נחקר במשטרה לראשונה כ-16 שנים לאחר מותה של אורית, להבדיל מעניינה של ג'ני, שם נחקר מיד בסמוך לאחר האירוע. כמו כן, זירת המוות כלל לא תועדה על-ידי אנשי מז"פ או היחידה החוקרת בזמן אמת. לכך מצטרפת

העובדה כי סיבת המוות בעניינה של אורית נותרה עלומה, ואופן ביצוע ההמתה לא הוכח על-ידי המשיבה, בניגוד לרציחתה של ג'ני, שם הוכח מנגנון ההמתה באמצעות הזרקת סקולין.

דוגמה בולטת בענייננו לקושי לבסס ממצא עובדתי על עדויות העדים, מעבר לספק סביר, בחלוף הזמן, מצוי בעדותו של ד"ר נפח, הרופא שהגיע לביתה של אורית לאחר שנפטרה וקבע את מותה. ד"ר נפח העיד בבית משפט קמא לאחר עשרים שנה מיום האירוע, כאשר ניסה לשחזר את זיכרונו בהסתמך על דו"ח קצר שרשם בכתב יד לא קריא ביום האירוע (מוצג ת/33). לאחר שהרופא עצמו התקשה לפענח את כתב ידו, לנוכח הזמן הרב שחלף מאז, המשיבה הגדילה את כתב היד והגישה לבית משפט קמא מסמך מודפס.

166. עניין נוסף שיש לתת עליו את הדעת הוא עיתוי השיחה למד"א, ובהקשר זה אני סבור שקיים קושי בשלילת טענת המערער. בית משפט קמא קבע בעניין זה שהמערער הזעיק את מד"א כשעה לאחר שהתקשר לחמו, דב דורון. קביעה זו התבססה על עדותו של זה האחרון בבית המשפט, אשר מסר כי המערער התקשר אליו ביום האירוע סמוך לשעה 06:00 בבוקר, ובתוך כרבע שעה הגיע אליו הביתה. בהמשך, לדבריו, בתוך כחצי שעה, הגיעה למקום אשתו, דבורה דורון.

ואולם, מעיון בדו"ח מד"א מיום האירוע (מוצג ת/3) עולה כי הקריאה במד"א התקבלה בשעה 07:37, וכי ניידת מד"א הגיעה למקום בשעה 07:48. מאחר שדב ודבורה לא העידו כי המערער התקשר בנוכחותם למד"א, הרי שעולה שהמערער עשה כן בטרם הם הגיעו למקום, כפי שטען. ובמילים אחרות, היות שאין חולק שדב הגיע לפני אנשי מד"א, אך לא היה עד לשיחה של המערער עימם, ניתן לסבור כי המערער התקשר קודם לTM"א ומיד לאחר מכן לדב "שיחה אחר שיחה", ולכן דב הגיע תוך מספר דקות, ומיד לאחר מכן הגיעו אנשי מד"א.

167. ראיה נסיבתית נוספת שבית משפט קמא נתן לה משקל במכלול הראיות היא "דו"ח הניתוח המפוברק" שקיבלו לדבריהם הוריה של אורית. בערכאה הדיונית העידו דב ודבורה דורון, כי קיבלו בדואר מהמכון הפתולוגי דו"ח שלפיו אורית נפטרה כתוצאה מכשל לבבי. ההורים מסרו בעדותם כי הדו"ח לא נמצא בידיהם כיום מאחר שנגנב בפריצה שהיתה בביתם בשנת 2011; בפריצה זו לא נגנבו תכשיטים או פריטים יקרי ערך אלא רק מסמכים; דבורה אף לא שללה אפשרות שהדו"ח נעלם כאשר היה שיפוץ בביתם.

התזה של המשיבה בעניין זה היתה כי במקביל לדו"ח הנתיחה המקורי, המערער הוא זה שערך דו"ח נתיחה מזויף ושלח אותו להוריה של אורית. הטעם לזיוף המסמך לפי הטענה הוא הרצון להסתיר מהאחרונים את הדו"ח המקורי, שלא נקבעה במסגרתו סיבת המוות, וממנו עולה שאורית לא נטלה כדורים שהביאו למותה. לטענת המשיבה, הדו"ח המזויף מהווה הוכחה חד משמעית לכך שמותה של אורית לא נגרם בהתאבדות, והמערער הוא שגרם למותה. משהוצגה למערער תזה זו, הגיב באומרו שמדובר בהשערות בלבד; טען כי לא הוצג בפניו הדו"ח הנטען ולכן הוא לא יכול להתייחס אליו; ושלל את הטענה כי זייף דו"ח פתולוגי כלשהו.

אני סבור כי שאלת זיופו של הדו"ח ושליחתו להורים כאמור לא הוכחו כדבעי וסוגיה זו נותרה בעלמא – הוכחת קיומו של הדו"ח המזויף התבססה בעיקרה, ולמעשה כל כולה, על עדויות ההורים דב ודבורה דורון כעבור שנים רבות. הוריה של אורית לא זכרו אם הדו"ח שקיבלו נגנב כתוצאה מפריצה לביתם, או אבד כתוצאה משיפוצים שנערכו בו. יש לציין אף את דברי האח, זיו דורון, שייתכן כי הוריו התבלבלו בין תעודת הפטירה שהונפקה לבין דו"ח של המכון לרפואה משפטית. בנוסף, עריכת דו"ח מזויף לא עלתה כלל בכתב האישום, הדו"ח המזויף עצמו לא הוצג בדיון, ולא הוגשה כל ראיה לכך שהמערער שלח להורים דו"ח שזייף בעצמו, ושלאחר מכן דאג להעלימו. אמנם ההורים העידו על קבלת הדו"ח ועל היעלמותו לאחר מכן, אולם אני סבור כי בנסיבות כמתואר לעיל לא היה מקום לקבוע לגבי ממצאים, והעובדה שלא נכלל בכתב האישום אומרת דרשני. לאור האמור, מדובר בראיה בעלת עוצמה נמוכה, ואין לדעתי לתת לה משקל רב, אם בכלל.

לכך יש להוסיף את העובדה, שאף צוינה בהכרעת הדין, כי הוריה של אורית הביעו בפני בית המשפט את אמונתם כי המערער לא רצח את בתם, והיו מאוד ביקורתיים כלפי תחקיר "עובדה".

168. אשר לקביעה כי למערער היה מניע כלכלי לרצוח את אורית, והדבר מחזק את יתר הראיות נגדו – אעיר מספר הערות. ראשית, אף על פי שמניע עשוי לשמש כראיה נסיבתית בעלת משקל בהצטרפה לראיות נסיבתיות אחרות, המניע אינו אחד מיסודות עבירת הרצח, ואף לא קיימת חובה להוכיחו.

שנית, מן הפסיקה ניתן ללמוד על ההבחנה בין "מניע שכיח", המשותף לאנשים רבים לבין "מניע ייחודי". ככל שהמניע שכיח יותר ומשותף לקבוצה גדולה יותר של

אנשים, כך פוחת כוחו הראייתי (ראו: ע"פ 6928/17 מדינת ישראל נ' אטרף, פסקה 24 (16.8.2018)). בענייננו, ככל שמדובר בשווי המשכנתא שרבעה על הבית ב"נווה עופר" (ושאין חולק שגובהה לא הוכח), הרי דומה כי אין מדובר במניע ייחודי יותר משל כל אדם נשוי אחר בעל משכנתא. לכן, אין לדעתי לתת משקל רב אף לראיה זו.

שלישית, לא ניתן להרשיע אדם על בסיס ראיה נסיבתית מסוג "מניע" בלבד, ולבטח לא בעבירת רצח. אין בעובדה שלפיה היה למערער אינטרס בביצוע העבירה ואף יכול היה להפיק ממנה תועלת, כדי לבסס מסקנה מרשיעה נגדו. ואדגיש, ראיות המצביעות על מניע אינן יכולות להיות במרכז התשתית הראייתית, אלא יכולות לשמש בהיבט צדדי בלבד, התומך במארג הראייתי, הכולל גם ראיות המצביעות באופן ממוקד על מעורבות המערער בביצוע העבירה (ע"פ 4354/08 מדינת ישראל נ' רבינוביץ, פסקה 3 (22.4.2010)). התשתית הראייתית בענייננו צרה ואינה מספקת כאמור, ואין בקיומו של מניע להועיל לביסוס הרשעת המערער (ראו גם פסק דיני ב-תפ"ח 5976-01-10 מדינת ישראל נ' לחאם (30.12.2012)). אף מטעם זה, המדובר בראיה בעלת עוצמה נמוכה.

169. כעת אפנה לדון בעניין סיבת מותה של אורית, ובבחינת התרחיש החלופי שהעלתה ההגנה בהקשר זה. בענייננו, העובדה כי לא נקבעה סיבת מוות בנתיחת הגופה, אין בה כשלעצמה כדי לשלול את האפשרות כי ייתכן וסיבת המוות לא נתגלתה בנתיחה. בנוסף, אל מול תרחיש ביום ההתאבדות על-ידי המערער, ישנו תרחיש חלופי, שהעלתה ההגנה, ולפיו אורית אכן התאבדה. ההגנה סמכה ידיה על כך כי ביום המוות נמצאו כדורים סביב גופתה של אורית, לרבות כדורים מסוג "אסיבל" ומסוג "היפנודורם"; כי בבדיקת הסריקה הטוקסיקולוגית הראשונה נמצאו בגופה של אורית ממצאים חיוביים ביחס לתרופות ממשפחת הבנזודיאזפינים (הכוללת בין היתר את הכדורים שהוזכרו); וכי מצבה הנפשי של אורית, עליו העידו הוריה, לא היה טוב.

אכן, ישנן ראיות להימצאותן של תרופות "אסיבל" ו"היפנודורם" סביב גופתה של אורית ביום המוות. אשר להימצאותם של חומרים אלה בגופה, עולה כי מהבדיקה הטוקסיקולוגית הראשונה, בבדיקת הסריקה, נמצאו ממצאים חיוביים לתרופות ה"אסיבל", אף שבבדיקת האימות הממצאים היו שליליים. פער זה הוסבר על-ידי ד"ר טנדא בהתקיימותן של אחת משתי אפשרויות – האחת, כי בבדיקת הסריקה הממצא החיובי היה מדומה; השנייה, כי רגישות בבדיקת האימות היתה נמוכה (כאשר חומר מסוים נמצא בריכוז נמוך). לכך יש להוסיף, שבאותה תקופה בה בוצעה הבדיקה הטוקסיקולוגית, היה קשה מאוד לגלות חומר כמו "היפנודורם" בדגימות מהגופה הנבדקת, אף אם היה מצוי בה במינון גבוה. משכך, ולאור העובדה כי כדורים אלו נמצאו

סביב אורית ביום המוות, לא ניתן לשלול באופן מוחלט תרחיש לפיו אורית התאבדה באמצעות כדורי "היפנודורם".

לכך יש להוסיף, כי בניגוד לעדויות חברותיה של אורית, אשר העידו כי בתקופה שלפני מותה, היא היתה מאושרת ומסופקת מהעבודה החדשה שמצאה, הוריה העידו על הקשיים מהם סבלה. אמה דבורה העידה כי לפי השערתה אורית היתה בדיכאון מהקשר הזוגי עם המערער; כן העידה כי לאחר מותה הגיעה לביתם לנקות, והדירה היתה במצב מוזנח מאוד. באותו שלב הבינה את המצב הנפשי שבו היתה שרויה אורית, ושלמעשה לא תיפקדה בבית. אף דב אביה העיד כי ייתכן שהערותיו לאורית, אשר סבלה ממשקל עודף, ביחס למראה החיצוני שלה, גרמו לה לשקוע בדיכאון ולהתאבד.

אכן, מדובר בתרחיש חלופי בעל סבירות נמוכה, ואולם לא ניתן לשלול אותו, כמפורט לעיל. נוכח קיומו של תרחיש חלופי זה, ואף שהוא בעל סבירות נמוכה כאמור, עדיין יש בו כדי להקים ספק סביר בתזה המפלילה, שכן לתרחיש זה יש עיגון בחומר הראיות, ואין מדובר בתרחיש תיאורטי גרידא (השוו: ע"פ 6392/13 מדינת ישראל נ' קריאף, פסקאות 99-100 (21.1.2015); ע"פ 3974/92 אזולאי נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(2) 565, 570 (1993); בש"פ 6647/16 מדינת ישראל נ' עייש, פסקה 12 (14.9.2016)). אף מהספרות המשפטית ניתן ללמוד כי:

"המסקנה הנלמדת מהראיות הנסיבתיות צריך שתהא היחידה המתחייבת מהראיות, בגבולות ההיגיון והסבירות. רק כאשר אין הסבר חלופי באשר לתזה המרשיעה, ניתן לקבוע שתזה זו הוכחה מעבר לכל ספק סביר." (יניב ואקי דיני ראיות כרך ב', עמ' 1001 (2020)).

אשר על כן, דומה כי בענייננו מסקנת בית המשפט המחוזי בעניינה של אורית אינה המסקנה ההגיונית היחידה, הגוברת בבירור ובאופן חד-משמעי על כל תזה חלופית. משכך, אני סבור כי אשמתו של המערער לא הוכחה מעבר לספק סביר, ועל כן יש לזכותו.

170. כעת אפנה לבחינת ראייה נסיבתית נוספת, עליה התבסס בית משפט קמא בהרשעת המערער במות אורית, והיא "עדות על שיטה". מדובר על עדות המצביעה על שיטת פעולה דומה של המערער במקרים שונים. כזכור, נקבע בהכרעת הדין כי ישנן נקודות דמיון רבות בין מות ג'ני לבין מות אורית ונמצאו תימוכין חזקים לכל אישום מהאישום האחר, בדרך של "עדות על שיטה".

השאלה בדבר מידת הדמיון הנדרשת לצורך "עדות על שיטה" העסיקה רבות את בתי המשפט לאורך השנים (להרחבה ראו: קדמי, עמודים 296-297). נדמה, כי פסיקת בית משפט זה הציבה רף גבוה של דמיון כדי להוכיחה: יש להצביע על "דמיון הזועק לעין" בין המעשים שביסוד אשמתו של הנאשם; רמת הדמיון צריך שתעלה כדי "כרטיס ביקור" "שהשאיר הפושע במקום הפשע", או שתהיה "חתימת ידו שבה חתם על מעשהו" (ע"פ 648/77 קריב נ' מדינת ישראל, פ"ד לב(2) 729, 761 (1978); ראו גם, ע"פ 40/85 דקל נ' מדינת ישראל, פ"ד לט(2) 652, 658 (1985)). זאת ועוד, אין די בעובדה, שחלק מאותם מאפיינים מתגלים במקרה מסוים, כדי לקשר בין המקרים. ניתן לראות את המעשים בגדר "שיטה" אם בכל אחד מהם חוזרים על עצמם כל המאפיינים המיוחדים (ע"פ 1301/92 מדינת ישראל נ' שוורץ, פ"ד נ(5) 749, 769 (1997)).

בענייננו, קביעה לפיה הזהות בין המקרים היא זהות מוחלטת ברמה של "עדות על שיטה" מוקשית בעיני. לדעתי, המקרים אינם דומים לפי אמות המידה שהותוו בפסיקה, כאמור לעיל, ודי אם אזכיר בהקשר זה את השוני המהותי בין שתי הפרשות – בעוד ביחס למותה של ג'ני הובאה "ראיית הזהב", שלפיה מריה נתנה למערער את חומר הסקולין, שתכליתו לגרום למוות בלא להותיר סימן, הרי שביחס למותה של אורית לא קיימת ראייה כזאת. במילים אחרות, העובדה שלא הוכחה שיטת הרצח בעניינה של אורית מקשה על הקביעה כי הרצח נעשה באותה הדרך בשני המקרים. אף אם אהיה מוכן להניח כי שיטת הסוואת הרצח היתה דומה בשני המקרים על-ידי ביום זירת ההתאבדות, הרי שביום הזירה היווה יסוד מרכזי במסקנת בית המשפט המחוזי כי המערער גרם בכוונת מכוון למותה של אורית, וכי פירטתי לעיל מדוע ראייה זו, בעניינה של אורית, לא הוכחה כראוי ברמת ההוכחה הפלילית הנדרשת.

בעוד שבמקרה של רצח ג'ני, "עדות על שיטה" מהווה תוספת ראייתית-נסיבתית שהיא "מעבר לנדרש", היות שהתשתית הראייתית שנקבעה בעניינה עומדת איתנה ועצמאית; במקרה של מות אורית, בה התשתית הראייתית היתה דלה כאמור, תוספת ראייתית זו אינה יכולה לסייע. לא זו בלבד, שמדובר בתוספת ראייתית התומכת בראיות אחרות והמצטרפת אליהן, ולא נמצאת במרכז הכובד הראייתי, אלא שבמקרה שלנו מדובר ב"עדות על שיטה" חלשה למדי, כפי שפורט.

171. אף ההשוואה שערך בית המשפט המחוזי לפרשת רוני רון אינה חפה מקשיים. אכן, בפרשה זו, בדומה לענייננו, הורשע המערער בעבירת הרצח, מבלי שהוכח מנגנון ההמתה. בית המשפט שם הרשיע את המערער על אף החסר בתמונה העובדתית, משקבע כי חסר זה לא עורר ספק בדבר אשמת המערער בביצוע הרצח. נראה כי עוצמת החסר

הראיתי לא היתה כה גדולה, בין היתר, מאחר שהמערער שם הודה בגרימת מותה של המנוחה, ומכל מקום, המערך הנסיבתי היה שונה. בענייננו, מנגנון ההמתה (אופן ביצוע העבירה) לא הוכח, ועניין זה מצטרף לראיות נסיבתיות בעלות עוצמה נמוכה כאמור, בצירוף העובדה כי המערער בענייננו לא הודה בביצוע העבירה.

172. בסופו של יום, אף אם במבט ראשוני על הנתונים והנסיבות, התמונה נחזית להיראות כמפלילה, ככל שמעמיקים פנימה, מצטיירת תמונה אחרת, ולכל הפחות עולה ספק ממשי באשר לתמונה המפלילה. נראה כי ביחס לאישום בעניינה של אורית, הרשעת המערער הסתמכה על הנרטיב בעניינה של ג'ני, ומכאן נוצר הכשל. דומה כי בעטיו של הסיפור יוצא הדופן כפי שתואר בעניין רציחתה של ג'ני, בית המשפט המחוזי "אילץ" את הראיות הקיימות להתאים עצמן לסיפור שסופר. ובמילים אחרות – נראה שבית משפט קמא בחן את אירוע המוות של אורית במשקפיים נרטיביים הנגזרים מאירוע המוות של ג'ני. על-ידי כך שניתח את אירוע מותה של אורית והשלים את החלקים החסרים בתשתית הראייתית באמצעות "התבנית" שנלקחה מאירוע המוות של ג'ני.

ואולם, בדיני נפשות עסקינן, ומלאכת ההרשעה מחייבת זהירות רבה. אכן, יש בין הראיות כאלה אשר עשויות להוות סיוע ראייתי לראיה משמעותית ומרשיעה, ואולם, כפי שצינתי לעיל, אין בנמצא ראיות מהותיות הקושרות את המערער, מעבר לספק סביר, למות אורית. ואדגיש, מאחר שמדובר בתיק הנסמך כל כולו על ראיות נסיבתיות, הרי שהרשעת המערער באישום הראשון מוטלת בספק אם ישנו תרחיש חלופי בעל סבירות נמוכה, כפי שפירטתי לעיל. בפסיקת בית משפט זה נכתב רבות על "הספק הסביר", היקפו וגדרו. יפים לענייננו הדברים שנקבעו בעניין TADP:

"מדובר בעקרון בעל אופי חוקתי הנגזר מזכות היסוד של האדם לחירות אישית (סעיפים 1 ו-5 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו), והנטל על התביעה להוכיח אשמה פלילית מעבר לספק סביר הוא אמצעי ראשון במעלה להתמודד עם החשש להרשעת שווא אשר עלולה לשלול מאדם שלא כדין את חירותו ואת שמו הטוב [...]. הדרישה להוכחה מעבר לספק הסביר נועדה גם להגן על אמון הציבור בהגינותו של ההליך הפלילי [...]. כלל זה מעוגן גם בתפיסה חברתית מוסרית, בעלת תחולה אוניברסלית, לפיה עדיף כי אשם יזוכה מחמת הספק מהרשעה של חף מפשע" (עניין TADP, פסקה 12 לפסק דינו של השופט מזוז, ההדגשה במקור – י' א').

173. הנה כי כן, ולאור האמור לעיל, בעניינה של אורית לא הוכח מסד ראייתי מבוסס כנדרש, והמקרה, למרבה הצער, נותר בלתי מפוענח – תיק החקירות והעדויות בווער;

גיבוש המערך הראייתי לא נעשה בזמן אמת; העדויות בפרשה נמסרו ממרחק של כעשרים שנה; עובדת היעדרם של ממצאים פורנזיים בנתיחה שלאחר המוות; לא הורם הנטל להוכיח שמות אורית לא נגרם כתוצאה ממוות טבעי; הנתיחה לא הצביעה על ראשית ראיה נגד המערער; אין חולק כי דרך ההמתה – באיזה אופן גרם המערער למותה של אורית – נותרה בלתי פתורה; והעובדה כי סיבת המוות נותרה לא ידועה עד היום. כמו כן, וכפי שפורט לעיל, הראיה הנסיבתית בדבר "עדות על שיטה" הינה בעלת משקל נמוך ביותר בנסיבות העניין.

בנוסף, נותרו ספקות בנושאים שונים, כאמור לעיל, כך בדבר קיומו של מניע כלכלי אצל המערער; בעניין עיתוי השיחה למד"א; ובעניין דו"ח הנתיחה המזויף, לכאורה, שמעולם לא הוצג כראיה, ואף לא הופיע בכתב האישום כאמור.

174. לגישתי, בנסיבות שפורטו, אין די בראיות הנסיבתיות הקיימות כדי לבסס מעבר לספק סביר את המסקנה לפיה המערער רצח את אורית. בפנינו ראיות נסיבתיות חלשות ודומה כי אלו מתייחסות לפריפריה של האישום בלבד, ואינן מתמקדות בלב האישום. ראיות אלה הן בגדר השערות וסברות ותו-לא, ומהחומר הראייתי הכולל עולים ספקות אותם פירטתי לעיל, אשר בהצטברותם יוצרים ספק סביר, אם לא מעבר לכך, בדבר התקיימותה של התזה המפלילה.

כפי שהסברתי, הראיות הנסיבתיות הקיימות אינן ממלאות אחר המתחייב על-פי מבחן תלת-שלבי להוכחה מעבר לספק סביר. הווה אומר, האפשרות המרשיעה אינה האפשרות ההגיונית היחידה המתחייבת מחומר הראיות.

175. טרם סיום אעיר, כי ההחלטה להציע לחבריי לזכות את המערער מחמת הספק באישום זה, אינה קלה כלל וכלל עבורי. גרסת המערער אינה נקייה מספקות. תמיהות מלוות את התנהלותו ומקנן בי חשש לא מבוטל בדבר מעורבותו האפשרית במותה של אורית. יחד עם זאת, אין די בחשדות, בהשערות ובסברות כדי לבסס מסקנה של אשמה בעבירת הרצח באישום הראשון מעבר לספק סביר כנדרש במשפט הפלילי.

176. לאור האמור לעיל, אציע לחבריי לקבל את הערעור על הרשעת המערער ברצח אורית ז"ל, ולזכותו, מחמת הספק, מעבירת הרצח מושא האישום הראשון; וכן להותיר על כנה את הרשעת המערער בעבירת הרצח מושא האישום השני, המתייחס לרציחתה של ג'ני ז"ל.

ש ו פ ט

השופט י' עמית:

אני מסכים עם חברי, השופט י' אלרון, כי יש לדחות את הערעור ככל שהוא נסב על רציחתה של ג'ני מור-חיים ז"ל (להלן: ג'ני). לטעמי, יש להרשיע את המערער גם ברציחתה של אורית קופרשמיד ז"ל (להלן: אורית), כך שבנושא זה אני חולק על מסקנתו של חברי לפיה יש לזכות את המערער מחמת הספק בפרשה זו.

1. העובדות הצריכות לעניין נסקרו בפסק דינו של חברי, כך שאיני רואה טעם לחזור על הדברים.

אורית, בחורה בריאה, נמצאה מתה במיטתה מסיבה בלתי ידועה בגיל 32.

ג'ני, אשה בריאה, שחקנית כדורעף וכדורסל, אתלטית שאף עסקה בספורט תחרותי-פיזי כטריאתלון, נמצאה מתה במיטתה מסיבה בלתי ידועה בגיל 46.

נקבע כי המערער רצח את ג'ני. העובדה שגם אורית מתה מסיבה בלתי ידועה, יכולה להיות אך צירוף מקרים מעורר חשד. אך גם אם החשד מנקר ומעיק, ואף אם הוכח כי המערער הוא שרצח את ג'ני ואף אם המערער נמצא בלתי מהימן לחלוטין, אין מרשיעים על סמך חשד גרידא. זו נקודת המוצא של דיוננו, ולהלן נבחן אם זו גם נקודת הסיום.

עודנו באים לברר אם ענייננו בחשד גרידא, נקדים ונעמוד, ולו על קצה המזלג, על קנקנו של המערער.

המערער – קווים לדמותו

2. המוטו של המערער ובאי כוחו לאורך המשפט, כפי שנזכר בפסק דינו של חברי, "המערער הינו שקרן – אך הוא אינו רוצח". ואכן, לא יכולה להיות מחלוקת כי המערער שיקר על ימין ועל שמאל הן בחקירותיו במשטרה והן בחקירתו בבית המשפט, החליף גרסאות חדשות לבקרים, העלה טענות אבסורדיות ומגוחכות, ועל כך עמד בית משפט קמא באריכות בהכרעת הדין וכל המוסיף גורע.

3. אלא שהתואר "שקרן" יאה למערער בשלב החקירה והמשפט. בחיי היום-יום של המערער, קודם להליכי החקירה והמשפט, יאה למערער התואר "נוכל", ולכך יש משמעות בכובאו לסקור את המכלול הראייתי שהונח לפנינו ולפני הערכאה קמא. דרך הילוכו הנכלולית של המערער לאורך שנותיו "צובעת" בגוון אחר את מכלול הראיות הנסיבתיות, וכפי שהטעים בית משפט קמא בהכרעת דינו "סוגיית התחזותו של הנאשם נוגעת ישירות לאישומים המיוחסים לו" (פסקה 314 להכרעת הדין). הצטברותן של הראיות, כפי שנסקור להלן, בצירוף התנהלותו הנכלולית של המערער, מביאה אותנו למסקנה שאליה הגיע בית משפט קמא, ולפיה המערער רצח גם את אורית.

4. משך שנים ארוכות חי המערער חיים כפולים. הוא ניהל מערכות יחסים כפולות (ואף משולשות ומרובעות) כאשר "שתיים הן ולא יודעות זאת על זו וזו על זאת". בכל מערכת יחסים שניהל עם מי מנשותיו, למעט אורית לה היה נשוי משנת 1983, המערער הציג עצמו כאיש כוחות הביטחון, מי שנחלץ פצוע משבי האויב, סגן אלוף שעובד בשב"כ או במוסד או במשרד הביטחון, מי שנעלם חדשות לבקרים במשימות עלומות ונועזות מעבר לקווי האויב, אך עדיין מוצא הזדמנות להתקשר מצוללת אי שם (עדוטה של שרונה) או להתקשר מחו"ל ל"מפקדה" כדי שזו תדווח שהוא נפצע קל אך יחזור בקרוב (עדוטה מריה). כך נהג המערער מול כל מי שניהלה עמו מערכת יחסים. עוד לפני גירושו משרונה, ניהל המערער מערכת יחסים עם טלי רון מקיבוץ חצרים, ובהמשך עם איריס נאור מקיבוץ בית קמה, וגם בפניהן הציג עצמו כמי שנפל בשבי, כעובד בשב"כ וכבעל עבר ביטחוני. ג'ני לא הייתה אפוא "הקיבוצניקית" היחידה בחיפושיו של המערער אחר בית להשתכן בו.

המערער, שאינו מפרנס העומד בפני עצמו (על עבודותיו המזדמנות במפעל הקיבוץ וכנהג מונית שכיר ראו בפסקה 158 להכרעת הדין של בית משפט קמא), תלוי בנשותיו המתחלפות מעת לעת, מבטיח לזו, משקר לרעותה, מחד מהילדים ומהסביבה – כחמש עשרה שנים של הסתרה, רמיה, כחש וזיוף. גם מרגל בארץ עוינת חי חיים כפולים, אך מאחוריו עומדת מערכת תומכת. ואילו המערער, נרדף על ידי שקריו-שלו, מצא עצמו פעם אחר פעם נדחק לפינה ללא מוצא, לאחר שהסתבך בקורי שקריו הנפתלים. וכך אנו מוצאים את המערער מעביר חפצים לדירתה של שרונה בנתניה תוך כדי ימי "השבעה" על אשתו אורית ועוקר לדירתה של שרונה מיד בתום ימי "השבעה", ומציג את שרונה בפני הוריה של אורית כמטפלת של ילדיו. וכך אנו מוצאים את ד"ר מריה מעבירה את חפציה לחצר ביתה של ג'ני, עוד לפני שג'ני הפכה לגופה, תוך שהמערער מציג את ד"ר מריה כעוזרת הבית. באורח פלא, "הכוכבים מסתדרים" למערער בדקה ה-90 לפני שהשקר והרמיה נחשפים בפני הרעיה הנבגדת ולעיני כל. לפני ששרונה

מגלה את האמת על יחסיו של המערער עם אורית – אורית מוצאת את מותה. לפני שד"ר מריה מגלה את האמת על יחסיו עם ג'ני – ג'ני מוצאת את מותה. וכך נחלץ המערער בכל פעם, לא לפני שהוא "גוזר קופון" כספי-כלכלי נכבד ממותן של השתיים.

5. הניסיון השיפוטי מפגיש את בית המשפט עם שקרנים, נוכלים ומתחזים למיניהם. אך אין דרכו של בית משפט להצמיד כינויים מעין אלה לבעלי דין ולנאשמים המופיעים בפניו, שהרי אנשי כנסת הגדולה הורו לנו "הוו מתונים בדין" (וראו שלמה לוין "קווים לדמותו של יצחק כהן" 1997 יצחק כהן 13 (מ' אלון, מ' בן זאב, א' ברק, נ' לפשיץ, מ' לנדוי עורכים, תשמ"ט), כפי שזכר בפסק דינה של השופטת שטרסברג-כהן בבג"ץ 188/96 גדי צירינסקי נ' סגן נשיא בית משפט השלום בחדרה השופט עמירם שרון, פ"ד נב(3) 721, 743 (1998)). אם מצאתי להצמיד למערער את התואר "נוכל", עשיתי זאת מאחר שהדבר נצרך לענייננו, כדי לנסות להעמיק חקר ולהבין את התנהלותו של המערער.

קשה שלא להשתומם הכיצד מצא המערער את העוז להפיץ את שקריו ברבים, במצח נחושה, מבלי לחשוש ששקריו ייחשפו. כך לדוגמה, המערער "מכר" לשרונה ולאחרים סיפור גבורה מדהים על כך שנחלץ פצוע מהשבי הסורי במלחמת לבנון הראשונה. סיפור זה, אחד מני סיפורי פנטזיות רבים שסיפר המערער לאחרים, לא חשש המערער לספר בהרצאה שנשא בשנת 2005 בפני מועדון "30 פלוס" בצור יגאל. עותק כתוב של ההרצאה, שנכתב על ידי אחת מחברת המועדון, אף הוגש לבית משפט קמא (ת/63). באותה הרצאה המשיך המערער והפליג בעלילותיו כמי שגויס לשב"כ ונשלח לחו"ל במסגרת גוף קטן ואיכותי כדי לחסל מנהיגי שטח; כמי שנשלח במלחמת המפרץ "לצוד" סוללות של טילי סקאד בעיראק והוליד כוחות של המרינס, ועוד (וראו בהרחבה בפסקאות 135, 146-149 להכרעת הדין). גם בנו של המערער הבין כי אביו רב-סרן במילואים ששירת בשעתו ב"הנדסה קרבית ימית"; שנפל בשבי בלבנון והצליח להימלט; ובבית אף היו מגינים, המעידים על צל"שים שהמערער קיבל ועל הצטיינותו כביכול ב"אומנויות לחימה".

בית המשפט אינו חוקר נבכי נפש, אך נוצר הרושם כי המערער עצמו החל להאמין בסיפוריו שלו, ואלה הפכו לחלק מזהותו-שלו. מכאן חוסר הזהירות ופריצת הגבולות שבאו לידי ביטוי בכך שלא חשש להפיץ ברבים סיפורי אלה ולילה והיה גאה בכך שהתייחסו אליו כגיבור ישראל. לא למותר לציין כי בהרצאה המדוברת, אף סיפר המערער כי העבודה כל כך השפיעה עליו, ששנתו מאוד קלה והוא קופץ מהמיטה עם כל רחש כשהוא נכון לקרב, ולא אחת, "אשתי המנוחה [אורית – י"ע] הייתה מכסה

או מניחה יד והייתי קם ומצמיד אקדח לרקתה ורק ברגע האחרון לא לוחץ על ההדק". כפי שנראה להלן, הפנטזיה התערבבה במציאות והמערער אכן בסופו של דבר "לחץ על ההדק" ורצה גם את אורית.

6. המערער, שרצה את ג'ני בהזרקה חומר הסקולין שסופק לו על ידי ד"ר מריה, לא חשש לשוחח בתכנית הרדיו של יוסי סיאס, כשישה שבועות לאחר מותה של ג'ני, תוך שהוא יוצר את הרושם שג'ני התאבדה (ת/32) (על מסכת השקרים שבהם הסתבך המערער במהלך המשפט בנסותו להסביר כיצד הדבר מתיישב עם טענתו שג'ני מתה בשל בעיות בריאות, ראו בפסקה 260 להכרעת הדין).

הדרך המניפולטיבית שבה פעל המערער לפני מותה של ג'ני, מעידה על תכנון מראש של הדברים. במסווה של דאגה לבריאותה, המערער החדיר לג'ני חרדות ושכנע אותה שהיא סובלת מהפסקות נשימה בשנתה, "גזלייטינג" (Gaslighting) פשוטו כמשמעו. סיפרה על כך רינת, בתה של ג'ני, כי אמה אמרה לה שהמערער "בעיקר מבהיל אותה, כשהיא ישנה, ושפתאום היא מתעוררת בבהלה... ושמעון אומר לה שהיא מפסיקה לנשום, שהיא בכלל לא, היא לא יודעת... כאילו, היא ישנה".

7. ראוי להביא את התרשמותו של בית משפט קמא מהמערער, ואביא להלן רק חלק קטן מהדברים (וראו בהרחבה בפסקאות 314-322 להכרעת הדין):

"הנאשם מצטייר כאיש מדון, אדם מניפולטיבי [...] הנאשם הוא מתוחכם, מניפולטיבי ובעל זיכרון מצוין. תכונות אלה אפשרו לו להוליך שולל אנשים רבים. הוא עקשן האוהב לומר תמיד את המילה האחרונה, ובנוסף, הוא אובססיבי לתיעוד מסמכים שונים. התברר לנו כי בשנים הרלוונטיות לענייננו הוא היה בקשר עם עורכי דין רבים מאוד שטיפלו בענייניו. כנגד רובם יש לו טענות קשות. כיוצא בזה, היו לו טענות רבות ובוטות כמעט כנגד כל עדי התביעה, וכך גם כנגד חוקרי המשטרה, התחקירנים, שתי התובעות, ובשליבים מסוימים אפילו כנגד שני סגוריו המסורים.

[...] הנאשם ענה דבר והיפוכו בתשובותיו לשאלות שונות, וכאשר עומת עם כך ביקש לנקוט הבחנות שונות ומשונות, שהיו מגוחכות בעליל [...] לנאשם לא היו תשובות טובות לראיות המפלילות כנגדו במגוון שאלות מרכזיות. הוא שיקר ללא הרף והסתבך בשקרים בתשובותיו לשאלות הנוגעות ללב האישומים נגדו. הוא לא יכול להיוושע באמצעות הטענה: 'אני שקרן, אבל לא רוצח'. כאמור, טענה דמגוגית זו אינה יכולה כמובן

להפוך למגן מפני הפללה. גם מאדם שסיגל לעצמו במשך חייו את הנטייה לשקר – ניתן לצפות, חובה לצפות, שיענה תשובות אמת, אם הוא אכן חף מפשע המואשם על לא עוול בכפו בעבירה החמורה ביותר בספר החוקים. [...] תשובותיו הבלתי מהימנות של הנאשם למקבצי הראיות נגדו מחשידות מאוד ופועלות לחובתו. גם מבחינה משפטית ובתחום הראיות הנסיבתיות בפרט – שהוא הרלוונטי לענייננו – יש נפקות משפטית לכך שהנאשם אינו נותן מענה אמין לראיות שנאספו כנגדו. עניין זה עוד יפורט בהמשך”.

[במאמר מוסגר: לאור המצוטט לעיל בדבר טענות שהפנה המערער אל “כל העולם”, לרבות באי כוחו, אנצל הזדמנות זו ואפנה את הקורא להחלטתי מיום 27.4.2021 בנוגע לייצוגו של המערער. יש בהחלטה זו, הסוקרת באופן תמציתי בלבד את השתלשלות הדברים, כדי להסביר, הכיצד התעכב בירוורו של הערעור דגן משך למעלה משש שנים, בשל בקשותיו וטרוניותיו המדומות של המערער בכל הקשור בייצוגו].

בית משפט קמא עמד בהכרעת הדין גם על מסכת שקריו של המערער בחקירותיו במשטרה, תוך הטחת טענות כוזבות בעליל כנגד חוקריו, וכי גם בחקירותיו “שקריו היו בולטים, וכך גם התחמקותו מלענות במישרין לשאלות שנשאל, או מתן תשובות מגוחכות על פניהן” (שם, בפסקה 326).

כפי שציין בית משפט קמא בהכרעת הדין, “הטענה ‘אני שקרן’ אינה יכולה להפוך לטענת הגנה כביכול” (שם, פסקה 315). דברים אלה “מתכתבים” עם עמדה שאותה הבעתי בשעתו:

“אין דרכה של ערכאת ערעור להתערב בממצאי עובדה ומהימנות. חברי לא מצא להתערב בממצאיו של בית משפט קמא בנקודה זו. נהפוך הוא, נוכח שקריו המרובים של המערער, העלה חברי אפילו את החשש שמא בשקרן פתולוגי עסקינן. כשלעצמי, לא נתקלתי בטענה כי ככל ששקריו של נאשם מרובים יותר, הדבר נזקף לזכותו. המערער לא הוכיח כי הוא שקרן פתולוגי שאינו יכול לכבוש את יצרו. שקריו הרבים של המערער נובעים לדידי מעובדה פשוטה, שהוא נסתבך בקוריו-שלו, בניסיון להסתיר את האמת העובדתית” (ע”פ 7939/10 זורוב נ’ מדינת ישראל, בפסקה 102 לפסק דיני (23.12.2015)).

8. עודנו באים לבחינת הראיות הנוגעות לנסיבות מותה של אורית, אקדים ואדגיש כי אין מדובר אך ב"עדות שיטה", אלא גם בשורה של ראיות עצמאיות העומדות על רגליהן שלהן, כך ש"עדות שיטה" היא אך ראיה נוספת בפסיפס הראייתי הכולל שיש בו כדי להביא להרשעתו של המערער גם ברציחתה של אורית.

9. המערער נישא לאורית בשנת 1983, בהיותו כבן 22 שנים והיה נשוי לה למעלה מעשר שנים, ובמהלך עדותו בבית משפט קמא חזר וכינה אותה כ"אהבת חייו". בשנת 1992 הכיר המערער את שרונה ומאז קיים עמה מערכת זוגית, ולמעשה ניהל חיים כפולים משך כשנתיים, עד למותה של אורית ביום 18.1.1994. המערער שיקר לכל אורך הדרך לגבי מערכת יחסיו עם שרונה, הן במשטרה והן בבית המשפט, וטען כי לא ניהל עמה מערכת יחסים באותה תקופה אלא רק שיחות נפש, והיא הייתה אך "הכותל שלי". בהכרעת הדין נקבע כי המערער לן אצל שרונה פעמים רבות בדירתה בנתניה וסיפר לה כי הוא אמור להתגרש מאורית בקרוב. ביום 30.11.93, כחודשיים לפני מותה של אורית, רכשו הוריה של שרונה בית בפרדסיה שנועד למגורי המערער, שרונה, שני ילדיו של המערער ושני ילדיה של שרונה. כנגד רישום חלק מהבית על שמו, המערער התחייב לשלם 40,000 דולר שלדבריו הוא עתיד לקבל ממכירת דירתו בתל אביב לאחר גירושיו או-טו-טו מאורית.

מהעדויות שנשמעו בפני בית משפט קמא עולה כי מצבם הכלכלי של המערער ואורית היה בכי רע, לאחר שהמערער הפסיק להביא כסף הביתה, ונעלם לשבועות בטענה שהוא במרדף אחרי בן אדם שחייב לו כסף או בשל שירות מילואים כביכול. יומיים לפני מותה של אורית, היא סיפרה לחברתה הטובה עדנה ביק, שהיא חושדת שהמערער בוגד בה והיא חושבת לקחת בלש שיתחקה אחריו. לפני מותה הפתאומי של אורית, הפיץ המערער לכל עבר סיפורים על כך שאורית בדיכאון ואינה מתפקדת. המערער שאל את אחותו בשלב מסוים "מה קורה כשזוג מתגרש, אם הילדים נשארים אצלו"?

10. טרם אבחן את יום מותה של אורית, אביא את התרשמותו של בית משפט קמא מעדותו של המערער לגבי יום מותה של אורית:

"הנאשם הקפיד לומר בחקירותיו השונות שאינו זוכר מאומה לגבי יום המוות. ואולם, מפתיע הדבר שבפנינו מסר גרסה שבה נכנס לפרטי פרטים בנושא זה. גרסה זו תיבחן בהמשך, ואולם יש לומר כבר עתה כי גרסתו המפורטת של הנאשם בפנינו אינה יכולה לדור בכפיפה אחת עם טענתו בדבר חוסר זיכרון מוחלט ('בלק-אאוט', 'בלבלה') בחקירותיו במשטרה, מספר שנים לפני עדותו

בפנינו. מושכל נוסף הוא שעדותו לגבי יום המוות ניתנה לאחר שנשמעו כל עדי התביעה והוגשו כל הראיות המתייחסות לאותו יום, ולעניין זה יש כמובן משמעות" (שם, פסקה 373).

בהמשך, מצטט בית משפט קמא את חקירותיו של המערער במשטרה בהקשר זה, שם חוזר המערער וטוען בתשובה לשאלות כי אינו זוכר, ובית המשפט מציין כי "דיאלוגים אלה הם מדהימים, בוודאי על רקע עדותו המפורטת של הנאשם בפנינו לגבי יום מותה של אורית" (שם, פסקה 374, הדגשה במקור – י"ע).

11. לא יכולה להיות מחלוקת של ממש, כי בסמוך לגופתה של אורית נמצאו ערימות של חפיסות כדורים ריקות. על כך העידו המערער; אביה של אורית; אמה של אורית שציינה שראתה הרבה חפיסות ריקות של אסיבל והיפנודורם; עדנה ביק, חברתה של אורית, שציינה כי כאשר הגיעה לדירה המערער סיפר לה שאורית התאבדה והוא מצא אותה בסלון מתה כשהרבה כדורים מפוזרים סביבה.

לכך יש גם ראיה אובייקטיבית בדמות הדו"ח שכתב ד"ר נפח שהגיע למקום בצוות נט"ן של מד"א:

"הגופה שוכבת על ספה... על שולחן על ידה הרבה קופסאות ריקות מכדורים להרגעה... Assival 5 כמות 5 + הרבה 7 [שתי מילים לא ברורות באנגלית] תרופות הזה קיבלה אתמול בערב או בלילה ללא סימני אלימות".

המערער אישר כי דיבר עם ד"ר נפח באותו מעמד, ולא שלל שהוא מקור המידע שכתב הרופא, כך שיש להניח בסבירות גבוהה כי היה זה המערער שאמר לד"ר נפח כי אורית נטלה את התרופות באותו לילה.

12. לוח הזמנים: המערער מצא את אורית מתה בסלון. מתי?

באחת מגרסאותיו הרבות מספור, בתשובה לשאלון שנשלח אליו במסגרת תביעת הדיבה שהגיש המערער כנגד מערכת התוכנית "עובדה", ציין המערער כי מצא את אורית "לפנות בוקר". המערער הסתבך בתשובותיו אם הכוונה לארבע בבוקר או תשע בבוקר וציין כי מבחינתו "בוקר" ו"לפנות בוקר" הם אותו דבר.

הקריאה של המערער למד"א הייתה בשעה 07:37, ומד"א הגיע למקום בשעה 07:48. המערער התקשר לדב, אביה של אורית, עוד קודם לכן, והלה הגיע לדירתם והתקשר לדבורה אשתו, אמה של אורית, שהגיעה לבית בסביבות השעה 07:30 ושניהם נכחו בבית כאשר מד"א הגיע למקום. לקח לאב 10-15 דקות להתארגן והוא הגיע לבית תוך 20-30 דקות. לכן, ניתן למקם את השיחה לאביה של אורית לכל המאוחר בסביבות השעה 07:00, וככל הנראה גם קודם לכן.

חברי הגיע למסקנה כי ניתן לסבור שהמערער התקשר קודם למד"א ולאחר מכן לאביה של אורית (בפסקה 166 לפסק דינו). לטעמי, הדבר אינו אפשרי, שהרי לאביה של אורית לקח לפחות כרבע שעה להגיע ולאחר מכן הוא הזעיק את אמה של אורית שגם לה נדרש פרק זמן להגיע. מאחר שהקריאה למד"א הייתה רק בשעה 07:37 כאשר שני הוריה של אורית כבר היו בדירה, המסקנה היא שהמערער התקשר קודם כל לאביה של אורית. בהתאם להערכתו של בית משפט קמא, המערער הזעיק את מד"א כשעה לאחר שהתקשר והזעיק את אביה של אורית. המערער נתפס בשקר כשטען כי התקשר מספר פעמים למד"א, לאחר שהתיעוד הוכיח כי נרשמה קריאה אחת בלבד, וגם הוריה של אורית לא זכרו כי המערער התקשר למד"א שוב ושוב. בית משפט קמא ציין בהכרעת הדין כי "אף אחד מהוריה של אורית לא נשאל כלל על מצב שבו התקשר הנאשם למד"א בנוכחותם והאיץ במד"א לבוא" (שם, פסקה 377, הדגשה במקור – י"ע), וכי "העובדה שדב דורון הגיע לביתו של הנאשם כחצי שעה ומעלה מאז שהנאשם התקשר אליו, ושהה בביתו של הנאשם למעלה מחצי שעה עד שמד"א הגיע, מצביעה בוודאות על התקשרותו המאוחרת של הנאשם למד"א" (שם, פסקה 390). עוד אציין, כי למרות שהמערער נתן תשובה מפורטת לכתב האישום, הוא נמנע מלהתייחס לטענה כי הזעיק אמבולנס רק לאחר שהתקשר לאביה של אורית, ולאחר שהאב הגיע לבית.

13. המערער מצא את אורית מתה בסלון. אמה של אורית העידה כי המערער סיפר לה כאשר הגיעה לדירתם, שאורית הייתה אמורה להעיר אותו, אך לא עשתה כן, והוא קם באיחור, ניגש לאורית, אמר לה "תקומי כבר", והיא לא קמה.

המערער סיפר בעדותו כי מיד לאחר שהבין שאין תגובה מאורית, הרים טלפון למד"א, שאמרו לו שהם בדרך, ואז התקשר לבית הוריה ואביה של אורית ענה לו (שם, פסקאות 376-377 להכרעת הדין).

לנוכח טרגדיה מטלטלת זו, קשה שלא להרים גבה, בלשון המעטה, כאשר אנו יודעים שבאותו בוקר, המערער העיר את שני ילדיו, הכין להם כריכים ושילח אותם לגן

ולבית הספר. בני, בנו של המערער, ציין בעדותו כי העובדה שהמערער היה בבית ושהכין להם כריכים הייתה נדירה, משום שבדרך כלל יצא אביו מוקדם לעבודתו. בדרך החוצה הוא ראה את אמו שוכבת על הספה בסלון וגם עובדה זו הייתה לדבריו חריגה, משום שבדרך כלל היא ישנה בחדר השינה. לדבריו, אמר אביו באותו בוקר שאמו עייפה או ישנה.

אני נכון להניח לזכות המערער כי בני, שהיה בן 8 בעת האירוע, לא זכר דברים כהוויתם בחלוף כעשרים שנה. ברם, אין מחלוקת ולא יכולה להיות מחלוקת, כי באותו בוקר הילדים כבר לא היו בבית כאשר מד"א הגיע למקום. גם המערער, לגרסתו, התקשר למד"א אחרי שהילדים עזבו את הבית (כאמור, הקריאה המתועדת למד"א הייתה ב-07:37) וגם הוריה של אורית לא הזכירו בעדותם כי הילדים היו נוכחים כאשר הגיעו לדירה באותו בוקר. עדנה ביק, חברתה הטובה של אורית, שהגיעה לדירה לאחר שהמערער התקשר אליה וסיפר לה כי אורית התאבדה, ציינה בעדותה שהמערער אמר לה שהוא העיר את הילדים, לא נתן להם להגיע לסלון, נתן להם לשתות במטבח, ואז שלח אותם לבית הספר.

14. על רקע דברים אלה, קשה לקבל את גרסתו של המערער, בעדותו הראשית ובחקירתו הנגדית, כי למשמע צלצול השעון המעורר של אורית הוא קם בבהלה – כי במצב הדברים הרגיל הוא משכים לעבודתו לפנות בוקר בשעות 04:00-05:00 – ואז רץ להעיר את הילדים, משם עבר למטבח כדי להכין כריכים לילדים, בדרכו עבר בסלון, נתן דחיפה לאורית ששכבה על הספה, ואמר לה לקום: "קומי פדלאה, או משהו כזה, כבר מאוחר". בהיותו במטבח צעק לילדים להזדרז, ולאורית בסלון צעק שוב להתעורר. לאחר מכן שלח המערער את בני, שבינתיים הגיע למטבח, להעיר את אמו שבסלון, ואז חזר בני ואמר: "אימא לא רוצה לקום" ולכן המערער נתן את הכריכים לילדיו בעצמו וביקש מבני לקחת את אחיו עדי לגן ורק אז, בשלב זה ראה את אורית שוכבת "באותה תנוחה", ועדיין לא עלתה במחשבתו, לדבריו, האפשרות שהיא מתה (שם, פסקה 383 להכרעת הדין). רק בהמשך, כאשר ניגש לדבריו אל אורית, טלטל אותה ולא הייתה תגובה, נבהל והתקשר למד"א, אך בטעות התקשר תחילה למכבי האש (פסקה 384).

15. הקורא נותר מבולבל. האם שילח המערער את ילדיו עם כריכים עוד טרם שידע שאורית מתה? והכיצד חלף על פני אורית ואף נתן לה דחיפה קלה, ולא הבחין שאורית מתה, אם כל כך הרבה חפיסות כדורים סביבותיה? או שהבחין כי אורית שוכבת מתה בסלון, כאשר ערימות של חפיסות כדורים מונחים לידה, אך גילה קור רוח מדהים, דאג להעיר את הילדים ולשלוח אותם לדרכם עם כריכים, להתקשר להוריה של אורית ואחר

כך למד"א? ואם המערער התעורר "לחוף" ובבהלה מאחר שלא התעורר בזמן לעבודת יומו, מדוע דווקא אז הוא שהולך להכין כריכים לילדים, במקום להעיר מיד את אורית כדי שהיא תעיר את הילדים ותכין להם כריכים כמו בכל יום רגיל? כאמור, המערער התקשר למד"א בשעה 07:37 לאחר שכבר שילח את הילדים לגן ולבית הספר (וכפי שהתברר המרחק של גן הילדים ובית הספר מהדירה אינו גדול). מדוע הזדרז לשלוח את הילדים לדרכם אם לא הבחין שאורית מתה? ואם לא הבין שאורית מתה, מדוע אמר לעדנה ביק כי ידע שאורית נפטרה עוד לפני ששלח את הילדים לגן ולבית הספר ואף דאג שלא ייכנסו לסלון, בעוד שבעדותו טען כי הבחין שאורית מתה רק אחרי שהילדים יצאו מהבית?

אכן, חלפו עשרים שנה מיום האירוע, ומטבע הדברים שהזיכרון האנושי נשחק. ברם, אין זה מעשה של יום ביומו שאדם מוצא את אשתו הצעירה מוטלת מתה בסלון, כשהילדים עדיין ישנים. מאורע טראומטי מעין זה, יש להניח כי ייחרט בזיכרונו של אדם, מה שאינו מתיישב עם אינספור הסתירות והשקרים בעדותו של המערער, כאשר הדיווח למד"א מהווה נקודת ציון אובייקטיבית שלאורה ניתן לבחון את גרסאותיו הרבות מספור של המערער.

16. הדרך היחידה שיכולה להסביר את שלל הסתירות והתמיהות בגרסאות שהעתיר המערער על חוקריו ועל בית המשפט לגבי יום מותה של אורית, מעידה על כך שהמערער לא הופתע ממותה של אורית, אלא שילח את הילדים לדרכם ואז החל בסדרת הטלפונים (להוריה של אורית, למד"א, ולעדנה ביק חברתה של אורית). רק תסריט זה יכול להסביר הכיצד לא הבחין המערער ברעייתו מוטלת מתה על הספה בסלון, עודנו מכין כריכים לילדים ומשלח אותם מוקדם בבוקר לדרכם, מעשה חריג, דווקא ביום שבו התעורר "לחוף" באיחור ניכר. תרחיש זה מסביר מדוע התקשר תחילה לאביה של אורית, ומדוע השכיל לצייר בפני כולם תמונת התאבדות צפויה מראש.

אגב מסכת של שקרים, נציין כי באחת מגרסאותיו הרבות מספור, טען המערער שבנו בני מצא את אורית מתה, מה שהוכחש על ידי בני. ברם, במשפט הדיבה שניהל המערער כנגד מערכת התוכנית "עובדה", ציין בני כי ראה את אמו על הספה, ואף בדק את הדופק שלה כדי לבדוק אם היא בחיים. בני אישר בבית המשפט כי עדותו במשפט הדיבה של אביו בנקודה זו הייתה עדות שקרית.

ועוד שקר קטנטן, אחד מני עשרות שהפריח המערער בעדותו תוך שהוא הולך ומסתבך: בני העיד כי הוא תמיד לקח את אחיו עדי לגן בדרכו לבית הספר, בעוד

שהמערער טען כי היה זה מצב חריג שבני לקח את עדי לגן. כאשר נשאל על כך, השיב המערער כי כנראה זה היה "בשלב יותר מאוחר", אך נשתכח ממנו שכבר בתום ימי "השבעה" על מותה של אורית, הוא כבר עקר עם ילדיו לדירתה של שרונה בנתניה.

17. בהכרעת הדין עמד בית המשפט על שורה של תמיהות וסתירות נוספות בגרסאותיו של המערער, כגון טענתו כי טלטל את אורית ומיד אחר כך התקשר למד"א, או שנגע באורית בעדינות בלבד ולא טלטל אותה. כל אלה הביאו את בית המשפט קמא לתובנה לפיה:

"התנהגותו של הנאשם, כפי שתיאר אותה בעצמו, לחלוטין אינה מתיישבת עם התנהגות המצופה מאדם שרואה כי אשתו האהובה בסכנה, ועל כן מתבקש כי יחוש מיד לעזרתה. העובדה שהנאשם לא חש לעזרת אשתו עולה בקנה אחד עם הבנה אחרת לחלוטין של כל אירועי אותו הבוקר.... " (שם, פסקה 389).

ניתן היה לצפות כי המערער יאשר, כדבר מובן מאליו, כי אורית התאבדה, שהרי נמצאו סביבה חפיסות של כדורים. אך אפילו גרסה זאת התקשה המערער "לחלץ" מפיו. אמנם המערער אישר בחקירתו הנגדית כי כאשר ראה את אורית הוא הבין שהיא התאבדה, אך קודם לכך השיב בשלילה לשאלה אם הבין "בו במקום" שאורית התאבדה. תשובות מוזרות אלה אינן מתיישבות עם העובדה שהמערער סיפר באותו בוקר להוריה ולחברותיה של אורית כי אורית התאבדה, ויצר מצג כי כך אירע. המערער התקשר באותו בוקר גם לשרונה ואמר לה כי "אורית מתה, אורית התאבדה, מצאו כדורים בסלון". לדברי המערער הוא סיפר גם לג'ני כי אורית התאבדה (ככל הנראה מדובר בשקר נוסף, כי הכל בסביבתה של ג'ני ידעו כי אשתו הראשונה של המערער נפטרה מסרטן, וכך סיפר המערער גם למריה וכך סיפר גם בחקירתו במשטרה).

18. טיבת המוות: כאשר נשאל המערער כיצד לדעתו אורית התאבדה, השיב שאינו יודע וכי לאורך השנים לא התעמק בנושא. תשובות מוזרות ומתחמקות. המערער אף לא ידע להשיב מהיכן הגיעו כל כך הרבה כדורים לבית, והציע כי אורית, שאך החלה לעבוד באותה עת בתפקיד פקידותי בקופ"ח מכבי, נטלה ללא רשות כדורים המצריכים מרשם של רופא. המערער אף לא טען כי אורית השתמשה באסיבל.

בהקשר זה ציין בית המשפט את עדותה של אנטונינה, אמה של שרונה, עדות שהייתה מהימנה עליו. אנטונינה סיפרה כי סיפקה למערער לבקשתו, באופן שוטף,

בתקופה שלפני מותה של אורית, כדורי ואליום, מספר חבילות מדי 10-20 ימים. זאת, לאחר שהמערער סיפר לה שהוא נדרש לשמור על קבוצה של אסירים ביטחוניים, והוא זקוק לכדורים כדי לשים אותם בקפה של האסירים על מנת להרדימם. ליד הספה בסלון, שם נמצאה אורית מתה, היו מפוזרים גם חפיסות כדורי אסיבל (ואליום הוא שמו הקודם של האסיבל).

ואם בקביעות עובדה ומהימנות עסקינן, נציין כי גם עדותה של שרונה הייתה מהימנה על בית משפט קמא. שרונה סיפרה כי לאחר שהמערער עזב את הבית בפרדסיה, היא מצאה 5-6 קופסאות מלאות של כדורי הרגעה כשהן מוסתרות, קופסאות של ואליום, ואבן, אסיבל ולניטין.

הנה כי כן, אין כל אינדיקציה לכך שאורית אגרה כדורים או השתמשה בכדורים, וגם אמה דבורה העידה כי עד אז לא ראתה את התרופות, ומנגד, יש עדות מהימנה על כך שהמערער קיבל אספקה שוטפת של כדורים מאמה של שרונה. לטעמי, הדבר מחזק עד מאוד את התרחיש לפיו המערער גרם למותה של אורית, תוך ביום התאבדותה, וכפי שנראה להלן, לפי דו"ח נתיחת הגופה של אורית לא נמצאה בגופה אינדיקציה לכך שנטלה את התרופות שנמצאו ליד גופתה.

19. חפיסות ריקות רבות של כדורי הרגעה נמצאו ליד גופתה של אורית. בנתיחה שלאחר המוות, לא נמצאה בגופה של אורית תרופת האסיבל, שחפיסות ריקות שלה היו פזורות סביבה, אף לא נמצא ממצא טוקסיקולוגי אחר. ברי כי אם אורית מתה מוות טבעי, היא לא הייתה מפזרת לידה חפיסות ריקות של כדורים מסוגים שונים. גם לא ידוע על נגישות כלשהי של אורית לכמות כה גדולה של תרופות ולא ידוע כי נטלה תרופת אסיבל או כל תרופה אחרת. מכאן, שהתרחיש הסביר היחיד הוא שהמערער עצמו, שקיבל כמות גדולה של כדורים מאנטונינה, אמה של שרונה, פיזר את חפיסות הכדורים ליד גופתה של אורית על מנת לביים התאבדותה.

20. המערער סיפר לפני מותה של אורית כי היא סובלת מדיכאון, וככל הנראה עלה בידו לשכנע את הוריה של אורית בכך. ברם, מהעדויות שנשמעו עולה כי אורית החלה לעבוד בקופ"ח מכבי כחודשיים לפני מותה, והייתה מרוצה מעבודתה החדשה. עדנה ביק, חברתה הטובה, ציינה כי אורית התרגשה מכך שבני, בנה הגדול, אובחן כמחונן, ואך יומיים לפני מותה, השתיים אפו עוגיות למסיבת הפתעה שתכננה להוריה שיצאו לגמלאות. חברה נוספת של אורית, בשם ז'קלין, סיפרה כי אורית הייתה מרוצה מעבודתה החדשה; כי אורית תכננה מסיבת הפתעה לאמה ליום הולדתה ה-60; וכיומיים לפני

שאורית נפטרה היא הראתה לה מתנה שקנתה לאמה. אביה של אורית סיפר כי ערב לפני מותה ביקרה אותם אורית, החזירה לו שיק, והוא התרשם כי הייתה במצב רוח מצוין. אחיה של אורית נפגש איתה יום לפני מותה והתרשם אף הוא שמצב רוחה היה תקין ודיבר עמה על יום הנישואין להורים שארגנה. אמה של אורית סיפרה כי יום לפני מותה, ביקשה ממנה אורית שתקנה לעצמה "בגד יפה לשבת" לקראת מסיבת ההפתעה שאורית תכננה לה בשבת שלאחר מותה. אמה של אורית, שהייתה מודעת למצב הכלכלי הקשה בבית, השיבה נחרצות כי התאבדות לא הייתה דרך שהתאימה לאורית: "בחיים לא. היא הייתה פחדנית בצורה, היא נורא פחדה מכל דבר, וזה דבר אחרון, אני, אני, אני בחיים לא חשבת[...]. זה לא היה בכלל... בתודעה שלי, שדבר כזה יכול לקרות".

21. כל אלה אינדיקציות לכך שאורית לא התאבדה במפתיע, ללא שהותירה אחריה מכתב התאבדות או סימני מצוקה כלשהם בתקופה שקדמה למותה. לכך יש להוסיף, כראיה אובייקטיבית, את הדו"ח הטוקסיקולוגי שממנו עולה כי לא אותרו תרופות שיכולות היו לגרום למותה של אורית.

בהכרעת הדין (פסקאות 415-425) אנו מוצאים ניתוח מפורט של הבדיקה הטוקסיקולוגית שנערכה מתוך חשד להתאבדות, ולכן כללה גם בנזודיאזפינים (קבוצה הכוללת גם את התרופות הבאות: אסיבל, ואליום, ואבן, קסנקס, בונדורמין, והיפנודורם) והשורה התחתונה היא שלא נמצאו בגופה של אורית כל סמים ותרופות מקבוצות החומרים שנבדקו.

האפשרות לכשל לבכי שבגיננו נפטרה אורית אף היא בעייתית. על פי עדות עד ההגנה, פרופ' אלדר, הסיכוי שאדם צעיר בגילה של אורית ימות לפתע בשל הפרעת קצב לב קטלנית הוא 1 ל-30,000. בהכרעת הדין נקבע אפוא כי "מנגנון המוות של אורית נותר בלתי מפוענח מהבחינה הרפואית".

22. לכל אלה יש להוסיף את עדותה של שרונה, שלפיה יום לפני מותה של אורית, הסביר לה המערער כי עליו לישון באותו לילה בביתה של אורית כדי להשגיח על הילדים. שרונה התמרמרה על כך שהוא עתיד לישון בבית עם פרודתו, וכדי להפיס את דעתה, טען המערער כי הוא יישן בסלון ואורית תישן בחדר השינה.

23. לאחר מותה של אורית: ביום 18.1.1994 נמצאה אורית מתה בסלון, אך נראה כי האלמן הטרי התאושש במהירות מפגיעה מפטירתה בטרם עת של "אהבת חייו".

המערער אחז בגרסה שקרית ומגוחכת לפיה כלל לא היה במערכת יחסים זוגית עם שרונה לפני מותה של אורית. אך כבר במהלך ימי "השבעה" הגיעו לדירה שרונה ואביה ונטלו חפצים של הילדים והעבירו אותם לדירתה של שרונה בנתניה, בעוד שהמערער עצמו נעדר מדירתו משך שעות מדי יום במהלך ה"שבעה". מיד בתום ה"שבעה" עקר המערער עם שני בניו לדירתה של שרונה, שאותה הציג בפני הוריה של אורית ובפני אחרים כמטפלת של הילדים. הוריה של אורית אף לא ידעו משך כחצי שנה להיכן המערער לקח את שני נכדיהם הקטנים. המערער תירץ זאת בסיפור כביכול מיהר לברוח מהדירה מחשש שאביה של אורית ייקח את הילדים לחזקתו. לא אשחית את הנייר בתיאור מערכת הכזבים של המערער בכל הנוגע למערכת יחסיו עם שרונה עובר למותה של אורית ולאחר מכן, באשר הדברים מפורטים בהרחבה בהכרעת הדין.

24. המניע: בהמשך להתאוששותו המהירה של המערער ממותה של אורית, כבר ביום 24.3.1994, בחלוף חודשיים מפטירתה, מכר המערער את הדירה שהייתה בבעלותו המשותפת עם אורית במחיר של 93,750 דולר והעביר לאביה של שרונה, כ-40,000 דולר, עבור חלקו בבית בפרדסיה (בהסכם המכר התחייב הקונה לשלם 40,000 דולר עד ליום 10.4.1994). הקונה של הדירה אף זכר בעדותו כי המערער אמר לו שהוא צריך את הכסף באופן דחוף, תוך חודש-חודש וחצי, מאחר שהוא רוצה לקנות בית, ומסיבה זו הוא מוכר לו את הדירה במחיר נמוך.

ותמיהה היא, הכיצד יכול היה המערער להתחייב מראש לאביה של שרונה, שישג 40,000 דולר כדי שהבית שנרכש בפרדסיה יירשם בחלקו גם על שמו? (בסופו של דבר, הבית נרשם על שם הוריה של שרונה, אך הוריה צוו למערער בצוואתם 20% מהבית, ובהמשך הגדילו את חלקו בצוואה ל-50%, אך כאשר המערער התגרש משרונה, הוא קיבל במסגרת הסכם הגירושין 55,000 דולר חלף השקעתו).

25. בנקודה זו אציין כי המערער הרוויח פעמיים ממותה של אורית. האחת – כמי שירש את חלקה בדירה (במשותף עם ילדיו הקטינים). השנייה – המשכנתא סולקה. בהקשר זה, נטען כי המשכנתא הרשומה הייתה על סך של 21,000 ₪ בלבד, כך שלא היה מדובר בסכום גדול. ברם, המערער עצמו אישר כי המשכנתא הייתה גדולה וכי במשך 12 שנה שילמו החזרי משכנתא, אך לא הגיעו לרכיב הקרן, אלא רק לריבית. באחת מהתבטאויותיו אף ציין המערער כי אחת הסיבות להתאבדותה הנטענת של אורית הייתה הלחץ של המשכנתא. גם בשיחת רקע לתחקירני "עובדה", ציין המערער כי המצב הכלכלי שלו ושל אורית היה גרוע, והמשכנתא חנקה אותם.

המערער ואורית נישאו בשנת 1983 ואמה של אורית אף סיפרה כי הכספים שקיבלו השניים כמתנות חתונה אבדו בשל משבר האינפלציה (משבר מניות הבנקים היה ב-6.10.1983), והוריה של אורית הם ששילמו באותה התקופה את תשלומי המשכנתא עבור הדירה ואף רכשו לבני הזוג מכונת כביסה.

[במאמר מוסגר ומבלי לקבוע מסמרות. יש להניח שהמשכנתא נרשמה בלשכת רישום המקרקעין בערכה המקורי, אך בתחילת שנת 1985, שאז נרכשה הדירה, המשכנתא הייתה צמודה למדד, וקשישים שביננו זוכרים את שנות האינפלציה והריביות הגבוהות, כך שתשלומי המשכנתא השוטפים לא הקטינו את קרן החוב שאך הלכה ותפחה במהלך השנים (ביום 1.7.1985 נכנסה לתוקפה תוכנית הייצוב הכלכלית שבחלוף עשר שנים הצליחה להוריד את קצב האינפלציה לרמה שנתית חד-ספרתית). כך או כך, המשכנתא ותשלומי המשכנתא העיקו על המערער ועל אורית].

בהקשר זה, לא למותר לציין את אחד משקריו הרבים מספור של המערער. כאשר נשאל הכיצד נמחקה המשכנתא, היתמם כי לא ידע שקיים ביטוח חיים, וכי המשכנתא בוטלה מאליה, לאחר שהבנק פשוט שלח מכתב בעניין, הגם שהוא לא הודיע לבנק על פטירתה של אורית ולא הציג לבנק תעודת פטירה. ברם, במוצג ת/8, מזכר שנכתב בבנק הפועלים למחלקת ביטוח ב"משכן" בתאריך 31.1.1994 (13 יום בלבד לאחר פטירתה של אורית) נכתב: "ביטול משכנתא – פטירת האשה קופרשמיד אורית". במזכר נכתב כי מצורפת תעודת פטירה, וכי יש לשלוח מסמכים לכתובת: הלפרין 5, נתניה. הפלא ופלא, כתובת דירתה של שרונה.

26. נתיחת הגופה והדו"ח הפתולוגי: אביה של אורית חשד כי למערער יד במותה, והוא דרש כי גופת בתו תנותח כדי לברר את סיבת מותה (חשוב לציין כי במהלך המשפט הוריה של אורית הצהירו כי כיום הם מאמינים שהמערער לא רצח את אורית).

המערער התנגד תחילה לנתיחה אך בהמשך נאלץ להסכים לכך. בהזדמנות זו אזכיר עוד כזב של המערער, ולפיו בכלל לא ידע על תוצאות הנתיחה, ולא התעניין בכך מאחר שממילא היה משוכנע כי מדובר בהתאבדות.

בנקודה זו אני סבור כי יש ליתן משקל נכבד לעדותם של הוריה של אורית על אודות דו"ח נתיחה שהגיע אליהם בדואר. אחיה של אורית העלה השערה שמא הוריו התבלבלו בין תעודת פטירה לבין דו"ח נתיחה, אך איני סבור כי השערה זו, שאין לה כל בסיס, והוריה של אורית אף לא נשאלו לגביה, יכולה לעמוד. תעודת פטירה כשמה כן

היא, תעודה של עמוד אחד שם נכתבת בקיצור, בתחתית התעודה, גם סיבת המוות. אך לא כך עולה מעדויות הוריה של אורית. אמה העידה כי לאחר פטירתה של אורית, היא ובעלה קיבלו בדואר מהמכון הפתולוגי דו"ח, שלפיו נפטרה אורית כתוצאה מ Heart Failure (כשל לבבי) ואף זכרה כי נרשם כתוספת: "ושרידים של כדורים לא מעוכלים". אביה של אורית אף הוא זכר את המודפס "למעלה": "Due to a heart failure", ולדבריו את הנושא של שרידי הכדורים זוכרת דבורה אשתו, "וזה היה כתוב בכתב יד". האב אף זכר שהדו"ח הפתולוגי האמיתי שהוצג בפניהם שונה לחלוטין מהדו"ח שהם קיבלו בשעתו בדואר.

אביה של אורית הניח את הדו"ח הפתולוגי בקלסר מסמכים אישיים שלו, קלסר שמשום מה נגנב ונעלם בעקבות פריצה שהייתה בביתם כשנתיים עד שנתיים וחצי לפני מתן עדותם. לא נגנבו באותה פריצה תכשיטים ואקדח שהיו בבית. בית משפט קמא ציין בהכרעת דינו כי הוריה של אורית העידו בבית המשפט בחודש אוקטובר 2013. הפריצה לביתם הייתה אפוא במחצית שנת 2011, כאשר השאלות הנוגעות לנסיבות מותה של אורית עלו כבר בחקירת המערער במשטרה בתחילת שנת 2010.

בהנחה שאנו מקבלים את עדותם של הוריה של אורית על אודות הדו"ח הפתולוגי שנשלח אליהם, עולה מאליה השאלה למי היה אינטרס לזייף דו"ח כזה מלבד למערער. זאת, על מנת להסתיר מהוריה של אורית את הדו"ח המקורי שממנו עולה כי אורית לא נטלה כדורים ולא נקבעה סיבת המוות. נזכיר כי דב, אביה של אורית, הוא שדרש לנתח אותה, ומטבע הדברים המתין לתוצאות הנתיחה, וקשה להלום כי היה יושב באפס מעשה אילולא קיבל את דו"ח הנתיחה, שכיום אנו יודעים שהיה מפוברק. לכן, גם אם נקבל טענת ההגנה שהמסמך המפוברק לא נגנב אלא נעלם בשיפוצים שנעשו בדירת הוריה של אורית, החשוב לענייננו הוא עצם קיומו של דו"ח כזה. אציין כי השערה שמא תיק המסמכים נזרק במהלך השיפוצים הועלתה על ידי דבורה, אמה של אורית, בעדותה בבית המשפט. המדובר בהשערה גרידא, ובהינתן שתיק המסמכים האישיים כלל מסמכים חשובים אחרים, קשה להלום כי נזרק לאשפה מבלי שהוריה של אורית נתנו דעתם על כך.

27. שרונה חשדה במערער עוד לפני הרצח של ג'ני: ג'ני נמצאה ללא רוח חיים ביום 21.8.2009 במיטתה בביתה בקיבוץ אייל.

שרונה וחברת קיבוץ אייל בשם אסתר שוורץ, עכדו שתיהן בבית החולים מאיר בכפר סבא. אסתר שוורץ מסרה בחקירתה במשטרה ובעדותה בבית המשפט כי בשנת

2000, שרונה הבחינה שהמערער הגיע לבית החולים וברחה והסתתרה. לשאלתה, שרונה אמרה לה באותה הזדמנות כי היא פוחדת, כי המערער הוא נוכל וכי "הרג את אשתו הראשונה". עדות זו הייתה מהימנה על בית המשפט, אך מדובר כמוכן בעדות שמיעה ונציין כי שרונה לא זכרה את האירוע, אך לא פסלה את אמירת הדברים. אסתר שוורץ סיפרה את הדברים בזמן אמת לנמרוד זיו, מזכיר קיבוץ אייל, שזכר זאת, הגם שהבין מדבריה שיש מישהי שעובדת בבית החולים שברחה מפני המערער מחשש שיהרוג אותה.

טיכום ביניים

28. וכעת, נקבץ אל-יד את העובדות הבאות, תוך שאנו שמים לנגד עינינו את העובדה שהמערער הסתבך במסכת שקרים וכזבים כמעט לגבי כל עובדה ועובדה שתוכא להלן:

א. המערער מסתבך בקורי נוכלותו בשל מערכות היחסים המקבילות שהוא מנהל. עודנו נשוי לאורית, המערער מנהל מערכת יחסים עם שרונה ושוהה בדירתה לילות רבים. הוא מספר לשרונה כי למעשה כבר נפרד מאורית ואמור לקבל ממנה גט בהקדם; הוא מבטיח לעבור להתגורר עם שרונה; הוא מתחייב לשלם לאביה 40,000 דולר מתוך הסכום שבו נרכש הבית בפרדסיה; הוא מספר לשרונה כי אורית היא אישה דיכאונית, שנמצאת בטיפול פסיכיאטרי, נוטלת כדורים, ומדברת על התאבדות.

ב. המערער מקבל מאנטונינה, אמה של שרונה, חפיסות רבות של כדורי ואליום (השם הקודם של אסיבל), לדבריו, כדי להרדים את האסירים הביטחוניים שעליהם הוא שומר במסגרת תפקידו הביטחוני המסווג.

ג. יום לפני מותה של אורית המערער אומר לשרונה, באופן חריג, שעליו לישון בביתו משום שאורית צריכה לצאת, ועליו להיות עם הילדים וכי הוא ואורית יישנו בחדרים נפרדים.

ד. למחרת, אורית, בחורה צעירה בת 32 ללא עבר רפואי, נמצאה מתה בספה בסלון, כשסביבה חפיסות ריקות רבות של כדורי הרגעה וחפיסות ריקות של אסיבל. היה זה בוקר חריג מהרבה בחינות. המערער טען כי הוא בדרך כלל ישן בסלון ואורית בחדר השינה, והפעם התחלפו השניים; המערער היה רגיל להתעורר לפנות בוקר, בסביבות השעה 04:00-05:00 ובאותו יום התעורר באיחור של מספר שעות למשמע השעון המעורר של אורית; ברגיל הייתה זו אורית שמעירה את הילדים, מכינה להם כריכים

ושולחת אותם לגן ולבית הספר והפעם המערער עשה זאת (תמוה כשלעצמו מדוע דווקא כאשר קם באיחור לא ביקש מאשתו להכין את הילדים); הילדים נשלחו מהבית בבהילות-מה עוד לפני 07:37 מבלי לומר שלום לאמם; כל אותה עת אורית מוטלת מתה והמערער לא מבחין בכך למרות חפיסות הכדורים סביבה; המערער מטלטל קלות את אורית מבלי לעשות כל פעולה שהיא (כמו בדיקת דופק, ניסיון החיאה, הזעקת השכנים) ולאחר מכן מתקשר לאביה של אורית; המערער מסתבך בשורה של שקרים בשאלה אם כאשר שילח את הילדים בבוקר לדרכם כבר ידע שאורית מתה (דבריו לעדנה ביק); המערער מספר באותו בוקר לכולם כי אורית התאבדה ואף מסביר לד"ר נפח שהגיע למקום כי אורית נטלה את התרופות בלילה הקודם.

ה. לא היו סימנים מוקדמים למצוקה נפשית של אורית, בוודאי שלא באותה עת, אורית לא הייתה מועדת להתאבדות ולא השאירה אחריה מכתב התאבדות. בעקבות נתיחה שבוצעה לדרישת אביה של אורית, הדו"ח הטוקסיקולוגי מעלה כי אין אינדיקציה לכך שאורית נטלה כדורים (אף לא הוכחה נגישות של אורית לכדורים ללא מרשם רופא) ונקבע כי סיבת המוות אינה ידועה; דו"ח נתיחה מזויף מגיע לידיהם של הוריה של אורית שממנו עולה כי בגופה של אורית "נמצאו שרידים של כדורים לא מעוכלים"; הדו"ח נעלם בפריצה מסתורית לבית הוריה של אורית סמוך לתקופה שבה התעוררו החשדות כלפי המערער.

1. המערער קטף את פרי מותה של אורית במהירות מסחררת – הוא הצליח להיחלץ מהבטחתו לשרונה כי הוא עומד להתגרש מאורית ולא נדרש להליך גירושין ארוך ומכאיב כלכלית אל מול אורית; הוא עובר בתום "השבועה" להתגורר עם שרונה (חפצים מועברים תוך כדי "השבועה") ה"מטפלת" של הילדים; הוא מודיע לבנק תוך ימים ספורים על מותה של אורית ומבטל את המשכנתא על הדירה; הוא יורש עם ילדיו את חלקה של אורית בדירה ומוכר את הדירה כחודשיים לאחר מותה; וכחודש לאחר מכן מעביר לאביה של שרונה 40,000 דולר כפי שהתחייב.

2. המערער מספר לג'ני, אשתו השלישית, למריה, בת זוגו במקביל, ולחוקרי המשטרה – כי אורית מתה מסרטן.

בנקודה זו, נשווה בין מותה של אורית למותה של ג'ני, בבחינת "עדות שיטה".

מותה של ג'ני ומותה של אורית ומה שביניהם

29. עודנו נשוי לאורית, המערער נכנס למערכת יחסים רומנטית עם שרונה, לה הוא "מוכר" סיפורי אלף לילה ולילה על תפקידו הביטחוני. המערער מסתבך בקורי נוכלותו כשהוא מספר לשרונה שלמעשה הוא ואורית פרודים ונמצאים בהליכי גירושין מתקדמים, ואו-טו-טו הוא עובר בקרוב להתגורר איתה. המערער נקלע לדרך ללא מוצא שרק מותה של אורית יכול לחלצו, מוות ש"חסך" למערער סכסוך גירושין עם אורית, על כל הכרוך בכך, הן מול אורית והן מול שרונה.

עודנו נשוי לג'ני, המערער נכנס למערכת יחסים רומנטית עם מריה, שגם לה הוא "מוכר" סיפורי בדים על תפקידו הביטחוני (הגם שלשדכנית ששידכה ביניהם סיפר כי הוא פסיכולוג ששהה שנים בחו"ל לרגל עבודתו ואמור לחזור לארץ). המערער מסתבך בקורי נוכלותו כשהוא מספר למריה שלמעשה הוא וג'ני כבר פרודים, ואו-טו-טו מריה יכולה לעבור בקרוב להתגורר איתו בבית בקיבוץ. המערער נקלע לדרך ללא מוצא שרק מותה של ג'ני יכול לחלצו, מוות ש"חסך" למערער סכסוך גירושין עם ג'ני, על כל הכרוך בכך הן מול ג'ני והן מול מריה.

30. עודנו נשוי לאורית, המערער מתחייב לשלם 40,000 דולר לאביה של שרונה, דמי חלקו בקניית הבית בפרדסיה.

עודנו נשוי לג'ני, המערער מתחייב כלפי מריה שהיא תיכנס להתגורר עמו בבית בקיבוץ אייל ביום 31.7.2009, לא לפני שהכין את כל התשתית המשפטית להיכנס בנעליה של ג'ני כבעל הזכויות בבית בקיבוץ, למקרה שג'ני תלך לעולמה.

31. עוד לפני שהתקררה גופתה של אורית, המערער כבר העביר חפצים מדירתם לדירתה של שרונה, ובתום "השבעה" עבר להתגורר עמה עם שני בנים.

עוד לפני שג'ני הפכה לגופה, המערער כבר העביר ביום 31.7.2009 את תכולת דירתה של מריה לחצר הבית בקיבוץ, ובחלוף כשלושה שבועות לאחר מכן ג'ני מתה. כבר למחרת מותה של ג'ני, מריה מגיעה לביקור בקיבוץ אייל ובתום "השבעה" עוברת להתגורר בבית ותכולת דירתה הועברה מהחצר לתוך הבית.

32. לפני מותה של אורית, המערער קיבל עשרות כדורי ואליום מאנטונינה, אמה של שרונה, והפסיק לקבל את הכדורים לאחר מותה של אורית.

לפני מותה של ג'ני המערער קיבל מרשמים לעשרות רבות של כדורי שינה מסוגים שונים, והפסיק לקבל מרשמים ולרכוש כדורי שינה לאחר מותה של ג'ני.

33. את הכדורים קיבל המערער מאנטונינה לאחר שסיפר לה סיפור כזב "ביטחוני" פנטסטי.

את הסקולין קיבל המערער ממריה לאחר שסיפר לה סיפור כזב "ביטחוני" פנטסטי.

34. עוד לפני מותה של אורית, המערער מספר לשרונה שאורית בדיכאון.

עוד לפני פטירתה של ג'ני, המערער מספר למריה כי ג'ני נוטלת כדורי הרגעה ואומרת שברצונה להתאבד, מתריע כי בעקבות הסכסוך עם הקיבוץ ג'ני תשים קץ לחייה (כמו בסרט "אדמה משוגעת" כדבריו), ולסביבה הקרובה הוא מספר שג'ני סובלת מהפסקות נשימה בשנתה.

35. אורית, בחורה צעירה בת 32 ללא עבר רפואי כלשהו, מתה במהלך הלילה ונמצאה בבוקר ללא רוח חיים כאשר חפיסות של תרופות סביבה, לרבות חפיסות אסיבל.

ג'ני, בת 46, ספורטאית ללא עבר רפואי כלשהו, מתה במהלך הלילה ונמצאה בבוקר ללא רוח חיים כאשר חפיסות של תרופות סביבה, לרבות חפיסות אסיבל.

36. בלילה שבו נפטרה אורית, המערער לא ישן עמה באותו חדר.

בלילה שבו נפטרה ג'ני, המערער לא ישן עמה באותו חדר.

37. בבוקר שבו התגלתה אורית מתה, התנהגותו של המערער הייתה חריגה – הוא התעורר באיחור של שעות מהמקובל, ולמרות זאת הוא שהעיר את הילדים, הוא שהכין להם כריכים והוא ששלח אותם לגן ולבית הספר.

בבוקר שבו התגלתה ג'ני מתה, התנהגותו של המערער הייתה חריגה – דווקא באותו לילה לא היה צמוד אליה, כפי שנהג לדבריו לעשות בכל לילה, על מנת לשמור עליה בשל הפסקות הנשימה שלה.

38. המערער מוצא את אורית מתה על הספה, לא עושה שום פעולה בסיסית של בדיקה והחייאה, מתקשר למד"א באיחור רב, לא לפני שמתקשר בטעות, לגרסתו-שלו, למכבי האש.

המערער מוצא את ג'ני מתה במיטתה, מתקשר למד"א באיחור רב, לא לפני שמתקשר בטעות, לגרסתו-שלו, למכבי האש, ולא מבצע את ההנחיות של מד"א לפעולות החייאה.

39. המערער מתנגד תחילה לנתיחת הגופה של אורית אך נאלץ להסכים לכך לנוכח דרישת אביה.

המערער מתנגד תחילה לנתיחת הגופה של ג'ני אך נאלץ להסכים לכך לאחר שהובהר לו כי אם יתנגד לנתיחה, תוגש בקשה לבית המשפט.

40. הבדיקה הטוקסיקולוגית שנעשתה לאורית לאחר מותה אינה מתיישבת עם התרופות הרבות שנמצאו בזירת המוות.

הבדיקה הטוקסיקולוגית שנעשתה לג'ני לאחר מותה אינה מתיישבת עם התרופות הרבות שנמצאו בזירת המוות.

41. לאחר מותה של אורית, המערער הציג את שרונה בפני הוריה של אורית, כמטפלת של הילדים.

לאחר מותה של ג'ני, המערער הציג את מריה בפני בנותיה של ג'ני וסביבתה הקרובה, כמי שעוזרת בבית בבישול ובניקיון.

42. ביום שבו אורית מתה, סיפר המערער לכל מי שהיה עמו בקשר, כי היא התאבדה. בהמשך, כאשר דיבר עם גורמים שונים על נסיבות מותה, טען שהיא מתה מוות טבעי, או שחלתה בסרטן השד.

ביום מותה של ג'ני ולאחר מכן, המערער הציג בפני גורמים שונים הן את האפשרות שהתאבדה והן את האפשרות שמתה מוות טבעי כתוצאה מהפסקת נשימה. בבית המשפט שלל המערער כי העלה על דעתו אפשרות שג'ני התאבדה.

43. מותה של אורית שיפר עד מאוד ובמהירות את מצבו הכלכלי של המערער – הוא גם ירש (עם שני ילדיו הקטינים) את חלקה בדירה, גם נהנה ממחיקת המשכנתא שרבצה על הדירה, וגם נהנה מהפסקת התשלומים השוטפים והמעיקים של המשכנתא.

מותה של ג'ני שיפר עד מאוד את מצבו הכלכלי של המערער – הוא היה אמור לרשת את הבית של ג'ני בקיבוץ וגם את הדירה ביפו, שנרכשה על ידי הוריה, אך נרשמה על שמה של ג'ני, לאחר שהמערער שכנע אותם לעשות כן.

44. הנה כי כן, הדמיון שבין שני המקרים הוא כמעט "אחד לאחד", למעט "ראיית הזהב" בדמות עדותה של מריה על כך שמסרה למערער את חומר הסקולין, שנועד לגרום למוות מבלי להותיר סימן. אילולא עדותה של מריה, גם דרך המתתה של ג'ני הייתה נותרת לוטה בערפל.

וכעת, נחזור ונזכיר כי עסקינן במי שהסתבך בחקירותיו במשטרה ובבית המשפט על כל צעד ושעל בעשרות שקרים, לעיתים ברמה אבסורדית ומגוחכת. כי עסקינן במי שתורתו-אומנותו היא בנוכלותו המתמדת אל מול שבע נשותיו והן: אורית עד למותה בחודש ינואר 1994 – שרונה שאותה הכיר כבר בשנת 1992, נישא לה בשנת 1995 והתגרש ממנה בחודש יוני 1997 – טלי רון שאותה הכיר בחודש פברואר 1997 והקשר ביניהם נמשך עד נובמבר 2007, כאשר מאוגוסט 2007 חי המערער בביתה שבקיבוץ – איריס נאור שהמערער יצר עמה קשר בסביבות אוקטובר 2007 – ג'ני שאותה הכיר המערער בחודש מרץ 1999 עבר לגור עמה בקיבוץ אייל ונישא לה בקפריסין בחודש אוגוסט 2007 – מריה שנכנסה לחייו בשנת 2006 – וריקי, דמות נשית שעמה ככל הנראה התרועע המערער במקביל למערכת היחסים בינו לבין מריה.

45. עמדנו לעיל על כך שיש די והותר ראיות להרשיע את המערער ברציחתה של אורית, הגם שמנגנון ההמתה אינו ברור. הדמיון המדהים בין מותה של אורית למותה של ג'ני, ובמיוחד ביום זירת המוות לשם הסוואת סיבת המוות, מהווה חיזוק משמעותי למצרף הראיות.

נסגור מעגל ונחזור לנקודת המוצא. לפנינו אדם שרצח את אשתו השלישית בדרך מתוחכמת שאינה מותירה עקבות כאשר תרופות מפוזרות סביבה, ומי שאשתו הראשונה מתה בגיל צעיר מסיבה עלומה כאשר תרופות מפוזרות סביבה. האם גם כעת, על רקע הראיות דלעיל, ניתן לומר שענייננו בצירוף מקרים גרידא? שהאקדה שירה הרוצח במערכה השלישית כלל לא הופיע במערכה הראשונה?

איני סבור כן. לדידי, מכלול הראיות כמפורט לעיל, מעידות על כך שלא בצירוף מקרים עסקינן וכי המערער, הרוצח של ג'ני, לא איבד בנסיבות טבעיות את אורית, אשתו הצעירה והבריאה. לכן, לו דעתי תקבל, יש לדחות את ערעורו של המערער על כל חלקיו, לרבות הרשעתו ברצח אורית.

ש ו פ ט

השופט ג' קרא:

"דומה, שמותר להסתכן בקביעה, כי כאשר כל אחת מן הראיות הנסיבתיות בפני עצמה נוטה להצביע על אשמתו של הנאשם יותר מאשר על חפותו - ואפילו אין בה כשלעצמה כדי להרשיעו- הרי ככל שראיות אלה רבות יותר, מגוונות יותר ושלובות יותר אישה ברעותה, נעשית "חזקת חפותו" של הנאשם לאפשרות רחוקה יותר וקלושה יותר, עד שלא נותר ממנה שריד. יש כאן, כביכול, מעין תמונת הרכבה ("פזל"), שככל שמצטרפים זה לזה חלקים רבים יותר, מגוונים יותר ושלובים יותר זה בזה, הולכת ומתהווה תמונה, שבעיקרה היא ברורה לחלוטין, אפילו נעדרים אחדים ממרכיביה. יתר על-כן, תיתכן גם תיתכן אפשרות אחרת, שונה, שכל אחת מן העובדות, המובאות להוכחת אשמתו של הנאשם, היא תמימה ומקרית לחלוטין, כשהיא בפני עצמה, אולם עצם צירופן יחד אינו יכול מבחינה הגיונית - להיות תמים ומקרי (ראה: ע"פ 509/80 (לא פורסם)) (ע"פ 351/80 חולי נ' מדינת ישראל, פ"ד לה (3) 484, 477 (1981)).

1. לאחר שקראתי את חוות דעתם המפורטות של חבריי, השופט י' אלרון והשופט י' עמית, מצאתי כי במחלוקת שנפלה ביניהם דעתי היא כדעת השופט עמית. כמוהו, אף אני סבור כי יש להותיר על כנה את הרשעת המערער בעבירה של רצח בכוונה תחילה הן באישום הראשון בעניינה של אורית קופר ז"ל (להלן: המנוחה) והן באישום השני בעניינה של ג'ני מור-חיים ז"ל (להלן: ג'ני).

לאור רוחב היריעה שפרסו חבריי, אבקש לחדד ולהדגיש מספר עניינים.

2. אכן, עניין לנו בפרשה שנחקרה והתבררה בבית המשפט בחלוף שנים רבות מיום מותה של המנוחה ומטבע הדברים יש בכך כדי להציב מכשול של ממש בפני בית המשפט בבואו לקבוע קביעות עובדתיות. יחד עם זאת, אני סבור כי במקרה שלפנינו המסקנה כי

מותה של המנוחה בא לה מידו של המערער, הגם כי באופן שלא פוענח, מבוססת במידה של למעלה מספק סביר וכל תרחיש אחר שיש לו אחיזה עובדתית – אינו בנמצא.

3. בלב הדברים עומדת הקביעה כי זירת המוות בוימה על ידי המערער, ובמצא זה אין להתערב. כפי שנקבע בהכרעת הדין, המנוחה נמצאה כשהיא שרועה על הספה וסביבה מפוזרות חפיסות ריקות רבות של כדורי הרגעה. גרסת המערער, לפיה התרופות והחפיסות היו מונחות בקערת פירות על שולחן פינת האוכל והונחו בסמוך למנוחה על ידי אביה, שהוזעק לדירה על ידי המערער, נדחתה, וגם בקביעה זו אין להתערב. כפי שציין בית המשפט קמא טענה זו הועלתה על ידי המערער לראשונה בעת שהעיד בבית המשפט, ומבלי שאבי המנוחה נשאל בעניין. לפיכך, אין בגרסה זו כדי להקים ספק סביר בקביעה כי המערער הוא שהניח את הכדורים והחפיסות הריקות בסמיכות לגופת המנוחה, בהיותו היחיד שהיתה לו ההזדמנות – והמניע – לעשות כן.

4. חשיבות הקביעה כי זירת המוות בוימה נעוצה בבחינת התרחישים החלופיים – תרחיש המוות הטבעי ותרחיש ההתאבדות. הימצאותן של חפיסות ריקות של כדורי אסיבל סביב גופתה של המנוחה אינן מתיישבות עם תרחיש של מוות טבעי פתאומי בשל הפרעה בקצב הלב, ולא בכדי דחה בית המשפט תרחיש זה, שסבירותו לפי עדות מומחה היא של 1 ל-30,000, כאשר המנוחה היתה אישה צעירה בת 32 ללא בעיות בריאות וגופתה נמצאה "בלב זירה מבויימת" וקבע כי בנסיבות אלה, אין בו כדי לבסס ספק סביר.

הדבר גם אינו מתיישב עם תרחיש ההתאבדות. שכן, על פי חוות דעת המומחית, שהתקבלה על ידי בית המשפט, הרי שחרף הימצאן של חפיסות כדורי אסיבל ריקות בקרבת המנוחה לא נמצאה לכך כל עדות בבדיקה הטוקסיקולוגית. כפי שהוסבר בהכרעת הדין, מתודת הבדיקה היא דו-שלבית, כאשר רק איתור החומר בבדיקת האימות, שהיא הבדיקה השנייה, יאפשר לקבוע ממצא בדבר הימצאות החומר בגוף (פס' 416 להכ"ד). בענייננו, ממצאים להימצאות תוצרי תרופת האסיבל בגופה של המנוחה עלו בבדיקה הראשונית בלבד ולכן לא ניתן לקבוע כי אלו נמצאו בגופה, ומסקנת בית המשפט קמא לפיה לא נמצאו בגופה של המנוחה "כל שרידי תרופות, בוודאי לא אסיבל, ולא ברמה קטלנית שיכלה לגרום למותה (ההדגשה שלי – ג.ק.)" (פס' 425 א להכ"ד).

5. קביעה זו, בהצטרפה לעובדת הימצאן של חפיסות ריקות רבות של כדורי אסיבל סמוך למנוחה, משליכה גם על קיומו של תרחיש, אפשרי לכאורה, לפיו המנוחה התאבדה באמצעות כדורי היפנודורם בלבד. אמנם, על פי עדות המומחית, בעת ביצוע הבדיקה

הטוקסיקולוגית היה קושי באיתור שרידי היפנודורם וקיימת סבירות נמוכה כי גם אילו היו מצויים במינון גבוה לא ניתן היה לאתרם בבדיקה. אולם, אין בדברים אלו כדי לבסס ספק סביר בתזת הרצח. בצדק שלל כב' סגן הנשיא מ' פינקלשטיין בחוות דעתו אפשרות של צריכה קטלנית של כדורי ההיפנודורם לבדם (פס' 425 ב להכ"ד) וקבע כי:

"סביב גופתה של אורית היו פזורות חפיסות ריקות רבות של תרופת האסיבל, שתוצריה לא נמצאו בגופה. ההגנה לא ערערה על דבריה הנחרצים של ד"ר סנדה, לגבי האפשרות המעבדתית, גם בשעתו, לזהות תוצרי חילוף של תרופה מסוג זה.... מי שמתאבד באמצעות נטילת כדורים רבים של תרופה אחת (היפנודורם) לא יפזר חפיסות ריקות של עשרות כדורי תרופה אחרת (אסיבל)" (ההדגשות במקור – ג.ק.) (פס' 420 לחוות דעתו).

וכפי שעמד על כך בפירוט כב' השופט ר' אמיר:

"אמת, ליד גופתה של אורית נמצאו גם חפיסות ריקות של כדורי היפנודורם – ולגבי כדורים אלה אין הבדיקה הטוקסיקולוגית יכולה לאשש ממצא כלשהו. אך מה פשר הדברים? לפי הסטנדרטים המדעיים המחייבים, לא הצביעה הבדיקה על הימצאות כדורים כאלה בגופה של אורית; אך בשל המגבלות הטכנולוגיות של הבדיקות בעת ההיא, אין בכך גם לקבוע פוזיטיבית שלא היו כדורים כאלה. רוצה לומר, מבחינה טוקסיקולוגית לא ניתן לומר דבר לגבי הימצאות או אי-הימצאות של ההיפנודורם בגופה של אורית.

אך שלא כטענת הסנגורים – אין הדבר מאפשר להניח אפשרות, או אפילו ספק אפשרות, שאורית נטלה כדורי היפנודורם והתאבדה בדרך זו. ההתאבדות באמצעות היפנודורם נשללה ונסתרה ע"י הראיות הפוזיטיביות, ששללו שימוש באסיבל. להלן אסביר את מסקנתי זו. אילו בחרה אורית להתאבד בדרך כלשהי – היא כלל לא הייתה מביימת התאבדות, ובוודאי לא בדרך אחרת שלא התרחשה. ואילו בחרה אורית ליטול את נפשה ע"י כדורי היפנודורם – היא לא הייתה מפזרת ליד גופתה חפיסות ריקות של כדורי אסיבל, אשר אותם לא נטלה. אך כיוון שהוכח לפנינו, שנעשה ביום ההתאבדות ע"י אסיבל, התאבדות שלא התרחשה באמת; וכיוון שהוכח לפנינו, שרק לנאשם הייתה זמינות לעשות ביום כזה, והוא אכן זה שביים את הזירה באופן המצביע על התאבדות באמצעות אסיבל – אזי אורית לא התאבדה כלל, לא ע"י נטילת אסיבל (מה שנשלל גם טוקסיקולוגית), אבל גם לא ע"י נטילת היפנודורם (שאותו, כמו את האסיבל, פיזר הנאשם ליד גופתה)! " (פס' 7 לחוות דעתו).

6. זאת ועוד, האפשרות כי המנוחה התאבדה לא נתמכה בעדויות חברותיה, שהעידו כי התקופה האחרונה בחייה, ובייחוד הימים הסמוכים למותה, "היתה טובה במיוחד מבחינתה" (פס' 398 להכ"ד), וזאת לצד החשד אותו ביטאה כי המערער בוגד בה, אך מבלי שניתן יהיה ללמוד מכך על כוונה אובדנית (שם). לטעמי, לא ניתן לראות בדברי הוריה של אורית המנוחה הסבר חלופי בעל אחיזה בראיות שיש בו כדי להקים ספק סביר בתרחיש הרצח. עיון באמור בהכרעת הדין ביחס לעדויות ההורים אינו משקף כי אלו סברו שהיתה בדיכאון בזמן הסמוך למותה ואין כל עילה להתערב במסקנתו של בית המשפט כי תובנות הוריה ביחס למותה הן תובנות שבדיעבד על רקע רצונם ליתן פשר והסבר לדבר מותה.

7. באשר לשאלת עיתוי השיחה למד"א, שאלה אליה נדרש בהרחבה חברי השופט ענמית, אציין רק כי יש חשיבות מכרעת לעובדה כי, כעולה מהכרעת הדין, גרסת המערער ביחס להתרחשויות יום המוות נמסרה לראשונה בבית המשפט לאחר שנחשף לראיות ולעדויות (פס' 373 להכ"ד). בהקשר זה עמד בית המשפט קמא בהרחבה על העדר הפירוט הבסיסי בגרסתו של המערער במשטרה, לרבות ביחס לשאלה האם הזמין סיוע רפואי, בעת שנחקר המערער במשטרה, בעוד שבבית המשפט מסר גרסה מפורטת (פס' 374 להכ"ד).

8. וכך גם אין, לטעמי, בסיס להתערבותנו בקביעות בית המשפט קמא ביחס לדו"ח הנתיחה המזויף ושליחתו להורי המנוחה. בהכרעת הדין נדרש בית המשפט קמא לטענות לפיהן הדו"ח המזויף לא הוצג ולכך שהעניין כלל לא צוין בכתב האישום ונימק את עמדתו באופן משכנע וראוי. כך נקבע כי למעשה אין טענה כי לא היה דו"ח כזה בנמצא; כי הקביעה אינה מבוססת על שאלת היעלמות הדוח במסגרת פריצה לביתם של הורי המנוחה; כי גם לגישת המערער הורי המנוחה אינם מבקשים להתנכל לו או לייחס לו את מות בתם; וכי העובדה כי טענה עובדתית זו לא הופיעה בכתב האישום נובעת מהיקף היריעה, וההגנה חקרה את הורי המנוחה בעניין זה. לפיכך, קבע בית המשפט קמא כי "קיומו של הדו"ח המזויף, שנועד ליצור התאמה בין הממצאים הפתולוגיים לבין ממצאי הזירה בנושא הכדורים, הוא אפוא נדבך נוסף המסבך את הנאשם ישירות במעשה העבירה המיוחס לו", וכי גם היעלמותו משתלבת במכלול הראייתי ומכל מקום חשיבותו היא בעצם קבלתו על ידי הורי המנוחה.

9. לבסוף, גם שאלת המשקל שיש ליתן לקיומו של מניע כלכלי מצד המערער אינה מצדיקה התערבות. כמפורט בפסקאות 24, 25 ו-128 לחוות דעתו של חברי השופט ענמית, למערער היה מניע ממשי, ספציפי ומובהק במותה של המנוחה בעת הזו. בנסיבות ענייננו,

המערער הוא בעל מניע ייחודי בשל נסיבות המקרה – התחייבותו הכספית לאביה של שרונה, שהיה עליו לממשה באותה עת. העובדה כי אכן מיהר למכור את הדירה אותה ירש (עם ילדיו), תוך ביטול המשכנתא שרצצה על הנכס, מחזקת זאת.

10. למעשה, ואף מבלי להידרש לעדות השיטה כתוספת ראייתית, תזת הרצח היא ההסבר הסביר היחיד שנותן ביטוי ופשר למכלול הממצאים ולכלל מעשיו של המערער, הן לפני הרצח (עניין ההתחייבות לאביה של חברתו באותה עת לשלם על חלק מרכישת הבית בפרדסיה) והן לאחריו (מכירת הדירה, סילוק המשכנתא והעברת התשלום). זאת, כפי שקבע בית המשפט קמא (פס' 457 להכ"ד) בין אם נחיל את המבחן התלת שלבי לבחינת הראיות הנסיבתיות ובין אם נחיל מבחן דו שלבי (וראו: ע"פ 8328/17 ג' בר נ' מדינת ישראל, פס' 25 לפסק דינו של השופט (כתוארו אז) נ' הנדל (28.7.2019), הגורס כי בבחינת המארג הראייתי הנסיבתי יש להחיל מבחן דו שלבי, שמתרכז בשאלה האם ניתן להשלים את התמונה על בסיס הראיות הנסיבתיות לאור טיבן ועוצמתן). כך או כך, נגיע למסקנה כי לא מתעורר ספק סביר ולא קיים תרחיש חלופי שיש לו אחיזה בראיות.

11. על כל אלו באה ומוסיפה "עדות השיטה" חיזוק ראייתי משמעותי. שכן, גם אם בשל חוסר היכולת לקבוע ממצא ביחס למנגנון המוות עולה קושי בהרשעת המערער בביצוע רצח בכוונה תחילה של אורית ז"ל – ואינני סבור כך – הרי שהממצאים שנקבעו ביחס למעשיו של המערער ברצח של ג'ני ז"ל, שבוצע שנים רבות לאחר מכן, הפכו תרחיש רצח שניתן היה להתייחס אליו כבלתי סביר או ככזה שיש לגביו ספק סביר, לתרחיש סביר בעניינו של המערער. בחינת מותה של אורית לאור הממצאים שנקבעו בעניין רצח ג'ני אינה אלא בחינה נכוחה של מכלול ההתרחשויות, וביסוס המסקנה כי צירוף מקרים זה אינו מקרי כלל ועיקר.

12. אשר על כן, אני מצרף דעתי לדעתו של השופט עמית, כי יש להותיר על כנה את הרשעת המערער בשני מעשי הרצח ולדחות את ערעורו.

ש ו פ ט

הוחלט פה אחד לדחות את הערעור על הרשעת המערער בעבירת הרצח שבאישום השני כאמור בפסק דינו של השופט י' אלרון.

באשר לעבירת הרצח שבאישום הראשון הוחלט לדחות את הערעור בהתאם
לפסק דינם של השופטים י' עמית ו-ג' קרא כנגד דעתו החולקת של השופט י' אלרון שסבר
שיש לזכות את המערער מחמת הספק.

ניתן היום, י"ח באייר התשפ"ב (19.5.2022).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט